

KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2016/154**2015 m. liepos 22 d.****dėl valstybės pagalbos SA.13869 (C 68/2002) (ex NN 80/2002) dėl pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtų į apskaitą įtrauktų neapmokestintų atidėjinių perklasifikavimo į kapitalą, kurią Prancūzija suteikė bendrovei EDF**

(pranešta dokumentu Nr. C(2015) 4959)

(Tekstas autentiškas tik prancūzų kalba)**(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą ⁽¹⁾,pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas pagal minėtą straipsnį ⁽²⁾

ir atsižvelgdama į tas pastabas,

kadangi:

- (1) 2002 m. spalio 16 d. sprendimu Komisija pradėjo SESV 108 straipsnio 2 dalyje nurodytą oficialią tyrimo procedūrą dėl naudos, gautos nesumokėjus pelno mokesčio, kuri valstybinė komercinė pramonės įmonė *Electricité de France (E.D.F.), Service National* (toliau – EDF; į 2004 m. pabaigą ši įmonė tapo akcine bendrove *Electricité de France SA*), 1997 m. restruktūrizuodama savo balansą, turėjo sumokėti nuo dalies sudarytų į apskaitą įtrauktų neapmokestintų atidėjinių, skirtų pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti ir perklasifikuotų į kapitalą (toliau – sprendimas pradėti procedūrą).
- (2) Savo pastabose, kurios 2002 m. gruodžio 11 d. raštu perduotos Komisijai, Prancūzijos institucijos paneigė, kad EDF gavo mokesstinės naudos, ir visų pirma pažymėjo, kad skyrus papildomą kapitalo injekciją padengtas kapitalo trūkumas, todėl ši injekcija pagrįsta.
- (3) 2003 m. sausio 21 d. raštu Komisija Prancūzijai perdavė tik iš vienos suinteresuotosios šalies gautas pastabas ir paragino ją pateikti savo komentarus. Prancūzija komentarų dėl šių pastabų nepateikė.
- (4) 2003 m. vasario 12 d. įvyko Komisijos ir Prancūzijos institucijų techninis posėdis, po jo 2003 m. liepos 4 d. Komisija paprašė pateikti informaciją.
- (5) 2003 m. lapkričio 11 d. Prancūzija pateikė naują informaciją. 2003 m. lapkričio 17 d. surengtas kitas Komisijos, Prancūzijos institucijų ir EDF atstovų techninis posėdis. 2003 m. lapkričio 20 d. Prancūzijos institucijos pateikė papildomą informaciją.
- (6) 2003 m. gruodžio 16 d. sprendimu ⁽³⁾ Komisija EDF gautos pagalbos priemonę paskelbė nesuderinama su vidaus rinka ir pareikalavo šią pagalbą susigrąžinti su palūkanomis. 2004 m. vasario mėn. pagalba buvo grąžinta.

⁽¹⁾ Nuo 2009 m. gruodžio 1 d. EB sutarties 87 ir 88 straipsniai tapo atitinkamai Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 107 ir 108 straipsniais. Šios abiejų Sutarčių nuostatos iš esmės sutampa. Šiame sprendime nuorodos į SESV 107 ir 108 straipsnius pririnkus suprantamos kaip nuorodos į atitinkamai EB sutarties 87 ir 88 straipsnius. SESV taip pat padaryta tam tikrų terminijos pakeitimų, pavyzdžiui, terminas „Bendrija“ pakeistas terminu „Sąjunga“, „bendroji rinka“ – „vidaus rinka“, o „Pirmosios instancijos teismas“ – „Bendrojo Teismo“. Šiame sprendime vartojama SESV terminija.

⁽²⁾ OL C 280, 2002 11 16, p. 8.

⁽³⁾ OL L 49, 2005 2 22, p. 9.

- (7) Bendrasis Teismas savo 2009 m. gruodžio 15 d. sprendimu Komisijos sprendimą panaikino ⁽¹⁾. Prancūzija bendrovei EDF dar kartą išmokėjo pagalbos sumą, kuri buvo gražinta 2004 m.
- (8) Savo 2012 m. birželio 5 d. sprendimu Teisingumo Teismas atmetė Komisijos apeliacinį skundą, kuriuo apskūstas Bendrojo Teismo sprendimas ⁽²⁾.
- (9) 2013 m. gegužės 2 d. sprendimu Komisija oficialią tyrimo procedūrą išplėtė (toliau – sprendimas išplėsti procedūrą) ⁽³⁾.
- (10) 2013 m. liepos 1 d. Prancūzijos institucijos Komisijai pateikė savo pastabas.
- (11) 2013 m. rugpjūčio 13 d. raštu Komisija Prancūzijai perdavė 2013 m. liepos 29 d. pastabas, kurias pateikė tik viena suinteresuotoji šalis – EDF, ir paragino Prancūziją pateikti savo komentarus. 2013 m. spalio 11 d. Prancūzija pateikė savo komentarus dėl EDF pastabų.
- (12) 2013 m. spalio 18 d. EDF Komisijai perdavė konsultanto (bendrovės *Oxera*) parengtą 2013 m. spalio 15 d. tyrimą. 2013 m. spalio 22 d. Komisija šį tyrimą perdavė Prancūzijai ir paragino ją pateikti savo komentarus. Tačiau kartu su šiuo raginimu buvo nurodyta išlyga, kad tyrimas perduotas praėjus daugiau negu dviem su puse mėnesio nuo galutinio termino, nustatyto sprendimu išplėsti procedūrą, be to, jis parengtas priėmus sprendimą investuoti į EDF, kuriuo rėmėsi Prancūzija. 2013 m. lapkričio 6 d. Prancūzija pateikė savo komentarus dėl tyrimo.
- (13) 2013 m. lapkričio 14 d. įvyko Komisijos ir Prancūzijos institucijų posėdis. 2013 m. lapkričio 15 d. Komisija paprašė pateikti naują informaciją ir patikslinti 2013 m. gruodžio 23 d. perduotas Prancūzijos pastabas.
- (14) 2013 m. lapkričio 22 d. EDF Komisijai pateikė bendrovės prašymu parengtą teisinę nuomonę, kuria papildė ir pagrindė savo 2013 m. liepos 29 d. pastabas.
- (15) EDF prašymu 2014 m. kovo 12 d. įvyko posėdis su Komisija, dalyvaujant Prancūzijos institucijoms.
- (16) 2014 m. gegužės 13 d. Komisija Prancūzijos paprašė pateikti komentarus dėl EDF perduotos teisinės nuomonės, taip pat paaiškinimus ir papildomą informaciją; Prancūzija juos pateikė 2014 m. birželio 19 d. raštu.

1. IŠSAMUS PRIEMONĖS APRAŠYMAS

1.1. PAGALBOS GAVĖJA EDF, JOS STATUSO IR KAPITALO POKYČIAI

- (17) EDF įsteigta 1946 m. balandžio 8 d. Elektros ir dujų sektorių nacionalizavimo įstatymu Nr. 46–628 (toliau – įstatymas Nr. 46–628), pagal kurio 1 straipsnį Prancūzijoje buvo nacionalizuota elektros gamyba, perdavimas, paskirstymas, importas ir eksportas. Pagal šį įstatymą nacionalizuotas elektros įmonės pavesta valdyti nacionalinei valstybinei komercinei pramonės įmonei *Electricité de France (E.D.F.), Service National*.
- (18) Įstatymo Nr. 46–628 16 straipsnyje nurodyta, kad grynasis bendrovei EDF perduoto turto, teisių ir pareigų likutis yra bendrovės kapitalas, jis priklauso tautai, yra neperleidžiamas ir patyrus veiklos nuostolių turi būti atkurtas panaudojus keletą vėlesnių finansinių metų pelną. Pagal 1956 m. gegužės 14 d. Nutarimo Nr. 56–493 dėl bendrovei EDF skirtų kapitalo injekcijų 1 straipsnį šioms injekcijoms buvo taikomos minėto įstatymo 16 straipsnyje nustatytos taisyklės. Laikantis to paties nutarimo 2 straipsnio, dėl šių injekcijų valstybei mokamos palūkanos ir dividendai.

⁽¹⁾ 2009 m. gruodžio 15 d. Bendrojo Teismo sprendimas *EDF prieš Komisiją*, T-156/04, 2009 m. Rink. p. II-04503.

⁽²⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318.

⁽³⁾ OL C 186, 2013 6 28, p. 73.

- (19) Pagal Įstatymą Nr. 46–628 EDF nuo pat jos įsteigimo, taip pat ir 1997 m. buvo nacionalinė valstybinė komercinė pramonės įmonė, neregamentuojama pagal akcinėms bendrovėms taikomas nuostatas. Valstybinė komercinė pramonės įmonė neturi akcinio kapitalo, kitaip negu pagal viešąją teisę reglamentuojama akcinė bendrovė, kuri priklauso akcininkams⁽¹⁾. Nors atitinkamuose dokumentuose vartojami terminai „kapitalas“ ir „kapitalo injekcija“, EDF akcinio kapitalo neturėjo, nes jos statusas – pagal viešąją teisę reglamentuojamas juridinis asmuo. 2004 m. rugpjūčio 9 d. Įstatyme Nr. 2004–803 dėl elektros ir dujų tiekimo viešosios paslaugos ir elektros ir dujų įmonių (toliau – Įstatymas Nr. 2004–803) nurodyta, kad ateityje šis statusas pasikeis. Įstatymo Nr. 2004–803 24 straipsnyje patikslinta, kad EDF, kurios daugiau kaip 70 % kapitalo turėjo priklausyti valstybei, bus reglamentuojama akcinėms bendrovėms taikomais įstatymais, nebent teisės aktuose būtų nustatyta kitaip. Šio įstatymo 47 straipsnyje taip pat nurodyta, kad vėliau valstybinė įmonė EDF bus pertvarkyta į akcinę bendrovę, paskelbus nutarimą dėl naujo jos statuso. 46 straipsnyje patikslinta, kad 2004 m. gruodžio 31 d. bendrovės EDF balansas bus sudarytas remiantis valstybinės įmonės EDF 2003 m. gruodžio 31 d. balansu ir 2004 finansinių metų pelno ir nuostolio ataskaita.
- (20) Iš tikrųjų EDF į akcinę bendrovę buvo pertvarkyta taikant 2004 m. lapkričio 17 d. Nutarimą Nr. 2004–1224, kuriuo nustatomi akcinės bendrovės *Electricité de France* įstatai. Prie nutarimo pridėtuose įstatuose nurodyta, kad nuo šiol EDF yra akcinė bendrovė, reglamentuojama pagal komercinėms bendrovėms taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus, visų pirma Prekybos kodeksą, jeigu nuo jų nenukrypstama pagal konkretesnes nuostatas, įskaitant pačius įstatus.
- (21) EDF įstatų 6 straipsnyje nurodyta, kad bendrovės akcinį kapitalą, kuris visas iš pradžių priklausė valstybei, sudaro 8,129 mlrd. EUR, padalytų į 1 625 800 000 akcijų, kurių kiekvienos vertė – 5 EUR. Naujosios akcinės bendrovės EDF akcinis kapitalas nustatytas 2004 m. lapkričio mėn., jo suma atitiko iki tol sukauptų valstybinės ekonominės ir komercinės įmonės EDF kapitalo ir jai skirtų kapitalo injekcijų sumą – 8,1 mlrd. EUR. Ši kapitalo ir kapitalo injekcijų suma gauta taikant 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymą Nr. 97–1026, kuriuo nustatomos įvairios ekonominės ir komercinės priemonės (toliau – Įstatymas Nr. 97–1026); nuo 1997 m. šis įstatymas nepakito.
- (22) Kaip nurodyta Įstatyme Nr. 2004–803 ir EDF įstatuose, valstybei visada turėjo (ir turi) priklausyti daugiau kaip 70 % bendrovės kapitalo. 2005 m. lapkričio mėn. į biržos *Euronext* sąrašus buvo leista įtraukti naujų EDF akcijų, pasiūlytų įsigyti už atvirą kainą, – taip EDF kapitalo iš tikrųjų leista įsigyti kitiems akcininkams, ne valstybei.

1.2. Į APSKAITĄ ĮTRAUKTŲ ATIDĖJINIŲ, SKIRTŲ PAGRINDINIAM TIEKIMO TINKLUI ATNAUJINTI, SUDARYMAS

- (23) Pagal Įstatymo Nr. 46–628 36 straipsnį bendrovei EDF buvo perduotos visos nacionalizuotos elektros tiekimo koncesijos sutartys. Kaip nurodyta įstatymo 37 straipsnyje, pagal šias koncesijos sutartis koncesininkas privalo laikytis standartinių specifikacijų. 1958 m. įvairios elektros perdavimo koncesijos sutartys, kurias valstybė perleido bendrovei EDF, sujungtos į vieną, vadinamą pagrindinio tiekimo tinklo koncesijos sutartimi.
- (24) Kadangi koncesijoms taikomų apskaitos taisyklių nebuvo, dar 1946 m. EDF nusprendė, kad pagrindinio tiekimo tinklo turtas priklauso jai, ir šį turtą įtraukė į savo balanso turtą. Pagal 1956 m. lapkričio 28 d. Nutarimu Nr. 56–1225 patvirtintų specifikacijų 8 straipsnį EDF privalo savo sąskaita atlikti visus priežiūros ir atnaujinimo darbus, kurių reikia norint užtikrinti, kad koncesijos sutartimi perduoti statiniai toliau veiktų tinkamai.
- (25) 1982 m. iš dalies pakeitus bendrąją apskaitos planą, kuriame nustatytos konkrečios baigus galioti koncesijos sutarčiai valstybei grąžintino turto taisyklės, 1987 m. EDF iš dalies pakeitė savo apskaitos praktiką, susijusią su pagrindinio tiekimo tinklo turtu, kuris iki tol laikytas nuosavu turtu, ir šį turtą įrašė į balanso straipsnį „Koncesijos sutartimi perleistas turtas“. EDF šiam turtui taikė Prancūzijoje nustatytas specialiasias koncesijos sutartimi perleisto turto, kurį baigus galioti koncesijos sutarčiai, reikia grąžinti valstybei, apskaitos taisykles ir sudarė neapmokestintus atidėjinius, skirtus pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti.
- (26) 1994 m. ataskaitoje⁽²⁾ Prancūzijos audito rūmai nusprendė, kad tuo atveju, kai įstatymu yra paskirtas vienas nuolatinis valstybės koncesininkas, kaip antai EDF, pagrindinio tiekimo tinklo turtą sunku laikyti turtu, kuris baigus galioti koncesijos sutarčiai turi būti grąžintas valstybei, kitaip nei EDF priklausantį nuosavą turtą, susijusį

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 23 d. Prancūzijos institucijų atsakymo 71 ir 72 punktai.

⁽²⁾ 1994 m. spalio 10 d. Specialioji EDF koncesijos sutarčių ataskaita Nr. 1993.

su pagrindiniu tiekimo tinklu. Kitaip tariant, apskaitos pakeitimas, kurį EDF atliko 1987 m. ir dėl kurio sudaryti neapmokestinti atidėjiniai, Audito Rūmams neatrodė pagrįstas. EDF ir kontrolės institucijos greitai ėmėsi veiksmų, kad įmonės padėtis atitiktų reikalavimus.

- (27) 1997 m. EDF savo sąskaitose turėjo dviejų rūšių neapmokestintus atidėjinius, skirtus pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti: dar nepanaudotus atidėjinius, kurių suma – 38,5 mlrd. Prancūzijos frankų (FRF), ir 18,345 mlrd. FRF perleidimo mokesčių – už šią sumą jau buvo atlikti atnaujinimo darbai.

1.3. Į APSKAITĄ ĮTRAUKTŲ ATIDĖJINIŲ PERKLASIFIKAVIMAS

- (28) Įstatyme Nr. 97–1026 paaiškintas pagrindinio tiekimo tinklo turto statusas. Šio įstatymo 4 straipsnyje nustatyta:

„I. Pagrindinio elektros energijos tiekimo tinklo statiniai įmonės *Électricité de France* nuosavybe laikomi nuo šio tinklo koncesijos suteikimo jai dienos.

II. Taikant I dalies nuostatas, koncesijos sutartimi perleistam pagrindinio tiekimo tinklo turtui natūra prilygstanti suma, nurodoma *Électricité de France* balanso įsipareigojimų skiltyje, nuo 1997 m. sausio 1 d. įrašoma į straipsnį „Kapitalo injekcijos“, atskaičius atitinkamus perkainojimo rezervus <...>.“

- (29) Įstatymas turėjo būti taikomas visoms operacijoms, susijusioms su EDF kapitalu. Iš tikrųjų 1997 m. galiojusiame Įstatymo Nr. 46–628 16 straipsnyje nurodyta, kad EDF kapitalas neperleidžiamas ir priklauso tautai. Todėl EDF kapitalo injekcijos, atliktos perkvalifikavus pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtus atidėjinius, pagal Prancūzijos teisę buvo reglamentuojamos įstatymu.

- (30) Įstatyme Nr. 97–1026 nustatyta, kam priklauso pagrindinio tiekimo tinklo turtas. Taigi Įstatymu Nr. 97–1026 pertvarkytas EDF balansas. 1987–1996 m. EDF sudaryti atidėjiniai (panaudoti arba nepanaudoti), skirti pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti siekiant grąžinti šį turtą valstybei, taptų betiksliai, jeigu pagrindinio tiekimo tinklo turtas būtų laikomas EDF nuosavybe.

- (31) 1997 m. gruodžio 22 d. ekonomikos, finansų ir pramonės ministro, biudžeto valstybės sekretoriaus ir pramonės valstybės sekretoriaus rašto, skirto EDF (toliau – ekonomikos ministro raštas), 1 priede paaiškintas EDF balanso viršutinės dalies pertvarkymas pagal Įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsnį:

„— Perleidimo mokesčių (18 345 563 605 FRF) perkvalifikavimas

Koncesijos sutartimi perleistam pagrindinio tiekimo tinklo turtui natūra prilygstanti suma (14 119 065 335 FRF) konsoliduota priskyrus ją kapitalo injekcijoms.

1959 m. pagrindinio tiekimo tinklo perkainojimo rezervai (2 425 mln. FRF) ir 1976 m. šio tinklo perkainojimo rezervai (nenudevimas ilgalaikis turtas: 97 mln. FRF) buvo priskirti straipsniui „Pagrindinio tiekimo tinklo perkainojimo rezervai“, kurio suma dėl to padidėjo nuo 1 720 mln. FRF iki 4 145 mln. FR.

1976 m. reglamentuojami atidėjiniai, susiję su nudėvimo ilgalaikio turto perkainojimu (1 704 mln. FRF), buvo priskirti atitinkamam straipsniui, kurio suma nuo 877 mln. FRF padidėjo iki 2 581 mln. FRF.

Pagal 1997 m. birželio 18 d. Valstybinės apskaitos tarybos nuomonę Nr. 97–06 dėl apskaitos pakeitimų tinklui atnaujinti skirti atidėjiniai, kurie tapo nepagrįsti (38 520 943 408 FRF), priskirti nepaskirstytajam pelnui.“

- (32) Pertvarkant EDF balansą, Prancūzijos institucijos laikėsi 1997 m. birželio 18 d. Valstybinės apskaitos tarybos nuomonės Nr. 97–06 dėl apskaitos metodų, įvertio ir mokesčių pritaikymo pakeitimų ir klaidų ištaisymo (toliau – Valstybinės apskaitos tarybos nuomonė), kurioje nustatyta, kad ištaisytos apskaitos klaidos, kurios pagal savo pobūdį susijusios su ankstesnių operacijų įtraukimu į apskaitą, „priskiriamos finansinių metų, kuriais jos nustatytos, pelnui arba nuostoliumi“.

- (33) Pagal Įstatymą Nr. 97–1026 ir ekonomikos ministro raštą perkainojimo rezervai buvo perkelti į skiltį „Nuosavas kapitalas“ ir poveikio mokesčiams neturėjo, nes jie atitiko su perkainojimu susijusį kapitalo prieaugį, gautą nemokant mokesčių arba taikant mokesčių neutralumo sistemą pagal 1959 ir 1976 m. perkainojimo įstatymus.

1.4. Į APSKAITĄ ĮTRAUKTŲ ATIDĖJINIŲ PERKLASIFIKAVIMO POVEIKIS MOKESČIAMS

- (34) Ekonomikos ministro rašto 3 priede taip pat nurodyti EDF balanso pertvarkymo padariniai, susiję su mokesčiais. Atnaujinimui skirtus nepanaudotus 38,5 mlrd. FRF atidėjinius priskyrimas nepaskirstytam pelnui nustatyta, kad grynasis turtas kinta ir yra apmokestinamas pelno mokesčiu, kurio norma 1997 m. buvo 41,66 %. Taigi Prancūzijos institucijos dar nepanaudotus 38,5 mlrd. FRF atidėjinius apmokestino įprasta tvarka. Tačiau atidėjinių dalis, kuri taip pat buvo sudaryta jos neapmokestinus ir konsoliduota kaip perleidimo mokesčius atitinkanti kapitalo injekcija, apmokestinta nebuvo.
- (35) 2002 m. balandžio 9 d. Vyriausiosios mokesčių valdybos pranešime, kurį Komisijai pateikė Prancūzijos institucijos, nurodyta, kad „su pagrindiniu tiekimo tinklu susiję perleidimo mokesčiai yra neteisėtas įsiskolinimas, kurį priskyrimas prie kapitalo lėšų jis buvo nepagrįstai atleistas nuo mokesčio“, ir kad „prieš šias lėšas priskiriant prie kapitalo jos turėjo būti perkeltos iš įmonės išipareigojimų, kuriems priskirtos neteisėtos, į grynojo kapitalo sąskaitą, todėl pagal [Bendrojo mokesčių kodekso] 38–2 straipsnį apmokestinamas grynasis turtas turėjo padidėti“. Prancūzijos institucijos pažymi, kad „taip [1997 m. EDF] gauta mokesstinė nauda gali būti įvertinta 5,88 mlrd. FRF (14,119 × 41,66 %)“.

2. SPRENDIMAS PRADĖTI PROCEDŪRĄ

- (36) Savo sprendime pradėti procedūrą Komisija padarė išvadą, kad 1987–1996 m. neteisėtai sudarius papildomus atidėjinius, skirtus pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti, bendrovei EDF buvo sudarytos palankios sąlygos pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Dėl šios operacijos jai buvo suteiktas atrankusis pranašumas ir ji gavo ekonominės naudos, nes tuo pačiu laikotarpiu nuo atidėjinių nesumokėto pelno mokesčio kapitalizuotoji vertė skiriasi nuo pelno mokesčio, kurį EDF 1997 m. sumokėjo įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsniui, sumos.
- (37) Nors EDF veiklą Prancūzijoje vykdė keliose rinkose, kuriose prieš įsigaliojant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 96/92/EB⁽¹⁾, kuria liberalizuojamas elektros energijos sektorius, buvo naudojami monopolio teisėmis, Komisija nusprendė, kad taikant aptariamam bendrovei EDF skirtos pagalbos priemonės buvo arba galėjo būti iškraipyta konkurencija ir daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Taip visų pirma galėjo būti dėl to, kad, nors vykdydama tam tikrą veiklą Prancūzijoje EDF ir naudojosi išimtinėmis teisėmis, šiose rinkose valstybės narės vis dėlto vykdė tam tikro masto tarpusavio prekybą. Be to, laisvai buvo konkuruojama ir susijusiose rinkose, kuriose EDF savo veiklą jau buvo išplėtusi tiek, kad ji apėmė platesnę sritį negu išimtinės teisės (tiek geografiniu, tiek sektoriaus požiūriu). Tai jau buvo akivaizdu gerokai prieš liberalizuojant elektros energijos sektorius.
- (38) Komisija taip pat padarė išvadą, kad pagalba yra nauja ir kad šiuo etapu veikiausiai negalima manyti, jog SESV 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytos sąlygos yra įgyvendintos. Be to, Prancūzijos institucijos nenurodė, kad taikomos SESV 106 straipsnio 2 dalies nuostatos.

3. SUINTERESUOTOSIOS TREČIOSIOS ŠALIES PASTABOS

- (39) Vykdam oficialią tyrimo procedūrą, 2003 m. sausio 6 d. raštu pastabas Komisijai pateikė Nacionalinė nepriklausomų šiluminės elektros energijos gamintojų profesinė sąjunga (pranc. *Syndicat National des Producteurs Indépendants d'Electricité Thermique* (SNPIET)). Aptariant nuo dalies neapmokestintų atidėjinių, skirtų pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti, 1997 m. nesumokėtą pelno mokesčių šiose pastabose nurodyta, jog vykdydama savo veiklą EDF nesilaikė pramonės ir komercinės bendrovės taikomų taisyklių, pažeisdama 1946 m. balandžio 8 d. Įstatymo Nr. 46–628 nuostatas.

4. PRANCŪZIJOS PASTABOS DĖL SPRENDIMO PRADĖTI OFICIALIĄ TYRIMO PROCEDŪRĄ

- (40) Prancūzijos institucijos savo pastabas Komisijai pateikė 2002 m. gruodžio 11 d. raštu. Jos nesutinka, kad 1997 m. nuo dalies į apskaitą įtrauktų neapmokestintų atidėjinių, skirtų pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti, nesumokėjus pelno mokesčio buvo suteikta valstybės pagalba.

⁽¹⁾ 1996 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/92/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 27, 1997 1 30, p. 20).

- (41) Pirmiausia Prancūzijos institucijos nesutinka su Komisijos nurodyta atidėjinių, skirtų pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti, suma. Be to, jos teigia, kad EDF, net ir neturėdama pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtų atidėjinių, 1987–1996 m. nebūtų galėjusi mokėti pelno mokesčio, nes perkėlus mokesčius patirta daug nuostolių. Kadangi valstybė buvo ir EDF savininkė, ir koncesiją naudoti pagrindinį tiekimo tinklą suteikianti institucija, Prancūzijos institucijos taip pat nusprendė, kad perleidimo mokesčiai nėra skola valstybei, kurios iš tikrųjų galima reikalauti. Todėl 1997 m. pertvarkant balansą šiuos perleidimo mokesčius jos priskyrė EDF nuosavam kapitalui, kad būtų padengtas EDF kapitalo trūkumas, tačiau jie nebuvo apmokestinti pelno mokesčiu.
- (42) Prancūzijos institucijos mano, kad 1997 m. atliktas apskaitos pertvarkymas gali būti laikomas papildoma kapitalo injekcija, kurios suma prilygsta daliniam atleidimui nuo mokesčio ir kurios tikslas taip pat buvo padengti kapitalo trūkumą. EDF ir valstybė kvazinuosavą kapitalą norėjo priskirti kapitalui, neapmokestinus jo pelno mokesčiu. Buvo nuspręsta, kad būtų veiksmingiau ir neutraliau perleidimo mokesčius (visą jų sumą) tiesiogiai priskirti nuosavam kapitalui, o ne atlikti lygiavertę operaciją – kapitalui priskirti grynąją sumą sumokėjus pelno mokesčių, reikalauti iš EDF sumokėti grynojo turto pokytį atitinkantį pelno mokesčių ir galiausiai skirti papildomą kapitalo injekciją, kurios suma prilygtų sumokėtam mokesčiui.
- (43) Prancūzijos institucijų nuomone, tokia papildoma injekcija buvo pagrįsta atsižvelgiant į gražos perspektyvas, kurias EDF nurodė 1997 m. ir kurios, beje, vėlesniais metais pasitvirtino. Pasak Prancūzijos institucijų, apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas tokią kapitalo injekciją panašiomis sąlygomis būtų atlikęs.
- (44) Prancūzijos institucijos taip pat nesutinka, kad sudarius aptariamus atidėjinius 1987–1996 m. netinkamai sumažėjo valstybės gaunamas atlygis. Jos teigia, kad net jeigu grynasis pelnas būtų buvęs didesnis, valstybės gaunamas atlygis didesnis nebūtų, nes šiuo laikotarpiu atlygio dydis neatitiko iš anksto nustatytos įmonės grynojo pelno procentinės dalies. Šį atlygio dydį valstybė savo nuožiūra nustatė išreiškusi jį absoliučiąja verte, ir jis galėjo būti nustatytas neatsižvelgiant į finansinę įmonės padėtį. Be to, atlygis nebūtinai buvo atskaitomas iš kiekvienų finansinių metų grynojo pelno. Atsižvelgdamos į tai, taip pat į aplinkybę, kad perkėlus mokesčius EDF patyrė nuostolių, Prancūzijos institucijos pabrėžia, jog 1987–1996 m. valstybė galiausiai atskaitė dividendus, kurie buvo daug didesni už bendrovių teisėje nustatytas ribas.
- (45) Be to, Prancūzijos institucijos mano, kad, net jeigu sudarius pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtus atidėjinius ir buvo gauta naudos, ši nauda turėtų būti laikoma panaikinta dėl 1997 m. padidinto pelno mokesčio. Jos taip pat laikosi nuomonės, kad apskritai 1987–1996 m. EDF valstybei sumokėjo sumą, didesnę už pelno mokesčių, kuri būtų sumokėjusi komercinė bendrovė, nesudariusi pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtų atidėjinių ir sumokėjusi savo akcininkui 37,5 % dividendų nuo grynojo pelno, atskaičius mokesčius.
- (46) Be to, Prancūzijos institucijų nuomone, jeigu būtų nustatyta neteisėta nauda, tai ji būtų esama, o ne nauja pagalba, nes **Tarybos** reglamento (EB) Nr. 659/1999 ⁽¹⁾ 15 straipsnyje yra nustatytas dešimties metų senaties terminas, pradedamas skaičiuoti nuo pirmosios pagalbos dalies suteikimo. Atsižvelgiant į tai, kad pirmasis Komisijos prašymas suteikti informaciją pateiktas 2001 m. liepos 10 d., pagalbai, kuri galėjo būti suteikta iki 1991 m., yra suejęs senaties terminas. Prancūzijos institucijos mano, kad 1997 m. įsikišus teisės aktų leidėjui senaties terminas negalėjo nutrūkti, nes jis gali nutrūkti tik taikant Komisijos priemones. Galiausiai Prancūzijos institucijos laikosi nuomonės, kad bet kuriuo atveju pagalba yra esama, nes ji suteikta prieš pradėdant liberalizuoti elektros energijos rinką.
- (47) 2003 m. lapkričio 20 d. rašte Prancūzijos institucijos primena savo argumentus dėl perkainojimo rezervų, įtrauktų į bendrovės apskaitoje nurodytą perleidimo mokesčių sumą, ir dėl senaties termino taisyklės taikymo. Be to, jos tvirtina, kad pertvarkant EDF balansą reikėjo taikyti 1996 m. pelno mokesčio normą (36,67 %), o ne 1997 m. normą (41,66 %). Iš tikrųjų jos mano, kad šis pertvarkymas atliktas pagal mokesčių deklaraciją, pateiktą 1997 m. gruodžio 23 d., t. y. pasibaigus 1996 finansiniams metams, tačiau dar neprasidėjus 1997 finansiniams metams.
- (48) Taigi Prancūzijos institucijos nesutinka su Komisijos teiginiu, kad nuo dalies neapmokestintų atidėjinių, skirtų pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti, nesumokėtas pelno mokesčio 1997 m. EDF gavo naudos.

⁽¹⁾ 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1).

5. EUROPOS SĄJUNGOS TEISMŲ SPRENDIMAI

- (49) Savo 2009 m. gruodžio 15 d. sprendimu Bendrasis Teismas 2003 m. gruodžio 16 d. Komisijos sprendimą panaikino remdamasis tuo, kad Komisija turėjo patikrinti, ar apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas panašiomis sąlygomis būtų investavęs panašią sumą. Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija turėjo patikrinti, ar operacija atitinka neformalaus investuotojo kriterijų. Taigi jis nusprendė, kad Komisija padarė teisės klaidą ir pažeidė SESV 107 straipsnį.
- (50) Savo 2012 m. birželio 5 d. sprendimu Teisingumo Teismas atmetė Komisijos apeliacinį skundą, kuriuo apskūstas Bendrojo Teismo sprendimas. Teisingumo Teismas visų pirma nusprendė, kad Bendrojo Teismo pateiktas argumentas, jog patikrinti, ar valstybė kapitalą įnešė įprastas rinkos sąlygas atitinkančiomis aplinkybėmis, Komisija privalo neatsižvelgdama į tai, kaip kapitalas įneštas, nėra teisiškai klaidingas. Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad Bendrojo Teismo vertinimas, jog neformalaus investuotojo kriterijus gali būti taikomas net tuo atveju, kai taikytos mokesčio pobūdžio priemonės, taip pat nėra teisiškai klaidingas.

6. SPRENDIMAS IŠPLĖSTI OFICIALIĄ TYRIMO PROCEDŪRĄ

- (51) Panaikinus 2003 m. gruodžio 16 d. sprendimą, Komisija pagal SESV 266 straipsnį ir Reglamento (EB) Nr. 659/1999 13 straipsnį turi priimti naują sprendimą, kad procedūra būtų baigta laikantis Teisingumo Teismo sprendime galutinai nustatytų teisės aspektų. Kadangi 2003 m. gruodžio 16 d. sprendimas buvo panaikintas, Komisija turėjo persvarstyti su šio sprendimo 3 ir 4 straipsniais susijusius klausimus.
- (52) Viena vertus, nei Teisingumo Teismas, nei Bendrasis Teismas nenusprendė, kad sprendimas pradėti procedūrą yra neteisėtas. Todėl jis gali būti naujo galutinio sprendimo pagrindas. Kita vertus, Teisingumo Teismas aiškiai nurodė kriterijus, pagal kuriuos galima taikyti ir yra taikomas neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo kriterijus. Šie kriterijai visų pirma pagrįsti objektyvia ir patikrinama informacija, kuri rodo, kad investuoti į kontroliuojamą valstybinę įmonę valstybė narė iš tikrųjų nusprendė remdamasi ekonomiais įverčiais, panašiais į tuos, kuriuos apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas būtų parengęs prieš investuodamas, kad nustatytų būsimą investicijų grąžą⁽¹⁾.
- (53) Sprendime išplėsti oficialią tyrimo procedūrą Komisija pažymėjo, kad šiuo administracinės procedūros etapu nėra jokių įrodymų ar dokumentų, kuriais būtų pagrįstas Prancūzijos institucijų teiginys, jog 1997 m. atliktas apskaitos pertvarkymas prilygsta papildomai kapitalo injekcijai, kurios suma lygi daliniam atleidimui nuo mokesčio. Kitaip, nei nurodyta Prancūzijos institucijų pastabose, taip pat nebuvo akivaizdu, kad tokia papildoma kapitalo injekcija yra ne pagalba, o investicija, kurią panašiomis aplinkybėmis būtų skyręs apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas ir kuri pagrįsta atsižvelgiant į 1997 m. EDF nurodytas grąžos perspektyvas, kurios, beje, vėlesniais metais pasitvirtino.
- (54) Todėl sprendime išplėsti procedūrą Komisija, atsižvelgdama į turimą informaciją ir dokumentus, patikslino pirminį savo tyrimą, susijusį su ekonomine nauda, kuri galėjo būti gauta 1997 m. EDF nesumokėjus pelno mokesčio nuo dalies atidėjinių ir prilygti 14,119 mlrd. FRF perleidimo mokesčių, priskirtų kapitalo injekcijoms.
- (55) Šiuo klausimu atrodė, kad iš bendro faktinių bylos aplinkybių vertinimo matyti, jog ši priemonė priklauso viešosios valdžios kompetencijai, todėl neformalaus investuotojo principo taikyti negalima. Iš tikrųjų Prancūzijos institucijos savo argumentui pagrįsti nepateikė jokios informacijos arba verslo plano, kuris būtų priimtas prieš nusprendžiant neapmokestinti EDF arba kartu su tokiu sprendimu ir kuris būtų įrodymas, jog tokia operacija pelninga. Dėl turinio Komisija, atsižvelgdama į Teisingumo Teismo nurodytus kriterijus, pažymėjo, kad Prancūzija turėtų tinkamai nustatyti pateiktų dokumentų datą ir įrodyti, jog prieš priimant ginčijamą sprendimą šiuos dokumentus išnagrinėjo kompetentingi ministrai ir pareigūnai, taip pat parlamento asamblėjos.
- (56) Tačiau tai nebuvo padaryta; Prancūzija, naudodamasi įgaliojimais mokesčių srityje, EDF balanso pertvarkymui veikiausiai taikė išimtinę apmokestinimo tvarką, susijusią su perleidimo mokesčių atidėjinių perkvalifikavimu, nurodytu Įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsnyje. Pagal jokią aiškią biudžeto nuostatą šie mokesčių ištekčiai iš anksto nebuvo skirti bendrovei EDF, taip pat nebuvo taikomos taisyklės arba vykdoma patikra investicijų srityje, siekiant sukurti teisinį tariamos investicijos pagrindą.

⁽¹⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318, 84 punktas.

- (57) Be to, savo sprendime išplėsti procedūrą Komisija papildomai pažymėjo, kad, net jeigu neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą būtų galima taikyti, šiuo etapu jį taikant galima padaryti išvadą, kad 1997 m. neformalus investuotojas 5,88 mlrd. FRF į EDF kapitalo injekciją nebūtų investavęs. Kadangi Prancūzijos institucijos informacijos nepateikė, atrodė, kad privatus akcininkas tariamos investicijos įprastomis rinkos sąlygomis nebūtų skyręs, jeigu prieš tai nebūtų išnagrinėjęs objektyvių ir patikimų tyrimų, kuriuos, pageidautina, būtų atlikusi konsultacijos investicijų klausimais teikianti nešališka trečioji šalis, o ne, pavyzdžiui, pagalbą gavusi įmonė ir iš kurių visų pirma būtų matyti, kokia investuoto kapitalo grąža, kada bus sulaukta investicijos grąžos ir kokia yra su tuo susijusi bendra rizika ir rizika atsižvelgiant į atlygio gavimo taisykles, susijusias su tokia investicija.
- (58) Šiuo klausimu Komisija prie veiksmų, kuriuos apdairus neformalus investuotojas būtų išnagrinėjęs prieš investuodamas savo lėšas, priskyrė abejones dėl pensijų finansavimo išlaidų, kurias 1997 m. EDF turėjo patirti taikydama konkrečią savo sistemą, sumos ir pokyčio ir su tuo susijusį vertinimą, kurį tuo metu galėjo atlikti investuotojas.
- (59) Šiomis aplinkybėmis buvo akivaizdu, kad dalinis atleidimas nuo pelno mokesčio 1997 m. buvo ne valstybės akcininkės gamybinė investicija, o veikiau mokestinio pobūdžio išimtinė priemonė, dėl kurios bendrovei EDF galėjo būti suteikta ekonominės naudos.
- (60) Be to, buvo aišku, kad nesurinkus pelno mokesčio, kurį turėjo mokėti bendrovė EDF, kyla pavojus valstybiniam ištekliams ir gali būti daromas poveikis konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai, todėl yra įgyvendintos kitos SESV 107 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos.
- (61) Kadangi nebuvo teisinio pagrindo, pagal kurį būtų galima pagrįsti veiklos pagalbos, dėl kurios pagerėjo EDF padėtis, palyginti su jos konkurentais, suderinamumą su vidaus rinka, savo 2013 m. gegužės 2 d. sprendime Komisija pareiškė abejonių dėl pagalbos suderinamumo su vidaus rinka. Panašių abejonių jau buvo pareikšta sprendime pradėti procedūrą.

7. TREČIŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS

- (62) 2013 m. liepos 29 d. raštu EDF pateikė pastabas dėl sprendimo išplėsti procedūrą. EDF, kritikuodama šiame sprendime pateiktus argumentus, aptarė tris pagrindinius aspektus: i) sprendime neatsižvelgiama į Bendrojo Teismo sprendime padarytas išvadas ir į tikrą valstybės atlikto EDF rekapitalizavimo pobūdį; ii) sprendimas pernelyg formalus – jame neteisingai nurodyta, kad reikia su investicija susijusio verslo plano, nors rekapitalizavimas atliktas gerai apgalvojus ir suplanavus, kaip matyti iš daugelio to meto dokumentų; iii) sprendime teigiama (to neįrodžius), kad joks investuotojas, kurio padėtis panašiausia į valstybės padėtį, nebūtų skyręs panašios investicijos, kitaip, nei nurodo EDF, pateikusi faktines aplinkybes savo pastaboms pagrįsti.
- (63) EDF teigimu, 1997 m. Prancūzijos valstybės priimtą priemonę Komisija toliau nagrinėja atsižvelgdama tik į tariamą jos poveikį mokesčiams, nors Bendrasis Teismas šį požiūrį aiškiai atmetė. Kaip nurodo Bendrasis Teismas, valstybės įgyvendinta priemonė – perleidimo mokesčių priskyrimas kapitalo injekcijoms – yra EDF rekapitalizavimas, skirtas EDF balanso pusiausvyrai atkurti atsižvelgiant į būsimą energijos rinkų atvėrimą konkurencijai. 1997 m. gruodžio 22 d. Ekonomikos ministro rašte nenurodytas 1997 m. įstatymo neatitinkantis sprendimas dėl mokesčių, tačiau jame nustatytas tokio sprendimo poveikis mokesčiams. Nagrinėti reiktų būtent šią rekapitalizavimo priemonę, kuri yra viena ir nedaloma, o ne tariamą poveikį mokesčiams, kuris sprendime išplėsti oficialią tyrimo procedūrą dirbtinai atsietas nuo šios priemonės.
- (64) EDF nuomone, teismų praktikoje konkretaus investicijų verslo plano nereikalaujama – joje nenustatyta jokių formalių reikalavimų šioje srityje, tačiau reikalaujama objektyvios ir patikrinamos informacijos, turėtos prieš įgyvendinant nagrinėjamą priemonę arba ją įgyvendinant. Be to, toks verslo planas valstybei 1997 m. nebuvo būtinas. Valstybė EDF valdyboje turėjo penkis atstovus, nuo 1946 m. ir tuo laikotarpiu, kai klostėsi faktinės aplinkybės, jai priklausė visas EDF kapitalas, įmonė jai buvo labai gerai pažįstama ir valstybė dalyvavo ją valdant ir nustatant strategines jos gaires pagal ilgalaikį planą. EDF teigimu, toks ilgalaikis planas EDF labai svarbus, nes jos veikla imli kapitalui, o įrenginių naudojimo trukmė yra keli dešimtmečiai, kai kuriais atvejais – 30–75 metai.

- (65) EDF nuomone, valstybė, remdamasi tiksliais tyrimais ir ateities vertinimais, investavo veikdama kaip akcininkė, o ne vykdydama viešosios valdžios funkcijas, kaip matyti iš daugelio to meto dokumentų. Taigi 1995 m. buvo pradėti darbai, kuriuose dalyvavo EDF ir šakinės ministerijos, kad būtų padarytos išvados pagal 26 konstatuojamojoje dalyje nurodytą Audito Rūmų nuomonę. Visų pirma šie darbai susiję su įmonės balanso pertvarkymu ir kapitalo grąža. Baigus juos, 1997 m. balandžio 8 d. pasirašyta 1997–2000 m. valstybės ir EDF sutartis ir kartu 1997 m. balandžio 2 d. pateiktas įstatymo, kuriuo nustatomos įvairios ekonominės ir finansinės nuostatos, projektas – šio įstatymo 45 straipsnio nuostatos sutapo su Įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsnio nuostatomis. EDF nuomone, parengiamieji Nacionalinės asamblėjos ir Senato darbai ir net pats įstatymas rodo, kad valstybė veikė kaip akcininkė: ji skyrė kapitalo injekciją, panaudotą rekapitalizuojant EDF.
- (66) Kaip rodo maždaug keturiasdešimt to meto dokumentų, kuriuos EDF pridėjo prie savo raštų, valstybė savo tyrimuose ir argumentuose rėmėsi keturiais pagrindiniais probleminiais klausimais, susijusiais su tuo, kad reikia:
- atsižvelgti į naujas konkurencines sąlygas, susidariusias pamažu atveriant rinkas įsigaliojus Direktyvai 96/92/EB,
 - normalizuoti valstybės finansinius santykius su EDF pagal bendrąją teisę, išsprendus neaiškius klausimus, kurių galėjo kilti praityje,
 - didinant nuosavą kapitalą atkurti EDF balanso struktūros pusiausvyrą, kurios labai trūko,
 - sudaryti geresnes sąlygas atlikti tarptautinius palyginimus, kad finansų bendruomenė labiau pasitikėtų įmone.
- (67) Galiausiai, EDF teigimu, dėl nurodytų priežasčių apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo kriterijų šiuo atveju ne tik galima taikyti, bet jis yra ir įvykdytas, nes valstybė veikė taip, kaip būtų veikęs neformalus investuotojas. EDF nuomone, Teisingumo Teismas nurodė (sprendimo 78 ir 89 punktai), kad reikia nustatyti, ar įprastomis rinkos sąlygomis EDF galėjo gauti tokios pat naudos kaip ta, kurią ji gavo suteikus valstybinių išteklių, taip pat ar dėl šios naudos, atsižvelgiant į jos poveikį, yra arba gali būti iškraipoma konkurencija.
- (68) Šiuo atveju daug to meto dokumentų taip pat rodo, kad valstybė iš tikrųjų išnagrinėjo ir apskaičiavo savo investicijos grąžą, kaip būtų daręs ir ilgalaikius planus kuriantis investuotojas, kuris yra vienintelis įmonės akcininkas. Tuo remiantis 1997–2000 m. EDF sutartyje buvo nustatytas valstybės gaunamas atlygis, kuris tuo metu atitiko panašių bendrovių akcininkų gaunamus atlygius. Taigi sumų, kurias EDF valstybei turėjo sumokėti 1997–2000 m., įverčius valstybė išnagrinėjo prieš sudarydama sutartį.
- (69) Be to, savo 2013 m. liepos mėn. pastabose EDF nurodė tyrimą, kurį atlikti buvo pavesta bendrovei *Oxera* ir kuris tuo metu, kai EDF pateikė pastabas, dar buvo nebaigtas. EDF tvirtino, kad *Oxera* tyrime palyginta vidinė grąžos norma, kurią 1997 m. tikimasi gauti iš valstybės investicijos, ir ta norma, kurios reikalaujama kapitalo rinkose, atlikus panašią investiciją, ir įrodė, kad neformalus investuotojas 1997–2000 m. sutartyje nustatytomis sąlygomis būtų investavęs.
- (70) 2013 m. spalio 18 d. EDF ši 2013 m. spalio 15 d. *Oxera* tyrimą⁽¹⁾ perdavė Komisijai, nepateikusi kitų pastabų. Kaip ir 2013 m. liepos mėn. EDF pastabose, *Oxera* tyrime padaryta išvada, kad apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas į EDF skirtų kapitalo injekcijų sumos didinimą būtų investavęs. Ši išvada padaryta atsižvelgus į tai, kad toks investuotojas galėjo tikėtis 1997 m. gauti 35–15 % grąžą (vidinė grąžos norma), o per kitus penkerius metus – vidutiniškai 27 % grąžą; visais atvejais ši grąža didesnė už 12,7 % grąžą, kurios toks investuotojas būtų reikalavęs. Grąža apskaičiuota atsižvelgiant į valstybės teisių į bendrovę EDF pardavimo vertę laikotarpiu pradžioje ir pabaigoje.

(1) 2013 m. spalio 15 d. galutinė ataskaita „Does the 1997 recapitalisation of EDF by the French State meet the private investor test?“.

- (71) EDF mano, kad neatsižvelgiant į nuosavo kapitalo trūkumą, EDF 1997 m. iš esmės buvo ekonomiškai tvari, kaip pažymėjo to meto analitikai, kurie neabejojo jos finansiniu gyvybingumu arba komercinėmis perspektyvomis tuo metu, kai valstybė skyrė investiciją. EDF kredito reitingai buvo labai geri (1992–1997 m. kredito reitingų agentūra *Moody's* buvo suteikusi reitingą *Aaa*, o 1996–1997 m. agentūra *Standard & Poor's* – reitingą *AAA*) ir būtų tokie likę, net jeigu būtų reikėję juos sumažinti vienu arba dviem punktais atsižvelgiant į valstybės garantiją, kuri EDF buvo suteikta kaip valstybinei komercinei pramonės įmonei. Iš kelių to meto dokumentų matyti, kad atlygio, kurį EDF mokėjo Prancūzijos valstybei, dydis buvo panašus į bendrovių, kurių akcijų indeksas – *CAC40*, dividendų grąžos normas (4,5–5 % kapitalo) ir Europos energetikos sektoriuje veikiančių įmonių dividendų grąžos normas (4,7 ir 5,27 % – šios normos apskaičiuotos atitinkamai 1996 ir 1997 m.). Be to, tai rodo, kad EDF tokią pat kapitalo sumą būtų galėjusi gauti kapitalo rinkoje, todėl dėl priemonės, atsižvelgiant į jos poveikį, konkurencija iškraipyta nebuvo.
- (72) EDF visų pirma mano, kad neformalus investuotojas, kuriam priklauso visas patronuojamosios bendrovės kapitalas, šiai bendrovei panašiomis sąlygomis būtų galėjęs skirti panašią investiciją, pavertęs kapitalu jam grąžintiną bendrovės skolą, kad ir koks būtų skolos pobūdis. Ši analizė pagrįsta EDF prašymu parengta teisine nuomone. Valstybė, siekdama atkurti finansų struktūrą, kuri dėl nuosavo kapitalo trūkumo tapo neproporcinga, palyginti su finansiniu išskolinimu, taip pat suteikė galimybę įmonei konkuruoti su kitais Sąjungos sektoriuje veikiančiais stambiais veiklos vykdytojais. Taigi šis akcininkas, galėdamas lengvai atkurti balanso pusiausvyrą pavertęs skolą kapitalu, nebūtų sąmoningai leidęs, kad jo patronuojamosios bendrovės, kuri iš esmės ekonomiškai tvari, balansas ir toliau liktų labai neproporcingas.
- (73) Todėl, EDF nuomone, pagrįstai galima manyti, kad neformalus investuotojas, kurio padėtis panašiausia į valstybės padėtį, t. y. ilgalaikius planus kuriantis akcininkas, kuriam priklauso 100 % įmonės kapitalo, būtų atlikęs tokią pat investiciją rinkoje, kurioje yra daug kapitalo ir kurią ruošiamasi atverti konkurencijai.

8. PRANCŪZIJOS PASTABOS DĖL SPRENDIMO IŠPLĖSTI PROCEDŪRĄ

- (74) Pirmiausia Prancūzijos institucijos mano, kad valstybė, perleidimo mokesčius priskyrusi EDF kapitalo injekcijoms ir neapmokestinusi jų pelno mokesčiu, veikė kaip apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas. Jų nuomone, kitaip, nei nurodyta 2002 m. spalio 16 d. sprendime pradėti procedūrą ir 2013 m. gegužės 2 d. sprendime išplėsti procedūrą, Komisija privalo nagrinėti vienintelę EDF rekapitalizavimo priemonę, taikomą priėmus Įstatymo Nr. 9–1026 4 straipsnį, o ne priemonę, pagal kurią perleidimo mokesčiai priskiriami kapitalo injekcijai jų neapmokestinus ir kuriai galima netaikyti šio įstatymo nuostatų. Prancūzijos institucijos remiasi kai kuriuose prie savo pastabų pridėtuose 1996 ir 1997 m. dokumentuose pateikta informacija, kuria, jų teigimu, ši teiginį galima pagrįsti. Tokie dokumentai nurodyti 87–108 konstatuojamosiose dalyse. Be to, Prancūzijos institucijų nuomone, Prancūzijos pastabas galima pagrįsti kitais EDF pateiktais dokumentais.
- (75) Antra, Prancūzijos institucijos primena, kad jos nesutinka su pagalbos suma, ir dar kartą pakartoja savo 2003 m. lapkričio 20 d. pastabas, kad minėtam mokesčiui taikytina norma turėtų būti 1996 m., o ne 1997 m. galiojusi norma, kaip nurodyta 47 konstatuojamojoje dalyje.

Dėl galimybės taikyti neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą

- (76) Prancūzijos institucijos nesutinka su tuo, kad Prancūzija lėšų neapmokestino vykdydama viešosios valdžios funkcijas, todėl apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principas netaikomas. Jų nuomone, Teisingumo Teismas nereikalauja iš valstybės narės pateikti tikro verslo plano, susijusio su ginčijama priemone.
- (77) Pirma, šiuo klausimu jos primena, kad 1997 m. EDF buvo valstybinė komercinė pramonės įmonė, kurią kontroliavo valstybė, todėl ši turėjo išsamių žinių apie įmonę, taip pat jos pramonės strategiją ir finansines galimybes. Taigi jos mano, kad pateikta informacija ir vertinimai, kuriuos valstybė turėjo prieš priimant ginčijamą priemonę ir kuriais įrodoma investicijų grąža, yra priimtini. Komisija turi atlikti bendrą tyrimą, visų pirma apimančią šiuos aspektus ir bet kurį kitą svarbų aspektą.

- (78) Antra, atsižvelgdamos į Įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsnio pobūdį ir dalyką Prancūzijos institucijos mano, kad valstybė, neapmokestinusi kapitalui priskirtų perleidimo mokesčių atidėjinių, veikė kaip akcininkė. Taigi prieš priimant šį įstatymą 1997 m. balandžio 8 d. buvo pasirašyta 1997–2000 m. valstybės ir EDF sutartis; norint vykdyti šią sutartį reikėjo priimti teisės aktus, susijusius su EDF balanso pertvarkymu. 1996 m. liepos 12 d. rašte kontrolės institucijos iš anksto pranešė EDF, kad šia sutartimi turi būti nustatytas plataus užmojo EDF tikslas mokėti valstybei atlygį. Tačiau sutarties III antraštinėje dalyje nurodyta, kad valstybės gaunamą atlygį sudaro dvi dalys: i) atlygis už kapitalo injekcijas, taikant 3 % fiksuotųjų palūkanų normą, ii) papildomas atlygis, lygus 40 % EDF buhalterinio grynojo pelno; tačiau bendra abiejų dalių suma negali būti didesnė už 6 % kapitalo injekcijų sumos.
- (79) Valstybė šį atlygį išnagrinėjo atsižvelgdama į dividendus, kurių sumą, priskiriamą papildomam atlygiui, įvertino 3,5 mlrd. FRF – atitinkamu laikotarpiu ši suma galėjo siekti iki 6 mlrd. FRF, kaip matyti iš 1997 m. balandžio 22 d. kontrolės institucijų rašto bendrovei EDF. Šis įvertis pagrįstas ekonominėmis ir finansinėmis galimybėmis, kurias 1997 m. vasario 19 d. EDF nurodė Finansų ministerijos tarnyboms, ir sutartyje pateiktomis prielaidomis. Į Senato pranešėjo pateiktą 1997 m. rugsėjo mėn. pranešimą dėl Įstatymo Nr. 97–1026 taip pat įtraukti ministerijos tarnybų tyrimai, susiję su 1998 m. laukiamu poveikiu valstybės akcininkės atlygiui; toks atlygis buvo 2,6 mlrd. FRF, iš kurių 1,5 mlrd. FRF – fiksuotųjų palūkanų ir 1,1 mlrd. FRF – papildomo atlygio. Taigi prieš priimdama nagrinėjamą priemonę valstybė būsiamą atlygio prognozes įvertino kaip bet kuris akcininkas, norintis dalyvauti didinant jam priklausančios įmonės kapitalą.
- (80) Trečia, Prancūzijos institucijos mano, kad perkvalifikavus perleidimo mokesčių atidėjinius ir, žvelgiant plačiau, pertvarkius EDF balansą, taip pat padidinus nuosavą kapitalą buvo išspręsta problema, susijusi su silpna įmonės finansų struktūra. Jeigu ši struktūra ir toliau būtų buvusi silpna, bendrovei EDF galbūt būtų padidinta paskolos palūkanų norma, ir ji būtų patyrusi sunkumų bendradarbiaudama su savo prekybos partneriais, nes sandorio šalies rizika būtų vertinama neigiamai. Tai, kad valstybė akcininkė dėl to buvo susirūpinusi, matyti iš įstatymo projekto 4 straipsnio aiškinamosios dalies (vėliau šis įstatymas tapo Įstatymu Nr. 97–1026), taip pat iš kompetentingo ministro kalbos, pasakytos 1997 m. spalio 2 d. Senate pristatant įstatymo projektą.
- (81) Be to, pranešėjų – Nacionalinės Asamblėjos nario ir Senato nario – pranešimuose dėl įstatymo projekto, pateiktuose atitinkamai Nacionalinėje Asamblėjoje ir Senate, pabrėžiamas teigiamas EDF balanso pertvarkymo poveikis skolos santykiui su nuosavu kapitalu: pirmajame pranešime nuosavas kapitalas (24,2 mlrd. FRF) laikomas nepakankamu, palyginti su paėmus paskolą įgytomis skolomis (131,9 mlrd. FRF) ir su grynoju turtu (696,4 mln. FRF), taip pat nurodyta, kad padidinus nuosavą kapitalą EDF balanso struktūra labiau atitiktų tikrąją jos turto padėtį, kartu būtų galima atlikti tinkamesnius palyginimus su Europos konkurentais. Antrajame pranešime taip pat pabrėžtas teigiamas poveikis bendrovei EDF, kuris patiriamas dėl didesnio finansų bendruomenės ir galimų įmonės partnerių pasitikėjimo. Taigi, Prancūzijos institucijų nuomone, įmonės finansų struktūros stiprinimas atitinka apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo, kurio padėtis panaši, siekį.
- (82) Todėl, pasak Prancūzijos institucijų, apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo vertinimą iš tikrųjų galima atlikti, nes valstybė, kuri perleidimo mokesčių atidėjinius priskyrė EDF kapitalo injekcijoms ir jų neapmokestino, veikė kaip akcininkė.

Dėl neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principo taikymo

- (83) Visų pirma Prancūzijos institucijos primena, kad valstybės ir EDF sutartyje nurodyta, jog valstybės gaunamą atlygį sudaro dvi dalys: i) atlygis už kapitalo injekcijas, taikant 3 % fiksuotųjų palūkanų normą, ir ii) papildomas atlygis, lygus 40 % EDF buhalterinio grynojo pelno, – tai rodo, kad valstybė turėjo informacijos apie laukiamą investuoto kapitalo grąžą. Be to, kaip matyti iš minėto Nacionalinės Asamblėjos nario pranešimo, atsižvelgiant į kapitalo injekcijai taikomų fiksuotųjų palūkanų normą absoliučioji valstybės gaunamo atlygio vertė dėl perleidimo mokesčių atidėjinių priskyrimo kapitalui padidėjo, nes padidėjo mokesčio bazė.
- (84) Prancūzijos institucijos taip pat mano, kad 1997 m. turėjo būti numatyta ilgojo laikotarpio investicijų į EDF grąža, atsižvelgiant į būsiamas išmokas valstybei ir įmonės vertės didėjimą. Tačiau prie grynojo pelno atskaičius mokesčius ir valstybei mokamo atlygio, kurie yra teigiami skaičiai (1,4 mlrd. FRF, taip pat 2,5 mlrd. FRF 1998 m. valstybei sumokėto atlygio), reikia pridėti 1997–2000 m. atsiradusią didelę – beveik 70 mlrd. FRF – išteklių sumą, kaip nurodyta sutartyje. Kaip pabrėžta 1997 m. vasario 19 d. EDF rašte, valstybė iš tikrųjų buvo nustačiusi tikslą šia suma didinti įmonės turto vertę sumažinus skolą, taip pat suformuoti turtą ir plėtros investicijas, dėl kurių galima didinti EDF kapitalo vertę.

- (85) Galiausiai vertindama investicijos riziką valstybė akcininkė atsižvelgė į svarbiausios EDF veiklos, daugiausia vykdytos Prancūzijoje, pobūdį – ši veikla pagrįsta reglamentuojamos kainodaros, kurią taikant turi būti padengtos įmonės sąnaudos, principu. Dėl šio veiklos pobūdžio sumažėja su investicija susijusi rizika, taigi ir reikalaujama grąža. Be to, iš 1996 m. liepos 27 d. EDF pranešimo, kuris Senatui pateiktas 1997 m. rugsėjo 15 d., matyti, kad užsienio įmonių akcininkų gaunamas atlygis labai skiriasi pagal tai, kokia sektoriaus institucinė ir reglamentavimo aplinka galioja kiekvienoje šalyje.
- (86) Todėl, Prancūzijos institucijų teigimu, valstybė, kuri perleidimo mokesčių atidėjinius priskyrė kapitalo injekcijoms ir neapmokestino jų pelno mokesčiu, elgėsi kaip apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas. Be to, ši išvada pagrindžiama 62–73 konstatuojamosiose dalyse pateiktomis EDF pastabomis, įskaitant analizes ir tyrimus, kuriais jose remiamasi. Dėl ekonominio Oxera tyrimo, kurį perdavė EDF, Prancūzijos institucijos pirmiausia mano, kad Komisija turi atlikti tokį pat tyrimą siekdama nustatyti, ar 1997 m. valstybės įvykdytas EDF rekapitalizavimas yra apdairi investicija.

Dokumentai, kuriuos Prancūzija pateikė savo pastaboms pagrįsti

- (87) Pagrįsdamos savo atsakymą dėl sprendimo išplėsti procedūrą Prancūzijos institucijos Komisijai pateikė devynis dokumentus, pridėtus prie jų 2013 m. liepos 1 d. pastabų. Šie devyni dokumentai pateikti pagrindžiant 2002 m. gruodžio 11 d. Prancūzijos institucijų pastabose jau pateiktą teiginį, kad papildoma kapitalo injekcija, lygi nesurinktomis mokesčio pajamoms, yra pagrįsta atsižvelgiant į 1997 m. EDF nurodytas grąžos perspektyvas, kurios, beje, vėlesniais metais pasitvirtino. Neginčijant informacijos, kurią Prancūzija pateikė savo pastabose, reikėtų sistemingai išnagrinėti pagrindinę šiuose dokumentuose pateiktą informaciją.
- (88) Dokumentai susiję su 1997–2000 m. valstybės ir EDF sutarties rengimu ar įgyvendinimu arba su diskusijomis dėl įstatymo, kuris vėliau tapo Įstatymu Nr. 97–1026, projekto. Šių dokumentų datos apima 1996–1997 m., taigi jie yra to paties laikotarpio, kaip ir tariamas sprendimas investuoti. Konkrečiau šie dokumentai – tai 1997–2000 m. sutartis ⁽¹⁾, įmonės kontrolę vykdančių ministrų raštai ⁽²⁾, įmonės raštai ministerijos administracijai arba Senatui ⁽³⁾, taip pat Nacionalinės Asamblėjos ir Senato dokumentai ir du pranešimai, parengti rengiantis diskusijoms dėl įstatymo projekto ⁽⁴⁾. Išsamesnis dokumentų turinys nurodytas toliau.
- (89) 1996 m. liepos 12 d. rašte, skirtame EDF prezidentui, kontrolę vykdančios ministrai palankiai vertina rezultatus, pasiektus įgyvendinant planinę 1993–1996 m. EDF ir valstybės sutartį; atsižvelgdami į tai, kad 1996 m. gruodžio 31 d. sutartis baigs galioti, jie nurodo, kad pradedama rengti planinę 1997–2000 m. sutartį. Be to, rašte pažymėta, kad planinėje 1997–2000 m. sutartyje nurodyta finansinė pusiausvyra turi būti nustatyta pagal naują planą, kurį taikant būtų normalizuota su EDF apskaita ir mokesčiais susijusi padėtis, atlikus nuo 1995 m. vykdomus darbus. Šiame rašte paprašyta pradėti atsakingų tarnybų ir EDF darbus ir diskusijas, taip pat įmonė informuota apie tris svarbiausius tikslus, į kuriuos reikia atsižvelgti būsimoje sutartyje.

— Pirmiausia ministrai prašė: „Įmonei padidinus našumą ji turi toliau vykdyti tarifų mažinimo politiką ir taip padėti užtikrinti Prancūzijos pramonės konkurencingumą ir didinti namų ūkių vartotojų perkamąją galią.“

— Kartu EDF taip pat turėjo toliau stengtis mažinti skolas ir nustatyti plataus užmojo tikslą mokėti valstybei atlygį taikydama mechanizmą, pagal kurį EDF skatinama gerinti savo rezultatus.

— Galiausiai planinėje sutartyje taip pat turėjo būti nustatytos strateginės EDF tarptautinės plėtros gairės, hierarchine tvarka nurodant prioritetus.

⁽¹⁾ 1997–2000 m. valstybės ir EDF sutartis, pasirašyta 1997 m. balandžio 8 d.

⁽²⁾ 1996 m. liepos 12 d. ekonomikos ir finansų ministro ir pramonės, pašto ir telekomunikacijų ministro raštas EDF prezidentui; 1997 m. balandžio 22 d. ekonomikos ir finansų ministro, už biudžetą atsakingo ministro, taip pat pramonės, pašto ir telekomunikacijų ministro raštas EDF prezidentui.

⁽³⁾ 1997 m. vasario 19 d. EDF finansų direktoriaus raštas Iždo finansavimo ir pagalbos tarnybos vadovui; 1996 m. liepos 27 d. EDF tiriamasis pranešimas apie akcininko gaunamą atlygį, kuris 1997 m. rugsėjo 15 d. perduotas Senatui.

⁽⁴⁾ Įstatymo, kuriuo nustatomos įvairios ekonominės ir finansinės nuostatos, projekto 45 straipsnio aiškinamoji dalis (įstatymo projektą Ministrų Taryba priėmė 1997 m. balandžio 5 d.); 1997 m. rugsėjo 10 d. Nacionalinės Asamblėjos finansų, bendrosios ekonomikos ir planavimo komiteto pranešimas apie Įstatymo Nr. 201, kuriuo nustatomos skubios mokesčių ir finansų priemonės, projektą, kurį pateikė Nacionalinės Asamblėjos narys Didier MIGAUD; 1997 m. rugsėjo 24 d. pateiktas Senato nario Alain'o Lambert pranešimas apie Įstatymo, kuriuo nustatomos skubios mokesčių ir finansų priemonės, projektą; ekonomikos, finansų ir pramonės ministro kalba, Senate pasakyta 1997 m. spalio 2 d. pristatant Įstatymo, kuriuo nustatomos skubios mokesčių ir finansų priemonės, projektą.

- (90) Tešiant su sutarties rengimu susijusius darbus, 1997 m. vasario 19 d. EDF finansų direktorius Išdo valdybai pateikė 1997 m. vasario 18 d. EDF pranešimą. Pranešime pateiktos pagrindinės finansinio scenarijaus, susijusio su 1997–2000 m. EDF ir valstybės sutartimi, prielaidos, visų pirma apimančios metines pelno ir nuostolio ataskaitas ir iš anksto sudarytas atitinkamo laikotarpio finansavimo lenteles.
- (91) Pranešime nurodyta, kad 1997–2000 m. kasmet mažės tarifai (– [...] (*) proc., – [...] proc., – [...] proc., – [...] proc.) ir bus skiriama [...] FRF pramoninių plėtros investicijų, iš kurių [...] FRF – tarptautinei veiklai, taip pat [...] FRF investicijų bus skiriama pagrindinei veiklai. Be to, nurodyta, kad nuo atlygio, mokamo už kapitalo injekcijas, atskaitomas mokestis; atlygį sudaro 3 %, skaičiuojami nuo mokesčio bazės (pertvarkius EDF balansą ši bazė įvertinta 50 mlrd. FRF), ir 40 % pelno, gauto atskaičius fiksuotą atlygio dalį ir pelno mokestį. Metų pabaigoje taip pat turėjo sumažėti skola: nuo [...] FRF 1996 m. pabaigoje iki [...] FRF 2000 m. pabaigoje. Be to, turėjo sumažėti ir skolos likutis atskaičius turtą: nuo [...] FRF 1996 m. pabaigoje iki [...] FRF 2000 m. pabaigoje.
- (92) Vertinant Prancūzijos institucijų pateiktus dokumentus, pridėtus prie jų pastabų, pažymėtina, kad sistemingos apskaičiuotos ekonominių ir finansinių EDF veiklos pajamų prognozės ir planai pateikti tik 1997 m. vasario 18 d. EDF pranešime, kuris kontrolės institucijoms perduotas kitą dieną po jo gavimo. Pagal šias 1997 m. vasario mėn. prognozes valstybė akcininkė galėjo tikėtis, kad gaus tokią investuoto kapitalo grąžą: 1997 m. – 2,1 mlrd. FRF, 1998 m. – 2,5 mlrd. FRF, 1999 m. – 2,4 mlrd. FRF, o 2000 m. – 2,4 mlrd. FRF, taigi vidutiniškai per metus – 2,35 mlrd. FRF. Pranešime pateikta 1997–2000 m. EDF pelno ir nuostolio ataskaitos sąmata buvo tokia:

1 lentelė

1997–2000 m. EDF pelno ir nuostolio ataskaitos sąmata (mlrd. FRF, to meto kainomis)

	1997	1998	1999	2000
Pajamos	186,3	184,2	185,7	187,5
Išlaidos	177,0	177,2	179,1	180,9
iš kurių kurui ir energijos pirkimui	36,9	36,8	37,8	38,5
iš kurių veiklos išlaidų	88,3	91,2	93,6	95,7
Pagrindinės veiklos pelnas	9,3	7,0	6,6	6,6
Pelnas prieš sumokant atlygį valstybei	6,8	6,5	6,1	6,1
Atlygis už kapitalo injekcijas	1,5	1,5	1,5	1,5
Papildomas atlygis	0,6	1,0	0,9	0,9
Pelno mokestis	3,9	2,6	2,4	2,3
Grynasis pelnas	0,9	1,4	1,3	1,4

Šaltinis: 1997 m. vasario 18 d. EDF pranešimas „Sutartis – ekonominės ir finansinės perspektyvos“.

- (93) Kaip nurodyta EDF pranešime, nuo valstybei mokamo atlygio atskaitomas mokestis. Taip nukrypstama nuo principo, kad pelno mokestis renkamas nuo įmonės pelno, atskaičius nusidėvėjimą ir palūkanas, todėl mažėja grynasis pelnas, taigi ir suma, kuri gali būti skirta dividendams mokėti. Dėl šio *ad hoc* nukrypimo galėjo padidėti valstybei akcininkei mokamas atlygis, tačiau tiek pat sumažėti mokestis, mokėtinas jį renkančiai valstybei. Savo 2013 m. gruodžio 23 d. atsakyme Prancūzijos institucijos nurodo, kad nuo 2001 m. atlygis už kapitalo injekcijas buvo prilyginamas įprastiems dividendams, todėl nuo šio atlygio mokestis nebebuvo atskaitomas. Ši prilyginimo taisyklė taikyta 2001–2003 m. kolektyvinei EDF ir valstybės sutarčiai, sudarytai po 1997–2000 m. sutarties.

(*) Profesinė paslaptis.

- (94) Kontrolę vykdantys ministrai ir EDF prezidentas bei generalinis direktorius 1997–2000 m. valstybės ir EDF sutartį sudarė ir pasirašė 1997 m. balandžio 8 d. Sutartyje nurodytos pagrindinės gairės, kurias EDF turėjo taikyti savo vidutinės trukmės veiklai, pateikti sutartį pasirašiusių šalių abipusiai išsipareigojimai ir priminta, kad šie išsipareigojimai prisiimti padarius plataus masto pagrindines prielaidas ir gali būti persvarstyti tik tuomet, jeigu iš esmės pasikeistų verslo aplinka. Sutartyje nurodyti įvairūs į tris antraštines dalis suskirstyti išsipareigojimai: dar kartą patvirtinti pagrindines valstybinės įmonės užduotis (I antraštinė dalis), įmonės ateičiai ruoštis šiandien (II antraštinė dalis) ir nustatyti atnaujintą įmonės finansinę ir institucinę struktūrą (III antraštinė dalis). Dviejuose sutarties prieduose pateikti išsamūs veiklos rezultatų rodikliai, susiję su veiklos vykdymu (I priedas) ir numatytais metiniais 1997–2000 m. tarifų pokyčiais (II priedas).
- (95) Sutartyje nurodytos gairės ir pagrindiniai išsipareigojimai, susiję su šio sprendimo dalyku, yra tokie:
- valstybė dar kartą patvirtino, kad nori išlaikyti įmonės statusą, kuris (kartu su kitais aspektais) pasitvirtino kaip veiksmingas ir turi toliau būti tvirtas pagrindas ateityje vykstant pokyčiams (jos statusą galima išlaikyti pagal ES direktyvą dėl elektros energijos vidaus rinkos organizavimo) ⁽¹⁾. Savo ruožtu EDF turėjo dalyvauti planuojant teritoriją ir užtikrinant nacionalinį solidarumą, visų pirma įgyvendindama plataus užmojo politiką, kuria siekiama remti ekonominę veiklą ir užimtumą padedant bendruomenėms kurti darbo vietas ir gerinant neturtingiausių įmonės klientų padėtį (I antraštinė dalis),
 - vykdant EDF plėtrą turėjo būti sudarytos palankios sąlygos „Prancūzijos įmonių konkurencingumui didinti“, o padidėjus našumui, kurį didinti įmonė išsipareigojo, gautos lėšos pirmiausia turėjo būti skirtos vidutiniam įmonės kainų dydžiui mažinti. Pakoregavus tarifus, jie turėjo mažėti vidutiniškai [...] proc. 1997 m. balandžio mėn., [...] proc. 1998 m. balandžio mėn., [...] proc. 1999 m. balandžio mėn. ir [...] proc. 2000 m. balandžio mėn., vertinant Prancūzijos frankais išreikštomis to meto kainomis. Vykdamas EDF plėtrą kartu turėjo būti siekiama užimti naujas rinkas, pirmenybę visų pirma teikiant Europai (II antraštinė dalis),
 - EDF balansas turėjo būti pertvarkytas siekiant dviejų tikslų – didinti įmonės grynąjį turtą ir stabilizuoti finansinius santykius su valstybe laikantis bendrajai teisei artimesnio pagrindo. Taigi Vyriausybė išsipareigojo parlamentui pateikti teisės aktą, pagal kurį 1997 m. turėjo būti pertvarkytas EDF balansas; pertvarkymo pradžia – 1997 m. sausio 1 d. Sutartyje nurodyta, kad valstybės akcininkės gaunamą atlygį sudaro dvi dalys: atlygis už kapitalo injekcijas, taikant 3 % palūkanų normą, ir papildomas atlygis, lygus 40 % EDF buhalterinio grynojo pelno; šių dalių suma negali būti didesnė už 6 % kapitalo injekcijų sumos, neįskaitant absoliučiąją verte apskaičiuoto numatytų sumų įverčio. Be to, EDF visų pirma išsipareigojo 1997–2000 m. skirti [...] FRF tarptautinėms pramoninėms investicijoms ir užtikrinti, kad 2000 m. pabaigoje jos bendroji skola būtų [...] FRF, sumažinus ją [...] FRF, siekiant sudaryti sąlygas skolą sumažinti iki nulio, kol bus atnaujintas gamybos parkas. Galiausiai sutartyje nurodyta, kad, jeigu būtų viršyti su išteklių pertekliumi susiję tikslai, juos viršijus gautos lėšos turi būti skiriamos „pirmiausia papildomai tarifams mažinti“, po to – valstybės akcininkės atlygiui mokėti arba įmonės darbuotojų teisei į pelno dalį patenkinti (III antraštinė dalis).
- (96) 1997 m. balandžio 22 d. ministrų, kurie kartu pasirašė sutartį, rašte EDF prezidentui patvirtinta, kad dėl 1997 m. vasario 18 d. EDF pranešime pateiktų pagrindinių prielaidų ir finansinių prognozių, kuriomis pagrįsta 1997–2000 m. sutartis, susitarta ir jos yra galutinės. Iš tikrųjų rašte aiškiai nurodyta, kad EDF ir valdžios institucijos, rengdamos finansinį scenarijų, pasiekė išankstinį susitarimą. Jame pakartotas tikslas per ketverius metus EDF tarifus sumažinti vidutiniškai [...] proc.
- (97) 1997 m. balandžio 22 d. rašte nurodytos iš dalies pakeisto 1956 m. gegužės 14 d. nutarimo nuostatos ir sutarties III antraštinėje dalyje pateiktos taisyklės, pagal kurias mokamas atlygis valstybei. Laikantis šių nuostatų rašte nurodyta, kad 1997–2000 m. „pagal pagrindinį scenarijų buvo numatyta mokėti 3,5 mlrd. FRF papildomą atlygį“ ir kad šiomis sąlygomis bendra valstybei skirtų išmokų suma 1997 m. galėjo siekti 5,1 mlrd. FRF, įskaitant fiksuotąsias palūkanas ir pelno mokesčio avansą. Šios sumos atitinka 1997 m. vasario 18 d. EDF pranešime nurodytas sumas. Tai, kad remiantis įmonės veiklos rezultatais apskaičiuoto papildomo atlygio sumos sutampa, rodo, jog bet kokio pobūdžio sumas (pajamas, išlaidas, grynąjį pelną ir kt.), nurodytas 1997–2000 m. EDF iš anksto sudarytoje pajamų formavimo sąskaitoje, išnagrinėjo, patvirtino ir į savo dokumentus įtraukė kontrolės institucijos.

⁽¹⁾ Sutartyje remiamasi Direktyva 96/92/EB. Šioje direktyvoje, kaip ir direktyvose, kuriomis ji pakeista, nėra taisyklių dėl elektros gamybos, perdavimo arba skirstymo srityje veikiančių bendrovių statuso vidaus rinkoje.

- (98) 1997 m. balandžio 22 d. kontrolę vykdančių ministrų rašte taip pat pabrėžiama, kad esminė pusiausvyra sutartimi užtikrinta pagal apskaitos ir mokesčių taisykles, taikomas vykdant EDF balanso pertvarkymą, kuris pagal privalomas teisės aktų nuostatas turėjo prasidėti 1997 m. sausio 1 d. Šiuo klausimu rašte nurodyta, kad „[k]ontrolės institucijos ir įmonė pagal šiuo metu patvirtintą schemą papildomai keisis informacija apie išsamias šio pertvarkymo taisykles, susijusias tiek su apskaita, tiek su mokesčiais“.
- (99) Iš tikrųjų likus nedaug laiko iki šio rašto atsiuntimo Vyriausybė Nacionalinei Asamblėjai pateikė įstatymo, kuriuo nustatomos įvairios ekonominės ir finansinės nuostatos, projektą, kurį Ministrų Taryba priėmė 1997 m. balandžio 5 d.; šio įstatymo projekto 45 straipsnyje nurodyta, kad į apskaitą įtraukti EDF atidėjiniai perkvalifikuojami. Jo aiškinamojoje dalyje paaiškinta, kad pakoregavus apskaitą, kaip numatyta, EDF balansas galėtų labiau atitikti tikrą įmonės ekonominę padėtį, o nuosavo kapitalo dydis būtų proporcingas jos veiklos apimčiai. Įstatymo projektas išnagrinėtas nebuvo, nes 1997 m. balandžio 21 d. Nacionalinė Asamblėja paleista.
- (100) Įstatymo, kuriuo nustatomos skubios mokesčių ir finansų priemonės ir kuris vėliau priimtas kaip Įstatymas Nr. 97–1026, projektą perdavus parlamentui, Nacionalinė Asamblėja ir Senatas paskyrė savo pranešėjus. Nacionalinės Asamblėjos pranešime Nr. 204 aprašytos istorinės aplinkybės, dėl kurių būtina patikslinti EDF turto, susijusio su elektros perdavimo statiniais, statusą; šiuo pranešimu panaikinta apskaitos praktika, kuriai Audito Rūmai prieštaravo savo 1994 m. spalio 10 d. Specialiojoje EDF koncesijos sutarčių ataskaitoje Nr. 1993. Pranešime paaiškinti apskaitos pakeitimai, kuriuos reikės atlikti, ir pateikti apskaičiuoti tokių pakeitimų poveikio įvairiems balanso straipsniams įverčiai.

2 lentelė

EDF nuosavo kapitalo pertvarkymo poveikis 1996 m. sąskaitoms (mlrd. FRF) taikant Įstatymo, kuriuo nustatomos skubios mokesčių ir finansų priemonės, 4 straipsnį

	1996 m. pabaiga	Straipsnio poveikis
Nuosavas kapitalas	24,2	79,8
iš kurio (įsipareigojimų straipsniai):		
Kapitalas	2,6	2,6
Kapitalo injekcijos	36,6	50,7
Perkainojimo rezervai	2,1	6,2
Reglamentuojami rezervai	0,15	0,15
Nepaskirstytasis pelnas ⁽¹⁾	- 20,2	18,3
Finansinių metų pelnas arba nuostolis sumokėjus atlygį valstybei	1,9	1,9

Šaltinis: Ekonomikos ir finansų ministerija.

⁽¹⁾ Su nepaskirstytuoju pelnu susijusiems pakeitimams straipsnis poveikio *stricto sensu* neturi, tačiau šie pakeitimai logiškai atsiranda taikant straipsnį.

- (101) Nacionalinės Asamblėjos pranešime nurodytas įstatymo projekto poveikis siekiant atlikti tinkamesnį palyginimą su kitų Europos konkurentų (Austrijos, Didžiosios Britanijos, Švedijos, Ispanijos, Vokietijos) skolos santykiais: pertvarkius balansą EDF grynosios skolos ir nuosavo kapitalo santykis nuo 480 % sumažėtų iki 148 %.
- (102) Be to, Nacionalinės Asamblėjos pranešime pabrėžti valstybės ir EDF finansinių santykių pokyčiai. Jame paaiškinta teisinė sistema, pagal kurią bendrovei EDF skiriamos kapitalo injekcijos, ir atlygis už šias injekcijas, reglamentuojami 1956 m. gegužės 14 d. Nutarimu Nr. 56–493, iš dalies pakeistu 1986 m. gruodžio 30 d. Nutarimu Nr. 86–1360. Taikant šią sistemą numatyta mokėti atlygį, kurio norma fiksuota ir ne didesnė kaip 8 %, taip pat papildomą atlygį, apskaičiuojamą remiantis EDF pelnu arba nuostoliu atskaičius mokesčius ir fiksuotąsias palūkanas. Kaip nurodyta pranešime, 1991–1996 m. vidutiniškai per metus EDF sumokėjo po 3,41 mlrd. FRF; dėl šių išmokų, kurios 1996 m. pabaigoje priskirtos nuosavam kapitalui, valstybė akcininkė gavo vidutinę einamąją 14,1 % grąžą ⁽¹⁾. Šios išmokos apžvelgiamos toliau lentelėje.

⁽¹⁾ Valstybės akcininkės gauta grąža paaiškinama tuo, kad mokesčio bazė, pagal kurią apskaičiuota 36 mlrd. FRF kapitalo injekcijų suma (santykio vardiklis), yra nedidelė, o į apskaitą įtraukti atidėjiniai – dideli. Šiuos atidėjinius įtraukus į apskaitą nustatyta, kad iki 1996 m. EDF patyrė metinį grynąjį nuostolį. Patyrus pelno ir nuostolio ataskaitoje nurodytą nepaskirstytąjį nuostolį, buvo panaudota 24,2 mlrd. FRF balanse nurodyto nuosavo kapitalo (žr. 2 lentelės stulpelį „1996 m. pabaiga“, iš kurio matyti, kaip prieš padarant pakeitimą (Įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsniu) EDF nuosavas kapitalas sumažėjo 20,2 mlrd. FRF suma, skirta nepaskirstytam nuostoliui padengti). Kadangi mokeskis nuo nuostolių nebuvo renkamas, labai teigiama valstybės akcininkės grąža reiškia, kad mokesčius renkanti valstybė naudos negavo.

3 lentelė

Finansiniai valstybės ir EDF santykiai (mln. FRF to meto kainomis)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kapitalo injekcijų palūkanos (407 biudžeto eilutė)	1 816	1 816	1 816	1 816	1 816	1 816
Papildomas atlygis už kapitalo injekcijas (116 biudžeto eilutė)	500	665	965	1 938	1 500	4 002
Iš viso	2 316	2 481	2 781	3 754	3 316	5 818

Šaltinis: Nacionalinės Asamblėjos pranešimas, p. 77; Komisijos apskaičiuota bendra suma.

- (103) Dėl EDF balanse nurodytų pakeitimų Nacionalinės Asamblėjos pranešime patikslinta, kad „[k]apitalo injekcijos yra fiksuotųjų palūkanų mokesčio bazė, todėl pagal šį straipsnį padidėjus palūkanoms galėjo padidėti EDF mokamo mokesčio suma. Taigi 1997 m. balandžio 8 d. pasirašytoje 1997–2000 m. valstybės ir įmonės sutartyje nurodyta, kad atlygio mokėjimo už šias kapitalo injekcijas sąlygos iš dalies pakeičiamos. Siekiant kompensuoti mokesčio bazės poveikį, fiksuotųjų palūkanų norma sumažinama iki 3 %“. Be to, pranešime pažymėta, kad EDF, nors nuo 1990 m. ir gavo pelno, nemokėjo pelno mokesčio ir kad padidinus su pagrindinio tiekimo tinklo koncesija susijusius atidėjinius būtų galima iš karto padengti sukaupto į apskaitą įtraukto mokestinio nepaskirstytojo pelno trūkumą. Taigi pranešime nurodyta, kad, kontrolę vykdančios ministerijos teigimu, 1997 m. valstybinė įmonė (EDF) turėtų sumokėti 3 mlrd. FRF pelno mokesčio, o 1998 m. – 2,5 mlrd. FRF.
- (104) Nacionalinės Asamblėjos pranešime pažymėta, kad buvo svarstomas parlamento pateiktas įstatymo teksto pakeitimas, kurį komitetas atmetė. Pakeitimu siekta patikslinti, kad viešai paskelbti į apskaitą įtraukti atidėjiniai nuosavam kapitalui turi būti priskirti apskaitos įrašui, kuris neįtraukiamas į EDF pelno ir nuostolio atskaitą, taip nenurodant labai didelio pelno, kurio dalį valstybė galėtų stengtis gauti. Šiuo tikslu pakeitime buvo nurodyta, kad į įstatymą įtraukiamas apskaitos metodas ir patikslinama, jog perdavus pagrindinio tiekimo tinklo turto nuosavybę valstybė iš EDF negalės imti jokio papildomo mokesčio. Pranešime pažymėta: „Valstybės Tarybos prašymu nepritarta tam, kad apskaitos metodas, pagal kurį atidėjiniai priskiriami nuosavam kapitalui, būtų įtrauktas į įstatymą, nes tokia nuostata neįtraukiama teisės aktu“. Pranešime nurodytos vykstant diskusijoms kelių parlamento narių išsakytos nuomonės, kad valstybei turėtų būti suteikta galimybė apmokestinti EDF kitais mokesčiais, kad įmonė turėtų mokėti pelno mokestį ir kad tikroji problema yra ta, „kiek mokesčių ir kaip Vyriausybė ims iš EDF“.
- (105) Savo ruožtu Senato pranešime, parengtame ruošiantis diskusijoms dėl įstatymo projekto, nurodyta, kad į apskaitą įtraukti atidėjiniai, skirti pagrindinio tiekimo tinklo turtui atnaujinti, nuo 1987 m. buvo sudaromi nepagrįstai. 1997 m. spalio 2 d. kalbėdamas Senate ir pristatydamas įstatymo projektą atsakingas ministras pabrėžė, kad dėl šių atidėjinių EDF nuostoliai mokesčių požiūriu yra fiktyvūs, taip pat fiktyviai nesumokėtas pelno mokestis. Ministras savo kalboje nuramino Senatą, kad įstatymas jokių būdu nereiškia, jog atsisakoma EDF monopolio. Remiantis panašiu skaičiavimu į tą, kuris išnagrinėtas Nacionalinės asamblėjos pranešime ir pateiktas 2 lentelėje, Senato pranešime aptariamas nagrinėjamo straipsnio poveikis EDF balanso skiltims prieš atidėjinius priskiriant kapitalui ir juos priskyrus. Jame patikslinta, kad sutvarkius balansą būtų lengviau jį palyginti su EDF konkurentų balansais, todėl finansų bendruomenė labiau pasitikėtų EDF – toks pasitikėjimas juo svarbesnis dėl to, kad pakartotinių derybų, susijusių su įmonės skola, sąnaudos visų pirma priklausė nuo grynosios skolos ir nuosavo kapitalo santykio.
- (106) Paaikškinant EDF finansinius santykius su valstybe Senato pranešime nurodyta, kad „1997 m. balandžio 8 d. pasirašytoje 1997–2000 m. sutartyje nustatyta, jog EDF mokamos sumos valstybei šiek tiek sumažinamos kompensuojant mokestines pajamas, kurias valstybinė įmonė nuo šiol mokės valstybei“. Atsižvelgiant į tai, kad tinklui atnaujinti skirtus atidėjinius priskyrus nuosavam kapitalui gauta 38,5 mlrd. FRF pelno, todėl EDF turėjo mokėti pelno mokestį, Senato pranešime nurodyta, jog „dėl valstybės ir EDF finansinių santykių gauta mažiau naudos“.

- (107) Galiausiai į kitus Prancūzijos pateiktus dokumentus įtrauktas 1997 m. rugsėjo 15 d. EDF finansų valdybos raštas, kuriuo Senato administracijai perduota tam tikra informacija. Prie EDF rašo pridėta lentelė, kurioje apskaičiuotas įstatymo projekto 4 straipsnio poveikis ir nurodytas poveikis balansui, 1993 m. liepos 27 d. tyrimo, susijusio su elektros skirstymo koncesijos sutartimis, kopija ir 1996 m. liepos 27 d. EDF vidaus pranešimas, kuriame svarstoma užsienio patirtis mokant akcininkams atlygį elektros energijos sektoriuje. Šiame vidaus pranešime paaiškinti kai kurių sektoriaus įmonių pagrindiniai principai, taikomi akcininko atlygiui, taip pat gražos skirtumai ir skaičiai: Jungtinėse Amerikos Valstijose atlygiui skiriama 60–80 % pelno, bendrovėse *National Power* ir *Power Gen* – 40 %, bendrovėje *Union Fenosa* – 78 %, o bendrovėje *Endesa* – 30 %; 1991–1996 m. Ispanijos valstybė iš bendrovės *Endesa* gavo 28 % grąžą, atsižvelgiant į dividendus ir akcijos kainos vertinimą.
- (108) Nors EDF savo 1997 m. rugsėjo 15 d. rašte Senatui pateikė du kitus dokumentus, 1996 m. liepos 27 d. pranešime nurodyti principai, skaičiavimas ir EDF taikytas akcininko atlygio apskaičiavimo metodas Senato pranešime neišnagrinėti ir į jį neįtraukti. Tačiau Senato, kaip ir Nacionalinės Asamblėjos, pranešime nurodyta, kad atlygis, kurį EDF valstybei turi mokėti už valstybės akcininkės skirtas kapitalo injekcijas, buvo sumažintas „siekiant atsižvelgti į tai, kad pagal šį straipsnį kapitalo injekcijos padidėja“.

9. PRIEMONIŲ VERTINIMAS: VALSTYBĖS PAGALBA

- (109) SESV 107 straipsnio 1 dalyje nurodyta: „Išskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.“ Toliau nagrinėjama, kaip šios kartu taikomos sąlygos įgyvendintos Prancūzijai bendrovę EDF atleidus nuo mokesčio.

9.1. ĮMONEI SUTEIKTAS ATRANKUSIS PRANAŠUMAS

- (110) Pagal Įstatymą Nr. 97–1026 EDF laikoma pagrindinio tiekimo tinklo savininke (bendrovei suteikta tinklo koncesija), todėl reikėtų patikrinti, ar pagal šį įstatymą neperduota pagrindinio tiekimo tinklo nuosavybė.
- (111) Remiantis Prancūzijos institucijų pateikta informacija EDF pagrįstai gali būti laikoma pagrindinio tiekimo tinklo savininke iki šio įstatymo įsigaliojimo. Ši išvada pagrįsta tokiais kriterijais: įvairių rūšių koncesijos sutarčių ypatumais, įtvirtintais Prancūzijos teisėje; konkrečiais pradinės bendrovei EDF suteiktos koncesijos ypatumais (nebuvo numatyta tiksli sąlyga dėl turto grąžinimo); atitinkamo turto, už kurį EDF privalėjo sumokėti mokesť, analogišką kompensacijai už ekspropriaciją, įsigijimo procedūra; pagrindinio tiekimo tinklo priežiūros ir plėtros finansavimo EDF lėšomis sąlygomis. Taigi atrodo, kad Įstatyme Nr. 97–1026 pateiktas paaiškinimas dėl pagrindinio tiekimo tinklo nuosavybės savaime nereiškia, kad EDF suteikta ekonominės naudos.
- (112) Todėl reikia išnagrinėti, ar Įstatyme Nr. 97–1026 pateiktas paaiškinimas dėl pagrindinio tiekimo tinklo nuosavybės atsižvelgta į visus mokesťinius padarinius, ir, jeigu taip nėra, ar bendrovei EDF nebuvo suteikta su mokesčiais susijusios ekonominės naudos.

9.1.1. Atsisakius imti mokesť, kurį turėjo mokėti EDF, prima facie suteiktas atrankusis pranašumas

- (113) 1987–1996 m. EDF buvo sudariusi neapmokestintus atidėjinius, skirtus pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti; Prancūzijos audito rūmai pabrėžė, kad tokie atidėjiniai neteisėti. Dėl Įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsnio, kuriame nurodyta, kad EDF yra pagrindinio tiekimo tinklo savininke, šie atidėjiniai tapo betiksliai, todėl turėjo būti perkvalifikuoti – įtraukti į kitus balanso straipsnius.
- (114) Ekonomikos ministro rašte, kuriame nustatyti EDF balanso pertvarkymo mokesťiniai padariniai, nurodyta, kad pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtiems nepanaudotiems atidėjiniams Prancūzijos institucijos taikė 1997 m. galiojusią 41,66 % pelno mokesčio normą.

- (115) Tačiau dalis šių atidėjinių, susijusių su jau atliktais atnaujinimo darbais (ji taip pat vadinama perleidimo mokesčiais), buvo priskirta 14 119 mlrd. FRF kapitalo injekcijoms. Šie perkvalifikuoti atidėjiniai nebuvo apmokestinami pelno mokesčiu. Mokesčių inspekcija pripažįsta, kad ši operacija neteisėta, kaip matyti iš Komisijai skirto 2002 m. balandžio 9 d. Vyriausiosios mokesčių valdybos pranešimo, pateikto 35 konstatuojamojoje dalyje.
- (116) Remiantis Valstybinės apskaitos tarybos nuomone, ištaisyta klaida turi būti priskiriama finansinių metų, kuriais ji nustatyta, pelnui arba nuostoliumi. Be to, jeigu neapmokestinami nepanaudotiems 38,5 mlrd. FRF atidėjiniams buvo taikoma 1997 m. galiojusi 41,66 % pelno mokesčio norma, tai nėra jokios objektyvios priežasties tos pačios normos netaikyti kitai neapmokestinamų atidėjinių daliai.
- (117) Kartu perleidimo mokesčiams turėjo būti taikoma tokia pati norma kaip ir kitiems į apskaitą įtrauktiems neapmokestinamiems atidėjiniams. Tai reiškia, kad 14,119 mlrd. FRF perleidimo mokesčių turėjo būti pridėta prie 38,5 mlrd. FRF nepanaudotų atidėjinių ir apmokestinta taikant 41,66 % normą, kuri taikyta pertvarkant EDF balansą. EDF, nesumokėjusi viso pelno mokesčio, kurį turėjo mokėti pertvarkydama savo balansą, sutaupė 5 882 849 762 FRF mokėtino mokesčio.
- (118) 1997 m. mokesčių priemonė turėjo teigiamą poveikį bendrovei EDF, nes atleidus nuo mokesčio gauta 5,88 mlrd. FRF suma, įtraukta į 14,119 mlrd. FRF sumą, EDF balanse buvo nurodyta kaip perleidimo mokesčiai, kuriuos įgyvendindama Įstatymą Nr. 97–1026 valstybė perklasifikavo atgaline data (nuostatos dėl perklasifikavimo įsigaliojo 1997 m. sausio 1 d.). Įstatymo mokestiniai padariniai nurodyti ekonomikos ministro rašte ir atsirado tą pačią dieną – 1997 m. sausio 1 d.
- (119) Prancūzijos institucijos tvirtina, kad EDF, net ir neturėdama pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtų atidėjinių, 1987–1996 m. nebūtų galėjusi mokėti pelno mokesčio, nes perkėlus mokesčius patirta nuostolių. Šis argumentas nesvarbus. Mokestinė nauda gauta 1997 m., o ne ankstesniais metais. Be to, neteisėti atidėjiniai iš dalies lėmė tai, kad perkėlus mokesčius patirta nuostolių. 1987–1996 m. mokesčių perkėlimo pamažu atsisakyta, taigi 1997 m. EDF mokėtina mokesčio suma daug didesnė už buvusią, net neatsižvelgiant į tai, kad nebuvo mokamas mokestis už perleidimo mokesčių perkvalifikavimą.
- (120) Prancūzijos institucijos taip pat mano, kad, jeigu sudarius pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtus atidėjinius ir buvo gauta naudos, tai ši nauda turėtų būti laikoma panaikinta, nes 1997 m. sumokėtas didesnis pelno mokestis. Tačiau, kaip 35 konstatuojamojoje dalyje nurodytame 2002 m. balandžio 9 d. pranešime pažymi pačios Prancūzijos institucijos, jeigu tinklui atnaujinti skirti nepanaudoti atidėjiniai buvo apmokestinami įprastai, tai perleidimo mokesčiai kapitalo injekcijoms priskirti jų neapmokestinus pelno mokesčiu. Todėl mokestis, kurį EDF sumokėjo 1997 m., yra mažesnis už įprastai mokėtiną mokestį.
- (121) Prancūzijos institucijos taip pat teigia, kad apskritai 1987–1996 m. EDF valstybei sumokėjo sumą, didesnę už pelno mokestį, kurį būtų sumokėjusi komercinė bendrovė, nesudariusi pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirtų atidėjinių ir sumokėjusi savo akcininkui 37,5 % dividendų nuo grynojo pelno, atskaičius mokesčius. Be to, pertvarkant EDF balansą turėjo būti taikoma 1996 m., o ne 1997 m. galiojusi pelno mokesčio norma.
- (122) Viena vertus, kaip nurodyta 32 ir 116 konstatuojamosiose dalyse, Valstybinė apskaitos taryba mano, kad apskaitos klaidos turi būti ištaisytos tais pačiais finansiniais metais, kuriais jos nustatytos. Kadangi priėmus 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymą Nr. 97–1026 pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti skirti atidėjiniai tapo betiksliai, iš tikrųjų jie turėjo būti perkvalifikuoti 1997 finansiniais metais, taigi ir apmokestinami pagal tais finansiniais metais taikytą pelno mokesčio normą. Kita vertus, kaip priminta 34 konstatuojamojoje dalyje, pačios Prancūzijos institucijos daliai apmokestinamų atidėjinių taikė šią 1997 m. pelno mokesčio normą.
- (123) EDF, 1997 m. nesumokėjusi 5 882 849 762 FRF pelno mokesčio, gavo ekonominės naudos. Bendrovė šią sumą galėjo panaudoti nuosavam kapitalui didinti, taip pat galėjo neprašyti išorės finansavimo. Jeigu mokėtinas mokestis iš tikrųjų būtų sumokėtas, o nuosavo kapitalo didinimas būtų finansuotas įmonės veiklos pajamomis, įmonė būtų turėjusi mažinti savo sąnaudas, didinti pajamas arba atsisakyti investicijų išlaidų. Kadangi EDF naudojosi sumomis, kurios Prancūzijos valstybei turėjo būti sumokėtos kaip pelno mokestis, jai vienintelei buvo taikoma priemonė, dėl kurios bendrovei sudarytos palankesnės sąlygos, palyginti su Prancūzijos įmonėmis, kurių padėtis panaši ir kurios pagal 1997 m. galiojusio Bendrojo mokesčių kodekso 38–2 straipsnį turėjo mokėti pelno mokestį nuo perkvalifikuotų netinkamų atidėjinių, kaip paaiškinta 35 konstatuojamojoje dalyje.

- (124) Tačiau savo 2002 m. gruodžio 11 d. pastabose Prancūzija nurodė, kad yra taikomas apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principas. Kaip primena Sąjungos teismai (šiuo atveju visų pirma 7 ir 8 konstatuojamosiose dalyse nurodytuose sprendimuose), dėl papildomos bendrovei EDF suteiktos kapitalo injekcijos, lygios mokėtinam mokesčiui, ją gavusiai įmonei palankios sąlygos nebūtų sudarytos, suteikus ekonominės naudos pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, jeigu atsižvelgiant į apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo kriterijų būtų nustatyta, kad tariamas privatus akcininkas panašiomis sąlygomis ir esant panašiai situacijai būtų investavęs į EDF tokią pat sumą.
- (125) Minėto 2012 m. birželio 5 d. sprendimo 99 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas iš anksto nenusprendė nei dėl apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo kriterijaus taikymo šiuo atveju, nei dėl galimų šio kriterijaus taikymo padarinių. Todėl paeilui reikėtų išnagrinėti, ar ši principą galima taikyti susiklosčiusiomis aplinkybėmis ir ar jis taikomas, visų pirma atsižvelgiant į Teisingumo Teismo išdėstytus kriterijus.

9.1.2. Dėl galimybės taikyti apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą

- (126) Siekiant nustatyti, ar galima taikyti apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą, atlikus bendrą vertinimą reikėtų nuspręsti, ar Prancūzijos Respublika bendrovės neapmokestino veikdama kaip akcininkė, ar vykdydama viešosios valdžios funkcijas. Savo 2012 m. birželio 5 d. sprendime Teisingumo Teismas nurodo kelis veiksnius, į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant bendrą vertinimą. Šie veiksniai, kurie toliau išsamiau nagrinėjami atsižvelgiant į susiklosčiusias aplinkybes, yra tokie:
- kilus abejonų, valstybė narė privalo nedviprasmiškai ir remdamasi objektyvia ir patikrinama informacija įrodyti, kad priemonės ėmėsi veikdama kaip akcininkė⁽¹⁾; iš šios informacijos turi aiškiai matyti, kad atitinkama valstybė narė, prieš suteikdama ekonominės naudos ar tuomet, kai ją teikė, priėmė sprendimą investuoti į kontroliuojamą valstybinę įmonę taikant veiksmingai įgyvendintą priemonę⁽²⁾,
 - šiuo klausimu visų pirma gali prireikti pateikti įrodymus, iš kurių būtų matyti, kad sprendimas pagrįstas ekonominiais vertinimais, panašiais į tuos, kuriuos šiomis aplinkybėmis prieš investuodamas būtų atlikęs apdairaus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas, kurio padėtis panašiausia į tokios valstybės narės padėtį, norėdamas nustatyti būsimą tokios investicijos grąžą⁽³⁾; Komisija gali atsisakyti nagrinėti įrodymus, atsiradusius priėmus sprendimą atlikti nagrinėjamą investiciją⁽⁴⁾,
 - šiuo klausimu gali būti svarbus priemonės pobūdis ir dalykas, aplinkybės, kuriomis ji įgyvendinta, taip pat tikslas ir šiai priemonei taikomos taisyklės⁽⁵⁾,
 - taikant apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo kriterijų turi būti nustatyta, ar panašiomis sąlygomis privatus akcininkas mokėtinam mokesčiui lygią sumą būtų įnešęs į įmonę, kurios padėtis panaši į EDF padėtį⁽⁶⁾.
- (127) Savo 2002 m. gruodžio 11 d. pastabose, nurodytose 42 konstatuojamojoje dalyje, Prancūzijos institucijos teigė, jog buvo nuspręsta, kad būtų veiksmingiau ir neutraliau perleidimo mokesčius (visą jų sumą) tiesiogiai priskirti nuosavam kapitalui, nesumokėjus pelno mokesčio. Tačiau jokiame dokumente, kuris parengtas prieš priimant tariamą sprendimą neapmokestinti arba tuo metu, kai šis sprendimas priimtas, ir kurį Prancūzija arba EDF pateikė siekdamas pagrįsti savo pastabas dėl sprendimo išplėsti procedūrą, tiesiogiai arba netiesiogiai nenurodytas tariamas sprendimas investuoti, jo padariniai, nauda ir trūkumai arba panašus sprendimas didinti kapitalo injekcijų sumą neimant mokesčio. 87–108 konstatuojamosiose dalyse minimuose dokumentuose, kuriuos pateikė Prancūzijos institucijos, nenurodyta ir *a fortiori* neišnagrinėta nauda ir trūkumai, valstybės patirti dėl sprendimo pelno mokesčiu neapmokestinti perleidimo mokesčių atidėjinių dalies, kuri pagal 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymą Nr. 97–1026 priskirta EDF kapitalo injekcijai.
- (128) Kilus abejonėms dėl galimybės taikyti apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą (jas išreiškė Komisija), Prancūzija privalo nedviprasmiškai ir remdamasi objektyvia ir patikrinama informacija įrodyti,

⁽¹⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318, 82 punktas.

⁽²⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318, 83 punktas.

⁽³⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318, 84 punktas.

⁽⁴⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318, 104 punktas.

⁽⁵⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318, 86 punktas.

⁽⁶⁾ Sprendimas *Komisija prieš EDF*, C-124/10P, UE:C:2012:318, 95 punktas.

kad priemonės ėmėsi veikdama kaip akcininkė. Tačiau atsižvelgiant į pateiktą informaciją akivaizdu, kad sprendimas investuoti atsisakius imti mokesčių, kurių iš esmės EDF turėjo mokėti, turi būti laikomas priimtu savaime, nesant pagrįsto teisės akto, kuriuo remiantis būtų galima sužinoti arba patikrinti, koks yra tikslus šio sprendimo turinys, priežastys ir teisinis pagrindas, kuriais jis pagrįstas, taip pat kokia kompetentinga institucija sprendimą priėmė ir kada jis priimtas. Atsižvelgiant į veiksmus, kuriuos Teisingumo Teismas nurodė siekdamas patikrinti, ar galima taikyti apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą (visų pirma į būtinybę turėti objektyvios ir patikrinamos informacijos, į veiksmingai įgyvendintą priemonę arba į išankstinius ekonominius vertinimus), informacijos arba daiktinių įrodymų nepateikimas turi būti vertinamas kaip pirmas ženklas, kad šio principo taikyti negalima.

- (129) Kadangi nepateikti dokumentai, kuriuose būtų apibūdintas minimas sprendimas, reikėtų aprašyti investicinę priemonę, kurią galėjo įgyvendinti Prancūzijos valstybė. Šiuo atveju Teisingumo Teismas nusprendė, kad taikant apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo kriterijų turi būti nustatyta, ar panašiomis sąlygomis privatus akcininkas 5,88 mlrd. FRF būtų į įnešęs į įmonę, kurios padėtis panaši į EDF padėtį. Prancūzijos investicija reiškia, kad atsisakoma šiai sumai lygių pinigų įplaukų siekiant gauti pelno, didesnio negu iš pradžių panaudoti ištekliai. Taigi tyrimą reikėtų atlikti atsižvelgiant į mokėtiną pelno mokesčio sumą.
- (130) Kadangi nėra konkrečių tyrimų, informacijos arba analizių, susijusių su atleidimo nuo mokesčio sumai prilygstančiu investicijos pelningumu, sunku atskirai nustatyti poveikį, kurį padarė Prancūzijos arba EDF pateiktoje informacijoje minima investicija. Šis sunkumas nėra neįveikiama kliūtis, nes pagal daugelį svarbių veiksmų, taikomų siekiant patikrinti, ar apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą galima taikyti ir ar toks principas taikomas, atliekant tyrimą nuspręsta, kad EDF kapitalo injekciją padidinus nesurinkto mokesčio suma buvo taikomi su visomis injekcijomis susiję mokesčiai. Taigi kadangi už injekcijas buvo mokamas tam tikros normos atlygis, ši norma turėjo būti ir iš tikrųjų buvo taikoma nesurinkto mokesčio sumai. Tačiau tuo atveju, jeigu nustatytas poveikis būtų nedidelis arba papildomas, pagal Prancūzijos arba EDF pateiktą informaciją iš pirmo žvilgsnio negalima tvirtinti, kad injekcijų suma padidinta nesurinkto mokesčio suma.
- (131) Nesurinkus mokesčio EDF kapitalo injekcija padidėjo, taigi papildoma 5,88 mlrd. FRF suma padidėjo ir EDF nuosavas kapitalas (bendra perklasifikuotų atidėjinių suma – 14,119 mlrd. FRF). Šie atidėjiniai, kurie nesutapo su išankstiniu valstybės akcininkės naujų pinigų įnašu, buvo perkvalifikuoti į kapitalo injekcijas, įtraukus į atitinkamą EDF balanse pateiktą nuolatinės nuosavybės straipsnį kartu su kitu nuosavu kapitalu (kapitalas, injekcijos ir kt.; 2 lentelė). Jeigu nuo mokesčio nebūtų atleista, pagal tuo metu nagrinėtus dokumentus EDF nuosavas kapitalas, kuris 1997 m. turėjo siekti 79,8 mlrd. FRF, būtų siekęs 72,1 mlrd. FRF (100 konstatuojamoji dalis, 2 lentelė). Valstybės skirtos EDF kapitalo injekcijos būtų ne 50,7 mlrd. FRF, o 44,8 mlrd. FRF.

Tiriamas sprendimas investuoti: nagrinėjami aspektai

- (132) Pirma, kaip pabrėžia Prancūzijos institucijos, kadangi įtraukus nesumokėto mokesčio sumą padidėjo mokesčio bazė, pagal kurią apskaičiuotos injekcijos, ir kadangi dėl šios mokesčio bazės buvo mokamas 3 % fiksuotųjų palūkanų atlygis, atleidus nuo mokesčio arba jo nesurinkus absoliučioji valstybės gaunamo atlygio vertė padidėjo (83 konstatuojamoji dalis). Tačiau kapitalo injekciją padidinus atleidimo nuo mokesčio suma valstybės gaunamas atlygis atitinkamai nepadidėjo. Šiuo klausimu akivaizdu, kad atlygis už valstybės skirtas EDF kapitalo injekcijas nustatytas priėmus 1956 m. gruodžio 30 d. Nutarimą Nr. 56–1360 (18 ir 103 konstatuojamosios dalys). Taigi atlygiai (beje, skirtingi) buvo nustatyti sutartyse, kurios taikytos iki 1997–2000 m. galiojusios sutarties ir po jos, kaip nurodyta 93 ir 102 konstatuojamosiose dalyse. Atlygio mokėjimo principas buvo taikomas prieš priimant tariamą sprendimą ir toliau taikytas jį priėmus.
- (133) Be to, išnagrinėjus faktines aplinkybes matyti, kad atleidus nuo mokesčio galėjo sumažėti valstybės gaunama investicijos grąža. 1997 m. rugsėjo mėn. parengtame Nacionalinės Asamblėjos pranešime aiškiai nurodyta, kad padidėjus bendrai injekcijos sumai buvo sumažintas atlygis už šią injekciją, kad „[nepadidėtų] EDF mokamo mokesčio suma“ (103 konstatuojamoji dalis). Senato pranešime šis sumažinimas, kurio norėjo valdžios institucijos, yra pagrįstas (108 konstatuojamoji dalis).
- (134) 1991–1996 m. EDF valstybei mokėjo didesnę atlygį, nes mokesčio bazė, pagal kurią apskaičiuotos kapitalo injekcijos, buvo mažesnė, palyginti su 1997–2000 m. numatytais skaičiais, gautais taikant didesnę mokesčio bazę.

1991–1996 m., kuriais injekcijų suma buvo 36,6 mlrd. FRF, vidutinis metinis atlygis, kurio absoliučioji vertė – 3,41 mlrd. FRF, buvo daug didesnis negu 2,35 mlrd. FRF atlygis, numatytas taikant iki 50,7 mlrd. FRF padidintą 1997–2000 m. mokesčio bazę (92 ir 102–103 konstatuojamosios dalys, 3 lentelė). Taigi nedidelė einamoji grąža, kuri gauta kapitalo injekcijos sumą padidinus iki 5,88 mlrd. FRF ir kurios valstybė akcininkė tikėjosi 1997–2000 m., galėjo būti nagrinėjama kaip neigiama atsižvelgiant į 1991–1996 m. laikotarpį.

- (135) Iš tikrųjų Prancūzijos institucijos užtikrino, kad absoliutaus ir santykinio atlygio, kuris Prancūzijos valstybei buvo mokamas už kapitalo injekciją, absoliučioji ir santykinė vertė mažėtų tiek, kiek didėjo mokesčio bazė, pagal kurią apskaičiuota injekcija, kaip aiškiai matyti iš Nacionalinės Asamblėjos ir Senato parengtų pranešimų. Todėl sprendimas atleisti nuo mokesčio, kuriuo padidinta bendra injekcija, už kurią mokėtas daug mažesnis atlygis, negu už injekciją, skirtą prieš įsigaliojant Įstatymui Nr. 97–1026, nebūtinai reiškia, kad pagal jį skirta investicija.
- (136) Antra, atlygis už didėjančias kapitalo injekcijas numatytas ir nustatytas ne taip, kaip tai būtų galėjęs padaryti apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas.
- (137) Iš tikrųjų, kaip matyti iš informacijos, pateiktos tiek kontrolę vykdančių ministrų raštuose, tiek 97, 103 ir 106 konstatuojamosiose dalyse nurodytuose parlamento pranešimuose, 1997 m. nagrinėdamos atlygį, kurį Prancūzijos valstybė gautų pertvarkius EDF balansą, Prancūzijos institucijos atsižvelgė ir į atlygį už kapitalo injekcijas, tenkantį valstybei akcininkei *stricto sensu*, ir į laukiamą mokesčio, kurį valstybė rinktų nuo 1997 m., sumą (ji rinktų jį po keleto metų, kuriais perkėlus mokesčius valstybė, veikusi kaip mokesčius renkanti viešosios valdžios funkcijų vykdytoja, patyrė nuostolių). Kaip nurodyta 93 konstatuojamojoje dalyje, atlygis už injekcijas buvo atskaitomas iš pelno mokesčio, nukrypstant nuo bendrosios teisės.
- (138) Taigi 1997 m. Prancūzijos institucijos nagrinėjo ir patvirtino bendro EDF mokamo mokesčio, kartu apimančio mokesčių ir akcininko atlygį, sąvoką. Prancūzijos institucijų pateiktuose dokumentuose bendro EDF mokamo mokesčio suma, nustatoma naudojantis išimtinę apmokestinimo teise (net neatsižvelgiant į ginčijamą atleidimą nuo mokesčio), supainiota su valstybei, kaip akcininkei, mokamu atlygiu. Tačiau, Prancūzijos institucijų teigimu, šie dokumentai yra įrodymas, kad sprendimas investuoti buvo priimtas. Vis dėlto tai, kad nuolat atsižvelgiama į mokesčių, kuriuos EDF turėjo mokėti mokesčius renkančiai valstybei, mokėjimą, įskaitant iki Įstatymo Nr. 97–1026 įsigaliojimo nesurinkto mokesčio tikslinimą ir patvirtinimą, kad būtų išnagrinėtas ir nustatytas valstybės akcininkės atlygis, rodo, jog nuo mokesčio valstybė atleido veikdama kaip viešosios valdžios funkcijų vykdytoja, o ne investuotoja.
- (139) Be to, šį faktą galima pagrįsti remiantis tikslų, kuriuos 1997 m. valstybė bendrovei EDF nustatė atsižvelgdama į viešosios valdžios, o ne akcininko problemas ir tikslus, pobūdžiu. Šios viešosios valdžios problemos aiškiai pastebimos atsižvelgiant į tai, kaip pagal susitarimą, nurodytą 1997–2000 m. sutartyje, nuo kurios priklausė valstybės akcininkės atlygis, nustatyti EDF tarifai. Iš tikrųjų valstybė prašė EDF padėti didinti Prancūzijos pramonės konkurencingumą ir Prancūzijos namų ūkių perkamąją galią. Šie argumentai ne tik nėra tokie, į kuriuos būtų atsižvelgęs apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas, bet ir prieštarauja finansiniams šio tariamo investuotojo interesams. Tą patį galima pasakyti apie 1997–2000 m. sutartyje bendrovei EDF nustatytą tikslą vykdyti plataus užmojo politiką, siekiant remti ekonominę veiklą ir užimtumą padedant vietos bendruomenėms (89 ir 95 konstatuojamosios dalys).

Ekonominiai vertinimai, atlikti siekiant nustatyti tariamos investicijos grąžą

- (140) 1997 m. balandžio 8 d. pasirašytoje valstybės ir EDF sutartyje pateikti išankstiniai finansinio scenarijaus vertinimai, kuriuose nurodytos prognozės, kokią investicijos į EDF kapitalo injekcijas grąžą gali gauti valstybė akcininkė (92 konstatuojamoji dalis). Šie Prancūzijos institucijų nurodyti dokumentai ir tyrimai susiję su laukiamu poveikiu, kurį turės visų EDF sudarytų atidėjinių perkvalifikavimas, neatsižvelgiant į tai, ar šie atidėjiniai apmokestinti, ar ne, ir į tai, ar jie sudaryti įgyvendinant Įstatymą Nr. 97–1026. Vienintelis sisteminis vertinimas, kurį Prancūzijos institucijos pateikė 1997 m. vasario 18 d. EDF pranešime (92 konstatuojamoji dalis), yra bendras ir apima tik reglamentuojamą atlygį, mokamą už kapitalo injekcijas, įskaitant iki EDF balanso pertvarkymo skirtas injekcijas; jis neapima, pavyzdžiui, atlygio už kapitalą, į kurį neįeina injekcijos, arba atlygio už nuosavą kapitalą.
- (141) Jokiamе Prancūzijos arba EDF perduotame dokumente nenurodyta, kad dėl tariamai priimto sprendimo investuoti, t. y. EDF suteikti didesnę kapitalo injekciją neapmokestinant perkvalifikuotų atidėjinių, buvo atlikta konkrečių tyrimų arba analizių. Tačiau atsižvelgiant į nagrinėjamas sumas tikėtina, kad apdairus neformalus

rinkos ekonomikos investuotojas būtų atlikęs finansinį ir ekonominį investicijų tyrimą prieš nuspręsdamas, ar atsižvelgiant į reglamentuojamą kapitalo injekcijų grąžą 5,88 mlrd. FRF suma, gauta atleidus nuo mokesčio, yra būtina, kad įmonė užtikrintų ilgalaikę visos savo investicijos grąžą ir kad šiuo tikslu akcininkui būtų mokamas pakankamas atlygis. Toks išankstinis ekonominis tyrimas, kurį Teisingumo Teismas savo sprendimo 84 punkte nurodo kaip vieną iš veiksnių, dėl kurių galima padaryti išvadą, kad apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą galima taikyti, neatliktas.

- (142) Ypač verta atkreipti dėmesį į tai, kad, be 1997–2000 m. valstybei mokėtino atlygio tyrimo, nebuvo atliktas joks ilgesnio laikotarpio atlygio arba grąžos tyrimas, nors Prancūzija tvirtina, kad skyrė būtent ilgalaikę investiciją. Taigi apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas nebūtų atsisakęs išnagrinėti, kokia investicijos grąža bus po 2000 m.
- (143) Nors pagrįstai galima manyti, kad apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas būtų atsižvelgęs į EDF skolos santykio sumažėjimo poveikį, pažymėtina, kad kai kuriuose dokumentuose, pateikuose Prancūzijos (101 ir 105 konstatuojamosios dalys) ir EDF, nauda, kurią EDF gavo skolindamasi mažesniais sąnaudomis, nes pagerėjo skolos santykis su nuosavu kapitalu, yra nurodyta bendrai. Tačiau jokiame dokumente nenurodyta dėl mažesnių EDF skolinimosi sąnaudų arba mažesnio skolos santykio gauta nauda ir valstybės akcininkės grąža. Pagal 101 konstatuojamojoje dalyje pateiktus to meto skaičiavimus EDF gryniosios skolos santykis su nuosavu kapitalu turėjo siekti 148 %, skyrus visą naują kapitalo injekciją, kurią sudarė 50,7 mlrd. FRF, įskaitant 5,88 mlrd. FRF ginčijamo atleidimo nuo mokesčio sumą. Neatleidus nuo mokesčio, šis santykis būtų buvęs apie 163 %, taigi maždaug tris kartus mažesnis už 480 % santykį, buvusį prieš įsigaliojant Įstatymui Nr. 97–1026. Neatsižvelgiant į kitą poveikį, patirtą perkvalifikavus įvairius atidėjinius, atleidimas nuo mokesčio prie šio santykio pagerėjimo prisidėjo nedaug, ir labai abejotina, kad jis konkrečiai padėjo sumažinti EDF skolinimosi sąnaudas (170–172 konstatuojamosios dalys). Bet kuriuo atveju Prancūzijos institucijų pateikuose dokumentuose akcininko atlygis, gautas dėl 148 % santykio ir, *a fortiori*, dėl 163 % santykio, nenurodytas ir neišnagrinėtas kaip investicija. Šiuo klausimu neatliktas joks Teisingumo Teismo sprendimo 84 punkte nurodytas išankstinis ekonominis vertinimas, panašus į vertinimus, kuriuos būtų prašęs atlikti apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas.
- (144) Ekonominiam tyrimo, kurį EDF pateikė siekdama pagrįsti savo pastabas (69–70 konstatuojamosios dalys), šiuo klausimu nenustatyta, kad Prancūzija veikė kaip investuotoja, o ne kaip viešosios valdžios funkcijų vykdytoja. Tyrimas parengtas vėliau, negu buvo priimtas (1997 m.) tariamas sprendimas investuoti, ir kompetentingos institucijos, priimdamos šį sprendimą, tyrimo nenagrinėjo. Laikantis Teisingumo Teismo nurodymų, vien dėl šios priežasties tyrimas yra nepriimtinas kaip įrodymas (126 konstatuojamoji dalis, birželio 5 d. sprendimo 104 punktas). Šios išvados negalima paneigti remiantis tuo, kad tyrimas atliktas pagal pagrindinius autentiškus tuo metu turėtus duomenis. Tyrimas buvo užsakytas, nes 2013 m. gegužės mėn. išplėtus procedūrą jo reikėjo bylai, ir akivaizdu, kad 2013 m. liepos mėn. EDF žinojo šio tyrimo išvadas, nors jis parengtas 2013 m. spalio mėn. Be to, tyrimo pateiktų skaičių negalima patvirtinti dėl papildomų priežasčių, kuriomis remiantis EDF išvados, kurias norėdama pagrįsti pastabas bendrovė padarė atsižvelgdama į šį tyrimą, yra nepagrįstos; šios priežastys nurodytos toliau.
- Tyrimas pagrįstas pagrindiniais duomenimis, kurie beveik visi yra to meto duomenys; atsižvelgiant į toliau nurodytus svarbius aspektus, jame taikomi metodiniai principai, kurie yra plačiai pripažinti vertinant įmonių vertę. Tačiau šis tyrimas yra labai sudėtingas ekonominis vertinimas, parengtas atlikus gana išsamią duomenų paiešką; jam parengti ir patvirtinti reikėjo maždaug trijų mėnesių. Jis parengtas taikant vieną po kitos pasirinktas įvairias metodikas, kurios kartais yra abejotinos. Be šio tyrimo visiškai neįmanoma, remiantis pagrindiniais iš įvairių šaltinių gautais pavieniais duomenimis, apibendrinti arba galbūt prognozuoti skaičius, susijusius su grąža, kurios 1997 m. tariamai galėjo tikėtis Prancūzijos valstybė ir kuri nurodyta tyrimo. Tačiau Teisingumo Teismas reikalauja, kad apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principas būtų taikomas remiantis vertinimais, kuriuos buvo galima numatyti priimant sprendimą (2012 m. birželio 5 d. sprendimo 105 punktas). Kitaip, nei teigia EDF, vien tai, kad kompetentingos Prancūzijos valstybės tarnybos, remdamosi 1996–1997 m. turėtais duomenimis, pačios nei atliko, nei užsakė tokio masto ir sudėtingumo tyrimo, rodo, kad prieš priimant sprendimą Prancūzijos institucijoms nebuvo svarbus argumentas, jog akcininkas gaus tik tariamas investicijos grąžą.
- Tyrimo nagrinėjamas Prancūzijos valstybės elgesys atsižvelgiant į apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą, remiantis informacija ir prielaidomis, kurios labai skiriasi nuo 87–108 konstatuojamosiose dalyse pateiktos informacijos ir prielaidų ir kuriomis, Prancūzijos institucijų teigimu, buvo pagrįstas ir paaiškintas tariamai priimtas sprendimas. Tačiau sprendimą investuoti priėmė ne EDF, ir, kaip nurodo Teisingumo Teismas (2012 m. birželio 5 d. jo sprendimo 82 ir 83 punktai), informaciją apie priimto

sprendimo pobūdį ir aplinkybes, kuriomis jis priimtas, turi pateikti Prancūzija. Kadangi Prancūzija tvirtina, kad sprendimą priėmė atsižvelgusi į savo pateiktą informaciją ir duomenis, iš tikrųjų reikėtų vertinti ne tariamą investuotoją, o tyrimą, taigi ir EDF; iš šio tyrimo ir EDF tikriausiai galima sužinoti daugiau argumentų ir informacijos, kuriais iš tikrųjų pagrįstas jau priimtas sprendimas ir jame nurodytos prielaidos, negu žinojo Prancūzijos valstybė. Taigi tyrimas pagrįstas teoriniais spėjimais ir prognozėmis, susijusiomis su duomenimis, informacija ir prielaidomis, į kurias (be visų kitų, kurių negalima atmesti) 1997 m. Prancūzijos institucijos galėjo atsižvelgti, todėl šis tyrimas neturi įrodomosios galios 2015 m. (arba 2013 m. spalio mėn., kai buvo atliktas), siekiant paaiškinti 1997 m. Prancūzijos institucijų iš tikrųjų priimtą sprendimą, kurį jos aiškina remdamosi skirtingais duomenimis ir prielaidomis.

- Šios įrodomosios galios juo labiau nėra dėl to, kad siekiant padaryti 70 konstatuojamojoje dalyje pateiktas išvadas tyrime remiamasi prielaidomis, kurios yra arba nepagrįstos ir rizikingos, arba nepagrįstos faktais, arba neatitinka informacijos, pateiktos Prancūzijos institucijų perduotuose dokumentuose, kuriais, šių institucijų teigimu, įrodyta, jog apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą šiuo atveju galima taikyti ir jis iš tikrųjų yra taikomas. Taigi, pirma, tyrime daroma prielaida, kad po 2000 m. valstybei akcininkei mokamas atlygis bus ne reglamentuojamas nutarimu ir nurodytas valstybės ir EDF sutartyje, o nustatytas remiantis dividendais, kuriuos 1996–1997 m. mokėjo kitos sektoriaus įmonės⁽¹⁾. Tačiau nuo 1956 m. atlygis už EDF kapitalo injekcijas buvo reglamentuojamas nutarimu (102 konstatuojamoji dalis); iki 1997 m. ir ilgą laiką po 1997 m. šis atlygis buvo nustatomas teisės aktais ir nurodomas daugiametėse sutartyse atsižvelgiant į aspektus, nesusijusius su dividendais, kuriuos mokėjo ne Prancūzijos, o kitose rinkose veikiančios sektoriaus įmonės (94 ir 95 konstatuojamosios dalys). Antra, tyrime nepateiktas pagrindimo į EDF pelno ir nuostolio ataskaitą taip pat dar kartą įtraukta 11,6 mlrd. FRF (neatskaičius mokesčių) ir 7,3 mlrd. FRF (atskaičius mokesčius) atidėjinių iš EDF socialinių sąskaitų⁽²⁾, tokia pat suma dirbtinai padidinus EDF vertę ir neatsižvelgus į turėtą informaciją ir numatomus 1997 m. pokyčius, susijusius su svarbiais EDF išpareigojimais dėl įmonės darbuotojų pensijų sistemos (168–169 konstatuojamosios dalys).
- Todėl, trečia, EDF vertės, padidintos dėl padidėjusios grąžos ir pajamų, didėjimas tyrime apskaičiuotas remiantis 1997 m. rinkos lūkesčiais⁽³⁾. Tačiau Prancūzijos institucijos turėjo konkrečias apskaičiuotas 1997–2000 m. EDF pajamų ir pelno ar nuostolio prognozes, patvirtintas rengiant to paties laikotarpio sutartį; jos tvirtina, kad priimdamos savo sprendimą rėmėsi šiomis prognozėmis ir informacija (78–79, 90, 94 ir 96 konstatuojamosios dalys), taip pat 1997 m. turėjo išsamių žinių apie įmonę ir jos finansines perspektyvas (77 konstatuojamoji dalis). Tai, kad siekiant *in fine* įvertinti EDF vertę buvo remiamasi trečiųjų šalių nurodytais rinkos lūkesčiais, šiomis aplinkybėmis yra ir neteisinga, ir nenuoseklu atsižvelgiant į Prancūzijos argumentus, pateiktus siekiant paaiškinti ir pagrįsti Prancūzijos institucijų tariamai priimtą sprendimą. Tai juo labiau neteisinga ir nenuoseklu dėl to, kad Prancūzijos institucijos nurodo, jog svarbiausia EDF veikla Prancūzijoje buvo vykdoma taikant 1997 m. reglamentuotus tarifus (85 konstatuojamoji dalis). Be to, nustatyti tarifai buvo maži, siekiant didinti Prancūzijos pramonės konkurencingumą ir Prancūzijos namų ūkių perkamąją galią (89 ir 95 konstatuojamosios dalys). Tyrime nepaaiškinta ir juo labiau tinkamai nepagrįsta, kodėl įmonių – biržinių akcinių bendrovių, kurios nevykdė plataus masto veiklos Prancūzijoje ir veikė rinkose, kuriose taikyti kitokie konkurencijos ir reglamentavimo suvaržymai (tokių kaip Ispanijos įmonės *Endesa*, *Gas Natural* ir *Union Fenosa*, Vokietijos įmonės RWE, EON ir *Verbund*, Belgijos įmonė *Fluxys* ir kt.), – mokamas atlygis, dividendai ir pelnas ar nuostolis galėjo lemti bendrovės EDF pelną ar nuostolį, mokamą atlygį ir dividendus; šie duomenys pateikti tarp prielaidų, nuo kurių priklauso 70 konstatuojamojoje dalyje nurodytos išvados⁽⁴⁾.
- Galiausiai, ketvirta, tyrime nepateiktas joks pagrindimo teigima, kad 1997 m. EDF kapitalo injekcija padidėjo tokia suma, už kurią įsigyta likvidžio finansinio turto (bent jau taip galėjo būti)⁽⁵⁾. Tačiau 1997 m. EDF buvo valstybinė komercinė pramonės įmonė ir neturėjo akcinio kapitalo (19 konstatuojamoji dalis); Prancūzijos institucijos ir EDF tuo metu teigė, kad įmonė tokį pat statusą išsaugos ir ateityje (95 ir 105 konstatuojamosios dalys). 179–181 konstatuojamosiose dalyse išsamiau įrodyta, koks rizikingas šis teiginys, nuo kurio vis dėlto labai priklauso tyrimo išvados.

Priemonės pobūdis ir tikslas, aplinkybės, kuriomis ji įgyvendinta, ir priemonei taikomos taisyklės

- (145) Teisingumo Teismas pabrėžia, kad priemonės, kurios imtasi, pobūdis yra vienas iš svarbių aspektų, į kuriuos reikia atsižvelgti norint padaryti išvadą, kad apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą

⁽¹⁾ Oxera tyrimo 3.3 ir 3.24–3.25 punktai.

⁽²⁾ Oxera tyrimo A.2.2 lentelė.

⁽³⁾ Oxera tyrimo 3.3 punktas.

⁽⁴⁾ Oxera tyrimo 3.3 ir 3.15 punktai, 3.2 lentelė, 3.8 lentelė, kurioje apžvelgiamas beta koeficientas, ir 5 priedas.

⁽⁵⁾ Oxera tyrimo 3.5, 3.13 ir 3.20–3.23 punktai.

galima taikyti (sprendimo 86 punktas). Sprendimas įnešti papildomą EDF kapitalo injekcijos sumą neapmokestinus perkvalifikuotų neteisėtų atidėjinių, susijusių su pagrindiniu tiekimo tinklu, yra tiek apskaitos sprendimas perkvalifikuoti lėšas iš vieno EDF balanso straipsnio į kitą (100 ir 105 konstatuojamosios dalys), tiek mokestinis sprendimas, nes kompetentingos institucijos mano, kad pelno mokestis turėjo būti renkamas prieš atliekant perkvalifikavimą (35 konstatuojamoji dalis), nors mokestis buvo mokamas nuo kitų į apskaitą įtrauktų perkvalifikuotų atidėjinių. Todėl neįrodyta, kad šios dvi vienos priemonės, įgyvendintos 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymu Nr. 97–1026, dalys (mokesčiai ir apskaita) yra neatsiejamai susijusios, kitaip, nei tvirtina Prancūzijos institucijos.

- (146) Įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad koncesijos sutartimi perleistam pagrindinio tiekimo tinklo turtui natūra prilygstanti suma, nurodyta EDF balanso išsipareigojimų skiltyje, turi būti įrašyta į straipsnį „Kapitalo injekcijos“, atskaičius atitinkamus perkainojimo rezervus (28 konstatuojamoji dalis). Todėl galima daryti išvadą, kad įstatyme nustatyta, jog atliekant bet kokią apskaitos ar mokesčių pertvarkymą minėtam turtui prilygstanti suma, kurią reikia įrašyti kaip EDF kapitalo injekciją (išskyrus galimus perkainojimo rezervus), neturi būti sumažinta. Tačiau pagal Prancūzijos Konstitucijos 34 straipsnį sprendimas apmokestinti EDF arba jos neapmokestinti nepatenka į įstatymo taikymo sritį, ir Įstatyme Nr. 97–1026 nebuvo galima tinkamai priimti sprendimo šiuo klausimu. Šiuo straipsniu ribojami parlamento teisėkūros įgaliojimai mokesčių srityje – leidžiama tik nustatyti bet kokio pobūdžio mokesčio bazę, normą ir rinkimo taisykles. Taigi pagal įstatymą atlikus tokį pat perkvalifikavimą už tam tikrus į apskaitą įtrauktus atidėjinius EDF pelno mokestį mokėjo, o už kitus nemokėjo.
- (147) Beje, iš 104 konstatuojamojoje dalyje nurodytų parengiamųjų dokumentų, kuriuos pateikė Prancūzijos institucijos, matyti, kad 1997 m. Valstybės Taryba laikėsi nuomonės, jog su teisėkūra nesusijusios nuostatos iš įstatymo projekto teksto turi būti išbrauktos; be to, taip pat buvo atmestas projektas dėl Vyriausybės įstatymo projekto pakeitimo, kuriuo siekta riboti mokesčius, kuriuos pagal įstatymą valstybė galėtų rinkti iš EDF. Galiausiai 1997 m. balandžio mėn. atsakingi ministrai nusprendė, kad kontrolės institucijos ir įmonė turi pasikeisti papildoma informacija apie išsamias EDF restruktūrizavimo taisykles, susijusias su apskaita ir mokesčiais (98 konstatuojamoji dalis).
- (148) Ši informacija, patikslinta ir išreikšta skaičiais įgyvendinimo rašte, kurį kontrolę vykdančios institucijos priėmė įstatymą bendrovei EDF išsiuntė 1997 m. gruodžio 22 d. (31 konstatuojamoji dalis), rodo, kad su mokesčiais susijusius įgyvendinimo aspektus galima atskirti nuo 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymo Nr. 97–1026 nuostatų. Šie ministrai savo EDF skirtame rašte paaiškino, kaip taikant 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymo Nr. 97–1026 4 straipsnį pertvarkoma EDF balanse nurodyta nuolatinė nuosavybė, ir, atrodo, netiesiogiai nusprendė dėl šio pertvarkymo mokestinių padarinių, neaptardami jokios pelningos investicijos ar privalomų įstatymo nuostatų.
- (149) Dėl aplinkybių, kuriomis priimta priemonė ir kurias Teisingumo Teismas nurodo kaip vieną iš svarbių veiksnių siekiant įvertinti, ar gali būti taikomas apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principas, pažymėtina, kad iš parengiamųjų posėdžių ir atitinkamo laikotarpio pagrindžiamųjų dokumentų, kuriais remiantis 1997 m. balandžio 8 d. pasirašyta valstybės ir EDF sutartis, matyti, kad atidėjiniai perkvalifikuoti atsižvelgus į tai, kad, kaip nustatyta 1996 m., Sąjungos elektros energijos rinkos bus iš dalies liberalizuotos. Todėl 1997–2000 m. sutartimi ir parengiamaisiais dokumentais, kaip ir parlamento dokumentais, siekta labiau tarptautinti EDF veiklą. Pati sutartis reiškia, kad norint ją įgyvendinti reikia reguliuojamojo teisės akto – tokio, kaip nurodytas Įstatyme Nr. 97–1026; taip užtikrinamas faktinis sutarties ir teisės aktų leidėjo tikslų tęstinumas. Tačiau nei 1997 m. balandžio mėn. sudarytoje sutartyje, nei parengiamuosiuose dokumentuose ir dokumentuose, kuriais pasikeista su EDF kontrolę vykdančiomis institucijomis, nepateikta pozicija dėl tikslios mokesčio sumos.
- (150) Dėl šių aplinkybių, apibūdintų Prancūzijos pastabose pateiktoje informacijoje, vis dėlto negalima aiškiai nustatyti, kad priemonę įgyvendino investuojantis akcininkas. Iš tikrųjų viena iš tokių aplinkybių taip pat yra būtinybė pašalinti 1994 m. spalio mėn. Audito Rūmų nustatytus pažeidimus. Nors reikėjo pašalinti apskaitos pažeidimą, dėl kurio EDF daugelį metų galėjo nemokėti pelno mokesčio, Prancūzijos institucijos pabrėžė, kad įstatymas jokių būdu nereiškia, jog atsisakoma EDF monopolio (105 konstatuojamoji dalis), ir kad turi būti išlaikytas tvirtas pagrindas, kurį galima sukurti liberalizavus rinką (95 konstatuojamoji dalis). Iš tikrųjų liberalizavus rinką atsirado galimybių plėsti veiklą kitų valstybių narių nacionalinėse rinkose, ir 1997–2000 m. sutartyje buvo nurodyti tam tikri veiksmai, kad EDF dar labiau tarptautintų savo veiklą. Vis dėlto valdžios institucijų siekis atsižvelgiant į liberalizavimą finansinės paramos priemonėmis sudaryti palankias sąlygas nacionalinėms įmonėms neapsiriboja tik valstybinėmis įmonėmis ir nereiškia, kad valstybinė įmonė veikė kaip apdairus akcininkas.
- (151) Galiausiai Teisingumo Teismas nurodo, kad svarbu išnagrinėti ginčijamai priemonei taikomas taisykles siekiant nustatyti, ar ši priemonė įgyvendinta valstybei akcininkei veikiant kaip investuotojai, ar vykdančiam išimtinis viešosios valdžios įgaliojimus. Taigi priskiriant priemonę kuriai nors kategorijai galima atsižvelgti į tai, ar laikomasi taikomų taisyklių, kuriomis ši priemonė reglamentuojama. Todėl reikėtų išnagrinėti taisykles, kuriomis

reglamentuojamas mokesčių išteklių investavimas į tokias įmones kaip EDF. Jeigu nagrinėjama priemonė nebūtų taikoma, nesurinktos pelno mokesčio pajamos 1997 m. būtų įskaičiuotos į Prancūzijos valstybės biudžeto bendrąsias įplaukas. Kaip nurodyta tuo metu taikyto 1959 m. sausio 2 d. Potvarkio Nr. 59–2 dėl pagrindinio įstatymo, susijusio su finansų įstatymais, 18 straipsnyje, visos valstybės įplaukos, kuriomis padengiamos visos išlaidos, taip pat visos jos įplaukos ir išlaidos įtraukiamos į vieną sąskaitą, kuri vadinama bendruoju biudžetu. Taigi mokesčio įplaukos mokamos į biudžetą ir skirtos valstybei, o ne valstybinėms įmonėms.

- (152) Šiam biudžetui taikomas konstitucinis universalumo principas, pagal kurį visos įplaukos ir visi asignavimai įrašomi į dvi atskiras grupes ir nenustatomas joks konkretus ryšys, pavyzdžiui, tarp pelno mokesčio įplaukų ir panaudojimo, kaip antai panaudojimo kapitalo injekcijai, skirtai tokiai valstybinei įmonei kaip EDF, nors pagal Prancūzijos teisę ir galima mokesčių išteklių iš anksto skirti ne valstybei, o kitam juridiniam asmeniui (mokant subsidijas arba investuojant), jeigu jie skiriami pagal aiškias nuostatas. Taigi Potvarkio Nr. 59–2 18 straipsnyje nustatyta, kad, išskyrus visų pirma paskolas ir avansus, valstybės įplaukos skiriamos išimties tvarka ir tik pagal finansų įstatymo nuostatą (Vyriausybės iniciatyva).
- (153) Tačiau 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymas Nr. 97–1026 nebuvo finansų įstatymas, todėl pagal jį mokesčio išteklių nebuvo galima skirti EDF kapitalui. Be to, neaišku, ar konkrečios nuostatos, kurios Vyriausybės iniciatyva įtrauktos į 1997 m. biudžetui taikomą finansų įstatymą, buvo priimtos siekiant bendrovės EDF mokėtino mokesčio pajamas iš anksto skirti Prancūzijos valstybės išlaidoms, susijusioms su bet kokiomis iš to paties biudžeto finansuojamomis investicijomis į EDF kapitalą. Todėl atrodo, kad ši taisyklė, pagal kurią valstybei priskirtus mokesčių išteklius galima investuoti į atskirai nuo valstybės veikiančią juridinį asmenį, tokį kaip EDF, nebuvo taikoma.
- (154) Beveik visa pateikta informacija aiškiai rodo, kad Prancūzija, prieš suteikdama ekonominės naudos (susijusios su tuo, kad nebuvo mokamas pelno mokestis) arba tuo metu, kai tokią naudą teikė, nepriėmė sprendimo investuoti į EDF atleidus nuo mokesčio. Todėl šiai priemonei apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principo taikyti negalima. Taigi toliau pateiktos pastabos dėl apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principo taikymo yra papildomos.

9.1.3. *Dėl apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principo taikymo*

- (155) Šiuo atveju savo 2012 m. birželio 5 d. sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad taikant apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą turi būti nustatyta, ar privatus akcininkas mokėtinam mokesčiui prilygstančią sumą panašiomis sąlygomis būtų investavęs į įmonę, kurios padėtis panaši į EDF (sprendimo 95 punktą). Siekiant įvertinti, ar įgyvendintos pagal principą nustatytos sąlygos, taip pat galima atsižvelgti į tai, kad neformalaus investuotojo patirtos investicinės sąnaudos gali skirtis nuo (valstybės akcininkės padengiamų investicinių sąnaudų (sprendimo 96 punktą).
- 156) Vertinimas atliekamas atsižvelgiant į objektyvią ir patikrinamą informaciją, taip pat vertinimus, numatytus priimant sprendimą investuoti (sprendimo 102 ir 105 punktai). Atliekant šį vertinimą reikia atsižvelgti tik į pelną ir išsipareigojimus, susijusius su valstybės, kaip akcininkės, o ne kaip viešosios valdžios funkcijų vykdytojos, padėtimi (sprendimo 79 punktą).
- (157) Atsižvelgiant į EDF padėtį ir ypatumus – ši bendrovė veikė kaip valstybinė įmonė, daugiau nei 50 metų visiškai kontroliuojama Prancūzijos valstybės, reikėtų nustatyti ilgalaikės gražos tikslo siekiančio investuotojo kriterijų ir konkrečiau išnagrinėti Prancūzijos pateiktą informaciją, apibūdinantį 87–108 konstatuojamosiose dalyse. Iš tikrųjų 1997 m. priimdamos sprendimą Prancūzijos institucijos rėmėsi būtent šia informacija.

- (158) Pirmiausia reikėtų išnagrinėti grąžą, kurią EDF savo akcininkui teikė 1997 m. Ši grąža turi būti palyginta su pamatinėmis vertėmis. 1997 m. vidutinė ilgalaikių (trisdešimties metų) obligacijų pajamingumo norma Prancūzijoje buvo 6,35 % NET tuo atveju, kai išpirkimo terminai trumpesni (dešimties metų), t. y. trumpesni už EDF įrenginių naudojimo trukmę, vidutinė Prancūzijos valstybės obligacijoms taikoma palūkanų norma buvo 5,58 % ⁽¹⁾. Šios vertės rodo tiek nelabai rizikingu laikomo finansinio turto grąžą, tiek ilgalaikio finansavimo išlaidas, kurias tuo metu patyrė Prancūzijos valstybė. 1997 m. investuoti į tokią įmonę kaip EDF buvo rizikingiau, negu tuo metu turėti valstybės obligacijų. Todėl apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas būtų reikalavęs grąžos, didesnės už valstybės obligacijų grąžą.
- (159) Tačiau išnagrinėjus Prancūzijos institucijų pateiktuose dokumentuose nurodytą einamąją grąžą, kurios 1996–1997 m. galėjo tikėtis Prancūzijos valstybė, negalima daryti išvados, kad investicija atitinka apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo vertinimo kriterijų.
- (160) Prancūzijos institucijos pateikė EDF pelno ir nuostolio ataskaitos sąmatą, kuri apima laikotarpį po balanso pertvarkymo ir kurią 1997 m. nagrinėjo atitinkamos institucijos (92 konstatuojamosios dalies 1 lentelė). Lentelėje pateikti įverčiai pagrįsti kitais to meto dokumentais (96, 97 ir 103 konstatuojamosios dalys). Šiuos būsimo laikotarpio EDF pagrindinio scenarijaus įverčius patvirtino valstybės institucijos (97 konstatuojamoji dalis). Remiantis šia pelno ir nuostolio ataskaita, taip pat sumomis, kurias buvo tikimasi gauti iš valstybės į bendrovę EDF investuotų išteklių (100 konstatuojamosios dalies 2 lentelė), galima apskaičiuoti grąžą, kurios valstybė galėjo tikėtis atsižvelgdama atitinkamai į kapitalo injekcijas, visą kapitalą (pradinį kapitalą ir injekcijas) ir EDF nuosavą kapitalą (visą kapitalą, perkainojimo rezervus, reglamentuojamus rezervus ir nepaskirstytąjį pelną) ⁽²⁾, kaip nurodyta 4 lentelėje.

4 lentelė

Numatyta 1997–2000 m. kapitalo grąža, nurodyta EDF balanse (mlrd. FRF)

	1997	1998	1999	2000	1997–2000
Fiksuota 3 % dalis	1,5	1,5	1,5	1,5	6,0
Kintanti dalis	0,6	1,0	0,9	0,9	3,4
Fiksuota ir kintanti dalys	2,1	2,5	2,4	2,4	9,4
Nuosavo kapitalo grąža (79,8 mlrd. FRF) (%)	2,63	3,13	3,01	3,01	2,94
Kapitalo ir injekcijų grąža (53,3 mlrd. FRF) (%)	3,94	4,69	4,50	4,50	4,41
Kapitalo injekcijų grąža (50,7 mlrd. FRF)	4,14	4,93	4,73	4,73	4,64

Šaltinis: remiantis 1 ir 2 lentelėmis Komisijos apskaičiuoti duomenys.

⁽¹⁾ Metinis trisdešimties ir dešimties metų Prancūzijos lyginamosios paskolos dienos normos vidurkis, šaltinis – Prancūzijos bankas: pagrindinė išdo vekselių ir keičiamųjų išdo obligacijų norma (<http://www.banque-france.fr/economie-et-statistiques/changes-et-taux>).

⁽²⁾ Aplinkybę, kad grąžą galima apskaičiuoti remiantis visu ilgalaikiu įmonės nuosavu kapitalu, atsižvelgiant vien į kapitalą, investuotą kaip kapitalo injekcijas, galima patvirtinti tuo, kad 2001–2003 m. valstybės ir EDF sutartyje valstybės atlygis, apskaičiuotas kaip grynojo pelno procentas (37,5 %), buvo įtrauktas į nuosavo kapitalo apmokestinamosios vertės intervalą, kurio apatinė riba – 1,5 %, o viršutinė riba – 4,5 % 2013 m. gruodžio 23 d. Prancūzijos institucijų atsakymo 53 punktą.

- (161) Iš minėtų Prancūzijos institucijų perduotų dokumentų matyti, kad 1997 m. atlygis, kurį valstybė akcininkė iš EDF tikėjosi gauti už visą 1997–2000 m. laikotarpį, buvo 9,4 mlrd. FRF, iš kurių 6 mlrd. FRF – dalis, gauta taikant 3 % fiksuotąsias palūkanas, ir 3,4 mlrd. FRF – papildoma dalis, už visą laikotarpį gauta pagal Įstatymą Nr. 97–1026 atlikus perkvalifikavimą. Remiantis patvirtintais to meto įverčiais vidutinė būsima einamoji grąža, kurios galėjo tikėtis valstybė akcininkė, buvo 2,94 % nuo viso EDF nuosavo kapitalo, 4,41 % nuo viso kapitalo, kurį valstybė investavo į EDF, ir 4,64 % nuo kapitalo injekcijų sumos. Šis atlygis, lygus atleidimo nuo mokesčio sumai, perkvalifikuotai į kapitalo injekciją, buvo daug mažesnis už 6,35 % atlygį, gautą iš obligacijų, kurias 1997 m. Prancūzijos valstybė išleido siekdama užsitikrinti ilgalaikį finansavimą. Einamąją grąžą, kurią buvo tikimasi gauti nuo 5,88 mlrd. FRF sumos (atitinkančios atleidimo nuo mokesčio sumą), apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas būtų laikęs nepakankama investicijai pateisinti.
- (162) Be to, Teisingumo Teismas savo 2012 m. birželio 5 d. sprendimo 96 punkte nusprendė, kad taikant apdairaus neformalus rinkos ekonomikos investuotojo principą galima atsižvelgti į neformalus investuotojo ir valstybės patirtų investicinių sąnaudų skirtumą. Todėl grąžą, kuria remiantis, Prancūzijos institucijų teigimu, buvo perkvalifikuoti perleidimo mokesčių atidėjiniai, atitinkantys atleidimo nuo mokesčio sumą, reikia palyginti su grąža, kurią privatus akcininkas būtų gavęs tokią pat rekapitalizavimo operaciją atlikus įmonėje, visais aspektais panašioje į EDF (išskyrus išimtinę teisę kapitalo injekciją atleisti nuo pelno mokesčio, kuri neformaliai investuotojui netaikoma).
- (163) Tokia įmonė, kurios akcininkas būtų turėjęs 5,88 mlrd. FRF sumą, skirtą rekapitalizavimui atlikti panašiomis sąlygomis į tas, kuriomis rekapitalizuota EDF, būtų tikėjusis gauti 4,64 % metinę grąžą nuo akcininko investuoto papildomo kapitalo, t. y. 272 mln. FRF per metus, neatsižvelgiant į pelno mokesčių. Tikėtina, kad taikant 1997 m. galiojusią 41,66 % pelno mokesčio normą tokios pat kapitalo injekcijos grąža būtų 159 mln. FRF per metus, taigi metinė nominalioji grąžos norma – 2,7 %. Tokia investicijos į įmonės nuosavybės vertybinius popierius norma, įskaitant su šia investicija susijusią riziką, turi būti palyginta su tuo pačiu laikotarpiu taikyta 6,35 % Prancūzijos obligacijų norma. Taigi dėl nedidelės grąžos neformalus investuotojas, neturintis išimtinės apmokestinimo teisės, kurią turi valstybė, investicijos nebūtų skyręs. Tikėdamasis gauti tokią nedidelę investuoto kapitalo grąžą, apdairus neformalus investuotojas, kurio įmonė nuo kapitalo injekcijų mokėtų pelno mokesčių, veikdamas vietoj Prancūzijos veikiausiai nebūtų dalyvavęs 1997 m. didinant EDF kapitalą.
- (164) Todėl reikėtų išnagrinėti, ar šiuo metu Prancūzijos pateiktuose sprendimo perkvalifikuoti atidėjinius jų neapmokestinant duomenyse ir informacijoje yra papildomų įrodymų, dėl kurių neformalus apdairus investuotojas tikrai būtų skyręs tariamą investiciją, nors ir aišku, kad grąža labai nedidelė. Šie įrodymai visų pirma gali būti susiję su EDF pajėgumu: i) didinti ilgalaikės veiklos pajamas, ii) užtikrinti didesnes veiklos pajamas didinant veiksmingumą, iii) didinti grynąją įmonės našaus turto vertę arba iv) mokėti nuolatinį pakankamą atlygį savo akcininkui. Tai veiksniai, dėl kurių akcininkui galėjo būti sukurta ilgalaikė vertė suteikiant teigiamų lūkesčių, tačiau vertė galėjo sumažėti, o tai reiškia neigiamus lūkesčius.
- (165) Šiuo klausimu jokiame Prancūzijos institucijų pateiktame dokumente nėra apskaičiuota ir net kokybiškai įvertinta vertė, kuri galėjo būti sukurta akcininkui ir kurią Prancūzijos institucijos, aptardamos 1997–2000 m. arba vėlesnį laikotarpį, išnagrinėjo ir į kurią atsižvelgė. Šiuose dokumentuose tik bendrai nurodyta, kad buvo labiau atsižvelgta į valstybės akcininkės interesus. Tai rodo, kad priimant sprendimą dėl tariamos investicijos nebuvo atsižvelgta į įmonės vertės padidėjimą, kuris reiškia valstybės akcininkės gaunamą investiciją. Bet kuriuo atveju išnagrinėjus keturis veiksnius, dėl kurių akcininkui galėjo būti sukurta vertė, negalima daryti išvados, kad remiantis 1997 m. turėtais duomenimis, visų pirma EDF 1997–2000 m. pajamų formavimo sąskaitos sąmata ir finansinio scenarijaus prognozėmis, kurias parengė kontrolės institucijos (92 konstatuojamosios dalies 1 lentelė ir 96 konstatuojamoji dalis), buvo galima prognozuoti augimą.
- (166) Vertindama visas EDF pajamas, valstybė akcininkė galėjo tikėtis labai nedidelio, t. y. 0,64 %, augimo. Tokią beveik nekintančią padėtį galima paaiškinti valstybės nusistatytu tikslu padėti užtikrinti „Prancūzijos pramonės konkurencingumą ir didinti namų ūkių vartotojų perkamąją galią“, kurio siekiant EDF tarifai per ketverius metus buvo sumažinti vidutiniškai [...] proc. (89 ir 95–96 konstatuojamosios dalys), taigi per metus sumažėjo [...] proc. Savo veiklą EDF daugiausia vykdė Prancūzijoje, nes buvo numatyta, kad 1997–2000 m. daugiau nei 89 % EDF pajamų bus gauta iš Prancūzijos rinkos. Todėl dauguma šių pajamų priklausė nuo valstybės sprendimų dėl elektros energijos tarifų nustatymo. Apdairus neformalus investuotojas būtinai būtų įžvelgęs, kad jo, kaip akcininko, interesams prieštaraujančių viešosios politikos tikslų nustatymas yra žalingas jo turtiniams interesams. Joks apdairus neformalus investuotojas nebūtų sutikęs gauti mažesnės savo investicijų grąžos, kad būtų padidintas Prancūzijos įmonių konkurencingumas.

- (167) 1997–2000 m. iš anksto sudarytos pajamų formavimo sąskaitos straipsnio, kuriame nurodyti EDF pagrindinės veiklos rezultatai, suma tuo laikotarpiu taip pat turėjo sumažėti 29 %: nuo 9,3 mlrd. FRF 1997 m. iki 6,6 mlrd. FRF 2000 m. Veiklos sąnaudos turėjo išaugti 2,2 %, visų pirma padidėjus einamosioms veiklos išlaidoms, nes turėjo sumažėti finansavimo išlaidos, nusidėvėjimas ir palūkanos, neatsižvelgiant į kapitalo grąžą. Prie pagrindinės veiklos rezultatų pridėjus nusidėvėjimo dotacijas ir finansavimo išlaidas, numatyti 1997–2000 m. pokyčiai taip pat buvo neigiami, nes ši suma turėjo sumažėti nuo 62,6 mlrd. FRF iki 53,9 mlrd. FRF, t. y. 13,9 %. Tačiau būtent einamosios veiklos rezultatų (iki nusidėvėjimo ir palūkanų) pokyčiai lemia įmonės gebėjimą vykdyti veiklą sukurti vertę ir teigiamus pinigų srautus. Valstybė ne tik buvo numaciusi, kad ekonominės ar reguliavimo politikos tikslai toliau bus įgyvendinami blogiau, bet ir nustaciusi tikslą, kad galimas lėšas, kurias gautų padidinusi įmonės veiklos veiksmingumą ir našumą, EDF naudotų papildomai tarifams mažinti, šį tikslą laikydama svarbesniu už didesnę akcininko atlygį (95 konstatuojamoji dalis). Todėl dėl EDF einamosios veiklos, vykdomos siekiant valstybės ekonominės politikos tikslų, nebūtų galima tikėtis ateityje gauti patenkinamą atlygį.
- (168) Kaip Komisija nurodė sprendime išplėsti procedūrą, apdairus neformalus investuotojas būtų atsižvelgęs į abejones dėl pensijų finansavimo išlaidų, kurias 1997 m. EDF turėjo patirti taikydama konkrečią elektros ir dujų pramonei skirtą sistemą, sumos ir pokyčio. EDF atveju 1997 m. pensijų finansavimo išlaidos ir *a fortiori* su jomis susiję balanse nenurodyti įsipareigojimai buvo ikeistas turtas, iš kurio iš anksto atlikti papildomi išskaitymai, todėl įmonės grynasis pelnas, kuris jau ir taip buvo nedidelis, sumažėjo.
- (169) Nors bendroji EDF senatvės pensijų suma 1997 m. buvo 12,2 mlrd. FRF, teisės aktams nesikeičiant per kelerius paskesnius metus pensijų suma turėjo labai išaugti ir, atsižvelgiant į visą sistemą (įskaitant įmonę *Gaz de France* ir nenacionalizuotas įmones), 2010 m. pasiekti 20 mlrd. FRF, o 2020 m. – 25 mlrd. FRF⁽¹⁾. EDF taikant 78,4 % paskirstymo koeficientą, atspindintį darbo užmokesčio fondo dydį pramonės sektoriuje, kuriam taikoma ši sistema, EDF tenkanti dalis būtų sudariusi 15,7 mlrd. FRF 2010 m. ir 19,6 mlrd. 2020 m., neatsižvelgiant į galimus su būsimais įsipareigojimais susijusius atidėjinius, jeigu teisės aktai nepasikeistų⁽²⁾. Taigi prognozuotos pensijų finansavimo išlaidos buvo didesnės už 1997–2000 m. lauktą grynąjį pelną atskaičius atlygį valstybei ir mokesčių, kaip nurodyta 1 lentelėje. Todėl 1997 m. vertindamas padėtį apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas, kuriam, kaip ir Prancūzijos valstybei, įmonės padėtis būtų puikiai žinoma, būtų padidinęs būsimas įmonės išlaidas ir tiek pat sumažinęs prognozuotą investicijos grąžą.
- (170) Be to, neformalus investuotojas galėjo tikėtis, kad per ketverius metus EDF skola gerokai sumažės: nuo [...] FRF iki [...] FRF (91 ir 95 konstatuojamosios dalys). Tačiau, kaip žinoma, 1992–1996 m., EDF skolos santykiui siekiant 480 %, kredito reitingų agentūra *Moody's* vis tiek ją vertino reitingu *Aaa*. Prancūzijos institucijos taip pat gana neaiškiai nurodė, kad 1997–2000 m. iš EDF veiklos gauta 70 mlrd. FRF lėšų (84 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto sumažinus EDF skolas ir patiriant mechaninį šio sumažinimo poveikį įmonės grynojo turto vertei, tuo pačiu laikotarpiu Prancūzijos valstybės gaunamas atlygis turėjo ne padidėti, o, priešingai, labai sumažėti, palyginti su 1991–1996 m. (134 konstatuojamoji dalis).
- (171) Kaip nurodo EDF, tokios kredito reitingų agentūros kaip *Moody's* arba *Standard & Poor's* EDF reitingą galėjo sumažinti, tačiau bendrovės reitingas vis tiek būtų likęs labai geras (71 konstatuojamoji dalis). Be to, vienas iš 1997–2000 m. nustatytų tikslų buvo EDF skolos sumažinimas [...] FRF. Taigi turėjo labai sumažėti bendros EDF išlaidos, susijusios su palūkanomis. Todėl kapitalo injekciją sumažinus nuo 50,7 mlrd. FRF iki 44,8 mlrd. FRF neigiamo poveikio nebūtų patirta nei EDF bendrosios skolos mažinimui, nei šios skolos sąnaudoms, nei naudai, kurią galėjo gauti valstybė akcininkė. Skolos santykis su nuosavu kapitalu, kuris būtų lygus 163 %, o ne, kaip numatyta atleidus nuo mokesčio, 148 %, akcininkės interesams nebūtų pakenkęs. Šioje srityje optimalios finansinės struktūros nėra, o iš Nacionalinės Asamblėjos pranešimo (100 konstatuojamoji dalis) matyti, kad sektoriuje skolos santykiai siekia nuo 250 % (Austrijos įmonė *Verbund*) iki 10–15 % (Vokietijos įmonė *Veba* ir Didžiosios Britanijos įmonė *PowerGen*).
- (172) Būdama įsiskolinusi EDF savo augimą ir rezultatų gerinimą galėjo finansuoti neturėdama papildomų akcininkės lėšų ir, pasinaudojusi skolos svėrto poveikiu, galėjo užtikrinti didesnę valstybės jau investuotų lėšų grąžą. Tačiau pirmenybė buvo teikiama skolos mažinimui, nors iki numatyto jos sumažinimo EDF turėjo labai gerą reitingą (71 konstatuojamoji dalis). Be to, nors šis reitingas rodė EDF pajėgumą skolas kreditoriams grąžinti iki 1996 m.,

⁽¹⁾ 1997 m. EDF metinė ataskaita, p. 103.

⁽²⁾ 2003 m. gruodžio 16 d. Sprendimo C(2003) 4637 *final* (OL L 49, 2005 2 22, p. 9) 2 straipsniu Komisija nusprendė neprieštarauti elektros ir dujų pramonės sektoriaus pensijų sistemos, kuri buvo taikoma EDF, reformai. Po šios reformos EDF ir kitų atitinkamų įmonių personalui taikomos konkrečios pensijų finansavimo sistemos išlaidos ir įsipareigojimai, susiję su pensijų finansavimo išlaidomis, buvo priskirti bendrajai socialinio draudimo sistemai.

akcininkei mokėtas atlygis buvo mažas. Tačiau kuo didesnis būtų EDF skolos vertybinių popierių reitingas, tuo mažiau lėšų būtų ėmusi EDF akcininkė. Atsižvelgdamas į Prancūzijos institucijų pateiktas prognozes, kuriose nurodyta, kad ateityje numatomas mažesnis svėro poveikis ir bet kuriuo atveju nedidelis mokesčio sumos poveikis skolos santykiui, apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas būtų arba sumažinęs savo investicijos grąžos perspektyvas, arba nemanęs, kad investicija į nuosavą kapitalą, prilygstanti mokesčio sumai, yra pagrįsta būtinybe 1997 m. pagerinti EDF, kaip skolininkės, padėtį.

- (173) Galiausiai apdairus neformalus investuotojas sprendimą investuoti būtų galėjęs pagrįsti įmonės gebėjimo jam užtikrinti stabilų ir pakankamą atlygį vertinimu. Atsižvelgiant į tai Prancūzijos institucijų nurodytas atlygis, kurį valstybei akcininkei numatyta mokėti 1997–2000 m., buvo gerokai mažesnis už tuo metu Prancūzijos obligacijoms taikytą 6,35 % palūkanų normą. Be to, šis atlygis *de facto* galėjo būti sumažintas atsižvelgiant į mokesčius renkančiai valstybei mokamą mokestį (103 ir 106 konstatuojamosios dalys). Tuo metu, kai valstybė skyrė tariamą investiciją, akcininkės atlygis taip pat buvo labai sumažintas. Bet kuris akcininkas būtų neigiamai įvertinęs tai, kad atlygis už kapitalo injekcijas staiga labai sumažėjo. Šis atlygis turėjo sumažėti nuo vidutiniškai 9,32 % 1991–1996 m. (iš tikrųjų nustatytas skaičius) iki 4,64 % 1997–2000 m. (numatytas skaičius), t. y. daugiau nei perpus. Nuosavo kapitalo grąža nuo vidutiniškai 14,1 % 1996 m. pabaigoje buvo sumažinta iki tam pačiam laikotarpiui prognozuotų 2,94 % (92 ir 102 konstatuojamosios dalys, 1 ir 3 lentelės).
- (174) Iš tikrųjų apdairus neformalus investuotojas gali sutikti su einamojo atlygio sumažinimu atsižvelgdamas į įmonės augimo perspektyvą, kuri ateityje nulemtų arba didesnę atlygį, arba didesnę įmonės vertę, galinčią padėti gauti kapitalo prieaugį parduodant įmonės turtą, taigi ir suteikiant teisę į įmonės nuosavybę. Šiuo klausimu pažymėtina, kad, viena vertus, einamoji grąža, kurios buvo galima tikėtis 1997 m., nebūtų padėjusi kompensuoti staiga sumažėjusios praėjusio laikotarpio grąžos. Kita vertus, nagrinėjant 164–173 konstatuojamosiose dalyse nustatytus akcininkui vertę galinčius kurti keturis veiksnius, pagal Prancūzijos institucijų perduotuose dokumentuose pateiktus duomenis negalima daryti išvados, kad galėjo būti numatyta, jog akcininkas padidins įmonės vertę.
- (175) Be to, remiantis turima informacija negalima daryti išvados, kad pagal turimus duomenis apdairus neformalus investuotojas, 1997 m. veikdamas vietoj Prancūzijos valstybės, būtų galėjęs tikėtis kapitalo prieaugio, kuriuo būtų kompensuotas mažas einamasis atlygis valstybei. Prancūzijos institucijos neatliko jokio EDF vertės tyrimo nei prieš 1997 m. perkvalifikuodamos atidėjinius, nei po to.
- (176) Be to, 1997 m. EDF jau daugiau kaip penkiasdešimt metų buvo valstybinė komercinė pramonės įmonė, o ne akcinė bendrovė. Pagal Įstatymo Nr. 46–628 16 straipsnį jos kapitalas priklausė prancūzų tautai ir negalėjo būti perleistas (18 konstatuojamoji dalis). Be to, tenka konstatuoti, kad net pagal Įstatymą Nr. 97–1026 pertvarkius EDF balansą apie 118 mlrd. FRF siekusi EDF bendra grynoji skola 1997 m. buvo gerokai didesnė už jos nuosavą kapitalą, kurį sudarė 79,8 mlrd. FRF (101 konstatuojamosios dalies 2 lentelė).
- (177) Nė viename iš dokumentų, kuriais pagrįstas tariamas Prancūzijos institucijų sprendimas investuoti, nekalbama apie planus privatizuoti EDF parduodant visą valstybės valdomą kapitalą arba jo dalį. Norint tai padaryti būtų reikėję pirmiausia suteikti jai akcinės bendrovės statusą ir atsakyti valstybinės komercinės pramonės įmonės statuso. Tačiau vienintelį kartą EDF statusas šiuose dokumentuose minimas tuomet, kai valstybė dar kartą patvirtina, jog nori išlaikyti konkretų EDF statusą, nes jis „*turi toliau būti tvirtas pagrindas ateityje vykstant pokyčiams*“ elektros vidaus rinkoje (95 konstatuojamoji dalis). Būtent remdamasi šia informacija Prancūzija tvirtina, kad priimtas sprendimas investuoti. Taigi minėtas sprendimas turi būti nagrinėjamas remiantis šiais faktais.
- (178) Tokiomis aplinkybėmis apdairus investuotojas nebūtų galėjęs pagrįstai tikėtis kapitalo prieaugio, kuris būtų priklausęs nuo teisės aktų leidėjo įsikišimo: tiek nuo Prancūzijos institucijų 1946 m. priimtų ir sėkmingai taikomų įstatymo nuostatų, tiek nuo akivaizdaus valstybės noro išsaugoti konkretų EDF statusą Sąjungos

lygmeniu liberalizuotoje energetikos vidaus rinkoje (1997 m., kai klostėsi nagrinėjamos aplinkybės, tokį norą patvirtino už valstybės valdomą akcinį kapitalą atsakingas ministras). Prielaidos, kuriomis pagrįstos EDF išvados dėl investicijos gražos, kurios būtų tikėjęs apdairus neformalus investuotojas (šios išvados pagrįstos 1997 m. nustatyta EDF akcijų pradine ir būsima verte (69 ir 70 konstatuojamosios dalys), yra pateiktos neatsižvelgiant į 1997 m. EDF turėtą statusą; šioms prielaidoms prieštarauja ir Prancūzijos institucijų pateikti dokumentai, kuriuose jomis remiamasi.

- (179) Kaip pabrėžia Prancūzijos institucijos, 1997 m. EDF, kaip valstybinė komercinė pramonės įmonė, neturėjo akcinio kapitalo, kitaip nei, pavyzdžiui, akcinė bendrovė, kurios kapitalą valdo akcininkai (19 konstatuojamoji dalis), galintys bet kada perparduoti turimas akcijas. Todėl apdairus investuotojas 1997 m. visų pirma būtų turėjęs nustatyti tam tikrus veiksnius arba parengti patikrintinas prielaidas, kaip antai: i) kokia būtų valstybės nustatyto būsimosios akcinės bendrovės akcinio kapitalo suma su kvazinuosavu kapitalu arba be jo, nes tai lemia bendrovės gebėjimą užtikrinti stabilius dividendus; ii) į kiek akcijų šis kapitalas būtų padalytas atsižvelgiant į tai, kad didesnė suma iš dalies lemia akcijų patrauklumą rinkoje; iii) kaip būtų galima leisti įsigyti kapitalo išleidžiant naujas akcijas ir už kokią sumą, nes nuo to priklauso, kiek gali sumažėti jo valdoma akcinio kapitalo dalis; iv) kada operacija būtų vykdoma, nes atsižvelgiant į blogas vertės didinimo perspektyvas, pagrįstas iki 2000 m. prognozuotais EDF veiklos rezultatais (167 konstatuojamoji dalis), vykdyti operaciją galėjo būti numatyta tik tolimoje ateityje. Remiantis Prancūzijos institucijų perduota informacija apie laikotarpį iki tariamos investicijos skyrimo negalima manyti, kad 1997 m. šie neaiškūs klausimai galėjo būti išspręsti.
- (180) Šiomis aplinkybėmis galimybė dėl ginčytinos kapitalo injekcijos padidinti valstybei priklausiusios EDF kapitalo dalies vertę (jeigu tarsime, kad iš tikrųjų ši vertė padidėjo, – o akivaizdu, kad taip nebuvo), reiškia, kad apdairus investuotojas būtų turėjęs numatyti ne mažiau nei keturis pagrindinius veiksnius, kuriems jis nebūtų galėjęs daryti poveikio, kitaip nei teisės aktų leidėjas ir reguliuotojas, ir bet kuriuo atveju 1997 m. jis nebūtų turėjęs patikimos informacijos apie juos. Apdairus neformalus investuotojas nebūtų neatkreipęs dėmesio į tai, kad jo investicija beveik nelikvidi. Taigi priimdamas sprendimą investuoti ar ne, apdairus neformalus investuotojas būtų atsižvelgęs į šią aplinkybę. Trūkstant likvidumo suinteresuotumas didinti įmonės vertę yra mažesnis.
- (181) Be to, kaip nurodyta 144 konstatuojamojoje dalyje, tuo atveju, kai sprendimas jau yra priimtas, apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principo vertinimas turi būti pagrįstas visų pirma valstybės narės pateikta informacija ir duomenimis, nes pati valstybė narė tvirtina, kad rėmėsi būtent šiais duomenimis, o ne kitais labiau prielaidomis pagrįstais ar net pateiktai informacijai prieštaraujančiais duomenimis. Tačiau Teisingumo Teismas reikalauja, kad apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principas būtų taikomas remiantis vertinimais, kuriuos buvo galima numatyti priimant sprendimą (2012 m. birželio 5 d. sprendimo 105 punktas). Taigi 1997 m. Prancūzijos institucijos tvirtino, kad EDF statusas, dėl kurio nebuvo galima išleisti ir perparduoti EDF akcijų, bus išlaikytas kaip tvirtas pagrindas net ir liberalizuotoje ES rinkoje (95 konstatuojamoji dalis). Remiantis Prancūzijos institucijų teiginiui prieštaraujančiomis prielaidomis apdairaus neformalaus investuotojo principas būtų vertinamas atsižvelgiant į padėtį, kuri, kitaip nei reikalaujama teismų praktikoje, nėra panašiausia į valstybės narės padėtį (126 konstatuojamoji dalis).
- (182) Vis dėlto, net jeigu nagrinėdami darytume prielaidą, kad siekdamas priimti sprendimą dėl tariamos investicijos apdairus neformalus investuotojas būtų galėjęs atsižvelgti į tai, kaip ateityje (tam tikrą aiškiai neapibrėžtą dieną) bus įvertinta jo investicijos vertė, taip pat į siūlomą įprastinę gražą, jis būtų atsižvelgęs į įmonės gebėjimą ilguoju laikotarpiu sukaupti dividendus, pavyzdžiu laikydamas Prancūzijos valstybę, kuri EDF valdo nuo 1946 m. Siekdamas nustatyti savo nuosavybės teisės į EDF vertę, apdairus neformalus investuotojas nebūtų rėmėsis įmonės gryojo turto balansine verte, net ir atsižvelgdamas į Prancūzijos institucijų išreikštą siekį mažinti skolas ir kurti išteklius (84 konstatuojamoji dalis). Turto vertė, investicijų sumos arba skolų mažinimas nebūtinai rodo tikrą ekonominę vertę, nustatomą siekiant apskaičiuoti sandorio kainą. Todėl nereikėtų remtis faktu, kad 1997 m. siekiant sugrąžinti visas EDF skolas būtų prireikę sumų, gerokai viršijančių EDF nuosavą kapitalą (177 konstatuojamoji dalis). Ilguoju laikotarpiu veikiančios įmonės vertė priklauso nuo jos gebėjimo kurti vertę akcininkui, susijusią su dividendais arba kapitalo vertinimu, o ne nuo jos turto balansinės vertės.

- (183) Atsižvelgiant į įvairius metodus, kurie finansų srityje taikomi siekiant įvertinti alternatyvias sąnaudas arba reikalaujamą grąžą, gaunamą už atlygį perdavus nuosavybės teisę į įmonės kapitalą, pažymėtina, kad dažniausiai yra taikomas kapitalo įkainojimo modelis (angl. *Capital Asset Pricing Model*, CAPM) ⁽¹⁾. Kaip nurodyta 5 lentelėje, 1997 m. investicijai į EDF kapitalą taikant kapitalo įkainojimo modelį buvo nustatyta apie 12 % tikslinė reikalaujamos grąžos vertė, o tokio likvidaus turto kaip EDF akcijos atveju ši vertė galėjo siekti iki 13,4 %. Tačiau ši tikslinė vertė turi būti laikoma apatine riba. Ji reiškia, kad ne tik buvo galima turėti ir perleisti nuosavybės teisę į EDF, pavyzdžiui, akcijas, bet ir tai, kad turėjo veikti likvidi rinka, nors valstybei priklausė 100 % kapitalo ir EDF negalėjo išleisti akcijų. Prie reikalaujamos likvidaus turto grąžos reikėtų pridėti 0,5–1,5 % priedą ⁽²⁾, siekiant parodyti tai, kad dėl 179–180 konstatuojamosiose dalyse nagrinėjamų veiksmų 1997 m. apdairiam neformaliai investuotojui galėjo kilti didelių abejonių dėl EDF vertybinių popierių likvidumo.
- (184) Bet kuriuo atveju maždaug 12 % (be likvidumo priedo) koeficientas yra panašus, nors ir mažesnis, į einamosios nuosavo kapitalo grąžos koeficientą (14 %), kurį taikydama EDF 1991–1996 m. mokėjo Prancūzijos valstybei atlygį (102 konstatuojamosios dalies 3 lentelė). Paprastai ateities grąžos prognozės būna grindžiamos iš tikrųjų gauta grąža. Maždaug 12 % koeficientas gaunamas remiantis ir kitais parametrais, nustatytais pagal tuo metu turėtus duomenis, įskaitant taikytus EDF užsakymu atliktame tyrime, nurodytame 70 konstatuojamojoje dalyje, taigi tikslinė vertė patenka į 11,9–13,5 % intervalą (vidurkis lygus 12,7 %). Kadangi taikant maždaug 12 % tikslinę grąžą, prie kurios pridamas likvidumo priedas, arba nuo 1997 m. neseniai pasibaigusiam laikotarpiui taikant 14 % iš tikrųjų gautą grąžą tyrimo rezultatai nesikeičia, į šį priedą ir į iš tikrųjų gautą grąžą atsižvelgti nebūtina.

5 lentelė

Tikslinė grąža, kurios 1997 m. reikalaujama iš investicijos į EDF akcijas: apskaičiuotos vertės

Parametras	Vertė	Šaltinis
Nerizikinga palūkanų norma	6,35–5,58	1997 m. metinis trisdešimties ir dešimties metų Prancūzijos Respublikos lyginamosios paskolos dienos normos vidurkis, šaltinis – Prancūzijos bankas: pagrindinė išdo vekselių ir keičiamųjų išdo obligacijų norma (http://www.banque-france.fr/economie-et-statistiques/changes-et-taux).
EDF (įsiskolinusios) beta koeficientas	0,45–0,54–0,62	1 – EDF beta koeficientas (minėto leidinio <i>Vernimmen et alii</i> grafikas (p. 427). 2 ir 3 – <i>Oxera</i> tyrimo 3.8 lentelė, šio sektoriaus ES bendrovių beta koeficientas.
Įsiskolinimas (%)	60	EDF kapitalo struktūra 1997 m. pertvarkius balansą.
EDF (sumažinusios skolas) beta koeficientas	0,84–0,89–1,36	1 ir 2 – Komisijos apskaičiuoti skaičiai. 3 – <i>Oxera</i> tyrimo 3.8 lentelė.

⁽¹⁾ Pagal šį modelį vertinama investuotojo reikalaujama įmonės kapitalo tikslinė grąža (k), gaunama kaip nerizikingo arba mažai rizikingo finansinio turto grąžos priedas, konkrečiu atveju – valstybės obligacija atitinkamoje finansų rinkoje (r_f), rinkos rizikos priedas, rodantis didesnę investicijos į akcijas rizikingumą ($K_m - r_f$), padaugintas iš konkretaus atitinkamos įmonės akcijos rizikos koeficiento (β), kuris gali būti pačios įmonės koeficientas (pageidautina) arba, jeigu taip nėra, panašių įmonių, kurios laikomos pavyzdžiu, koeficientas. Parametras β turi būti apskaičiuotas vertinant neįsiskolinusią įmonę (nuosavo ir skolinto kapitalo santykis), kad būtų įvertinta vidinė įmonės (akcijos) rizika atsižvelgiant į rinką. Taikoma tokia formulė: $k = r_f + \beta \times (K_m - r_f)$. Komisija kapitalo įkainojimo modelį taikė siekdama apskaičiuoti reikalaujamą investicijų į įmonės kapitalą grąžą, kurią patvirtino Europos Sąjungos Bendrasis Teismas: Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją* (*Ciudad de la Luz*), T-319/12, ES:T:2014:604, 48–66 punktai. Išsamesnį aprašymą žr. leidinyje *Vernimmen et alii „Corporate Finance“*, John Wiley & Sons, 2 leid., 2009, 22 sk.; tyrimų, susijusių su vertinimo metodų taikymo dažnumu, rezultatai (p. 460). Kapitalo įkainojimo modelio teoriniai pagrindai ir skaitmeninis taikymas šiuo konkrečiu atveju taip pat apariami tyrime, kurį EDF užsakymu atliko *Oxera* (70 konstatuojamoji dalis), būtent jo I priede.

⁽²⁾ *Vernimmen et alii „Corporate Finance“*, John Wiley & Sons, 2 leid., 2009, p. 433–434.

Parametras	Vertė	Šaltinis
Rinkos rizikos priedas	6,3–7,3	1 – minėtas leidinys <i>Vernimmen</i> (p. 423), kuriame cituojami R. Mehra ir E. C. Prescott (2/2003 T.2 FR 1973–98). 2 – vidutinis iš anksto nustatytas rizikos priedas, kuris Prancūzijoje taikytas 1988–1996 m. (1996 m. šis priedas buvo 10,1 %). „An examination of Equity Risk Premium Forecasts in the G-6 Countries“, A. Khorana, R. Ch. Moyer ir A. Pattel, <i>I/B/E/S Working Paper</i> , 1997 m. rugpjūčio mėn., p. 25.
Tikslinės grąžos intervalas	11,7–12,1–13,4	Komisijos apskaičiuoti duomenys
Grąžos mediana	12	Komisijos apskaičiuoti duomenys

- (185) 1997 m. siekdamas priimti sprendimą investuoti apdairus neformalus investuotojas, kurio padėtis būtų panašiausia į Prancūzijos institucijų padėtį, būtų atsižvelgęs į sisteminius EDF ateities rezultatų įverčius, patvirtintus kompetentingų institucijų ir laikomus finansiniu scenarijumi; tokie įverčiai nurodyti EDF 1997–2000 m. pajamų formavimo sąskaitos sąmatoje (90–92 konstatuojamųjų dalių 1 lentelė, 97 konstatuojamoji dalis). Pertvarkius balansą mokesčio, nuo kurio buvo atleista, suma sudarė 11 % 1997 m. EDF turėto kapitalo ir kapitalo injekcijų (jų suma – 53,3 mlrd. FRF). Taigi galima teigti, kad investicija suteikė teisę gauti 11 % dividendų (atlygį už 1 ir 4 lentelėse nurodytas kapitalo injekcijas) ir 11 % EDF vertės. Nustatant šią vertę reikėtų taikyti įmonės ilgalaikės vertės apskaičiavimo modelį, t. y. dividendų diskonto modelį (angl. *dividend discount model*, DDM) ⁽¹⁾.
- (186) 6 lentelėje pateikti rezultatai, gauti pagal dividendų diskonto modelį išnagrinėjus 5,88 mlrd. FRF investiciją; ši investicija išnagrinėta remiantis EDF 1997–2000 m. pelno ir nuostolio ataskaitos sąmatoje nurodytais dividendais (1 lentelėje pateiktu atlygiu už kapitalo injekcijas ir papildomu atlygiu) ir atsižvelgiant į pinigų srautų vidinę grąžos normą (VGN) ir grynąją dabartinę vertę (GDV), kai tikslinės grąžos normos yra 12 %, 6,35 % ir 5,58 % ⁽²⁾. Šie rezultatai apskaičiuoti atsižvelgiant į pagrindinį scenarijų, pagrįstą įprastine analizės praktika (6.1 lentelė), atliekant tris mažiau patikimus jautrumo tyrimus, kuriais sušvelninamos pagrindinio scenarijaus prielaidos, todėl akcininko grąža yra didesnė negu pagal pagrindinį scenarijų (6.2, 6.3 ir 6.4 lentelės).

6 lentelė

5,88 mlrd. FRF investicijos grąžos įvertis (grynąja dabartine verte) pagal dividendų diskonto modelį remiantis EDF 1997–2000 m. pelno ir nuostolio ataskaitos sąmata (1 lentelė) (mlrd. FRF)

6.1. Pagrindinis scenarijus (1999–2000 m. laikotarpio pabaigoje numatytas dividendų augimas)

	1997 01 01	1997 12 31	1998 12 31	1999 12 31	2000 12 31	2000 12 31
	Investicija	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Vertė pagal dividendų diskonto modelį
	– 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	2,21
12 % GDV	– 3,43					
6,35 % GDV	– 3,17					
5,58 % GDV	– 3,12					
VGN	– 13 %					

Pastaba. Lentelę reikia suprasti taip: 1997 01 01–2000 12 31 prognozuotų pinigų srautų GDV (taikant 12 % diskonto koeficientą) yra – 3,43 mlrd. FRF <...>, o VGN lygi – 13 %.

- ⁽¹⁾ Taikant dividendų diskonto modelį įmonės vertė apskaičiuojama remiantis (naujausiu) išmokėtu dividendu (Dt), dividendų augimo koeficientu (d'D) ir tiksliniu atlygiu už kapitalą arba alternatyviosiomis kapitalo sąnaudomis (K), pagal formulę $Vr = Dt (1 + d'D)/(K - d'D)$. Šis modelis taip pat taikomas EDF užsakymu atliktame *Oxera* tyrime (3.4 lentelės 3.27–3.31 punktai), tačiau remiantis skirtingomis ir kai kuriais atvejais labai netikroviškomis vertėmis. *Oxera* tyrime nurodytas dividendų augimo koeficientas yra 9,3 % per metus. Apskaičiuojant tiek neriboto laikotarpio duomenis, tiek duomenis pagal dividendų diskonto modelį, dividendų augimo koeficientas siejamas su įmonės augimu. Kadangi 9,3 % augimo koeficientas gerokai viršija infliaciją ir ilgalaikio bendrojo vidaus produkto (BVP) augimo koeficientą, tai reiškia, kad galiausiai bendrovei EDF priklausytų visas Prancūzijos BVP.
- ⁽²⁾ Neigiama grynoji dabartinė vertė taikant konkrečią palūkanų normą (diskontas ir finansavimas) rodo, kad investicija galiojant šiai palūkanų normai nėra pelninga. Teigiama vidinė grąžos norma (VGN) rodo, kad palūkanų norma veiksminga ir kad taikant šią normą tikimasi tokių pinigų srautų, dėl kurių už investiciją gaunamas atlygis.

6.2. Pirmasis dividendų jautrumo rizikai įvertinimas (dividendų $d^f = 4,51\%$ 1997–2000 m. metinio koeficiento)

		1997 01 01	1997 12 31	1998 12 31	1999 12 31	2000 12 31	2000 12 31
		Investicija	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Vertė pagal dividendų diskonto modelį
		- 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	3,69
12 % GDV	- 2,68						
6,35 % GDV	- 2,14						
5,58 % GDV	- 2,05						
VGN	- 4,7 %						

6.3. Antrasis dividendų jautrumo rizikai įvertinimas (pagrindinis scenarijus, prie kurio pridėta 11 % kvazinuosavo kapitalo)

		1997 01 01	1997 12 31	1998 12 31	1999 12 31	2000 12 31	2000 12 31
		Investicija	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Vertė pagal dividendų diskonto modelį
		- 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	4,93
12 % GDV	- 2,06						
6,35 % GDV	- 1,29						
5,58 % GDV	- 1,16						
VGN	0,3 %						

6.4. Trečiasis dividendų jautrumo rizikai įvertinimas (pirmasis jautrumo rizikai įvertinimas, prie kurio pridėta 11 % kvazinuosavo kapitalo)

		1997 01 01	1997 12 31	1998 12 31	1999 12 31	2000 12 31	2000 12 31
		Investicija	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Dividendas	Vertė pagal dividendų diskonto modelį
		- 5,88	0,23	0,28	0,26	0,26	6,41
12 % GDV	- 1,30						
6,35 % GDV	- 0,26						
5,58 % GDV	- 0,08						
VGN	5,2 %						

(187) Iš 6 lentelėje pateiktų įverčių matyti, kad jeigu tariamai investuota 5,88 mlrd. FRF suma būtų suteikusi teisę gauti proporcingo dydžio dividendų ir EDF vertės, operacijos grynoji dabartinė vertė būtų lygi didelei neigiamai sumai (- 3,43 mlrd. FRF). Kad investicija neformaliai rinkos ekonomikos investuotojui finansiškai būtų naudinga, darant dažniausiai taikomą prielaidą (6.1 lentelė) būtų reikėję, kad apdairus neformalus investuotojas pasitenkintų atlygiu, kuris būtų daug mažesnis už 12 % alternatyviasias kapitalo sąnaudas, susijusias su investavimu į likvidžias EDF akcijas, ir netgi mažesnis už 1997 m. Prancūzijos valstybės obligacijoms taikytą trisdešimties metų normą (6,35 %) ir dešimties metų normą (5,58 %). Taigi akivaizdu, kad tokiomis sąlygomis apdairus neformalus investuotojas pinigų nebūtų investavęs.

- (188) Vietoj jautrumo kriterijaus taikant kitas prielaidas, dėl kurių, nors jos ir mažiau tikėtinos, suteikiama didesnė vertė tariamai investicijai (6.2–6.4 lentelės) ⁽¹⁾, šios išvados kokybės požiūriu nepakinta. Bet kuriuo atveju siūloma grąža yra mažesnė nei 12 % ir netgi mažesnė už 1997 m. buvusių trisdešimties ir dešimties metų Prancūzijos valstybės obligacijų grąžą. Galiausiai nagrinėdamas kitus EDF pelno ir nuostolio ataskaitos sąmatos kintamuosius, tokius kaip prognozuojamos pajamos, pagrindinės veiklos rezultatai ar grynasis pelnas (166–168 konstatuojamosios dalys), apdairus neformalus investuotojas nebūtų numatęs visiško tendencijos pasikeitimo, po kurio valstybė akcininkė būtų gavusi didesnę atlygį ar jai būtų sukurta vertė. Remiantis šiais 1997 m. prognozuotais ir numatytais pokyčiais galima dar geriau pagrįsti išvadas ir taikyti jas laikotarpiui po 2000 m., kurių apdairus neformalus investuotojas galėjo numatyti 1997 m., remdamasis Prancūzijos institucijų pateikta informacija.
- (189) NET manant, kad apdairus neformalus investuotojas būtų tikėjęsis ne tik nuolatinės grąžos iš EDF, bet ir kapitalo prieaugio (iš Prancūzijos institucijų pateiktos informacijos ir duomenų nematyti, kad jis to būtų tikėjęsis, be to, būtų pernelyg drąsu to tikėtis atsižvelgiant į 1997 m. EDF turėtą statusą), tariamos investicijos jis nebūtų galėjęs atlikti. Šiomis aplinkybėmis atlikus apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo vertinimą matyti, kad, nors 5,88 mlrd. FRF lygus atleidimas nuo mokesčio iš tikrųjų reikštų valstybės akcininkės sprendimą investuoti, apdairus neformalus investuotojas, turėdamas Prancūzijos institucijų pateiktą informaciją, tokios investicijos nebūtų skyręs.
- (190) Šiuo klausimu 71 konstatuojamojoje dalyje pateiktos EDF pastabos, kad atleidimas nuo mokesčio neturėjo jokio neigiamo poveikio konkurencijai ir kad atleidus nuo jo nesuteikta pranašumo, nes bet kuriuo atveju EDF lygiavertį finansavimą būtų radusi kapitalo rinkose, paneigtos remiantis faktinėmis aplinkybėmis. Akivaizdu, kad norėdama gauti šią sumą EDF nebūtų galėjusi išleisti akcijų rinkose. NET jeigu ir nėra abejonių, kad EDF būtų galėjusi rasti skolintoją, tikėtina, jog už paskolą arba atitinkamą obligacijų emisiją būtų reikėję mokėti didesnę atlygį negu tas, kuri Prancūzijos valstybė 1997–2000 m. tikėjosi gauti už EDF kapitalo injekcijas, taip pat didesnę už refinansavimo sąnaudas, prilygstančias 1997 m. valstybės obligacijoms. Nors iš esmės EDF ir būtų galėjusi naudotis tokia pat suma, patirtos kapitalo sąnaudos būtų didesnės už tariamos investicijos sąnaudas. Šiuo klausimu pažymėtina, kad net ir neatsižvelgiant į pagrindinės sumos grąžinimą (EDF neprivalėjo grąžinti atleidimui nuo mokesčio prilygstančios sumos arba 1997 m. kapitalo injekcijas atitinkančios sumos) dėl priemonės EDF buvo suteikta ekonominės naudos sumažinus jos finansines sąnaudas.
- (191) Nors apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principas ir taikomas, atsižvelgiant į Prancūzijos institucijų pateiktus dokumentus, iš kurių, jų teigimu, matyti grąžos perspektyvos ir rizika, susijusi su tariama investicija atleidus nuo mokesčio, atlikus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principo vertinimą galima daryti išvadą, kad apdairus neformalus rinkos ekonomikos investuotojas nebūtų investavęs sumos, prilygstančios 1997 m. didinant EDF kapitalą mokėtinam mokesčiui.
- (192) Taikant apdairaus neformalaus rinkos ekonomikos investuotojo principą neatrodo, kad aplinkybė, jog EDF nesumokėjo 5,88 mlrd. FRF pelno mokesčio, reiškia produktyvią valstybės akcininkės investiciją. Tai, kad ji šio mokesčio nesumokėjo, labiau vertintina kaip išimtinė priemonė, pagal kurią *ad hoc* atleista nuo mokesčio ir EDF suteikta ekonominės naudos, prilygstančios nesumokėto mokesčio sumai. Dėl tokios naudos EDF padėtis, palyginti su jos konkurentų padėtimi, iš tikrųjų pagerėjo, nes nuosavo kapitalo suma, be kitų veiksnių, lemia įmonės pajėgumą ir išorės finansavimo sąlygas, nors, be kita ko, taip sutaupti išteklių galėjo būti panaudoti kitiems tikslams, pavyzdžiui, investavimui Prancūzijoje arba kitose valstybėse narėse, kuriose 1997 m. veikė konkurentai.

⁽¹⁾ Prielaida, kad EDF dividendai išaugs 4,51 % (pirmasis jautrumo rizikai įvertinimas, 6.2 lentelė) atrodo optimistinė; ji parengta suvienodinus 1997–2000 m. prognozuotą ketverių metų augimo koeficientą. Dividendų augimas vertinamas atsižvelgiant ne tik į įprastą praktiką, bet ir į laikotarpio pabaigą (pagrindinis scenarijus); iš tikrųjų 1997–2000 m. EDF mokėtini dividendai turėjo būti mažesni nei 1991–1996 m., o 1999 ir 2000 m. – mažesni nei 1998 m. Bet kuriuo atveju nustatytas neriboto laikotarpio 4,51 % koeficientas nurodytas absoliučiąja verte. Darant prielaidą (antrasis jautrumo rizikai vertinimas, 6.3 lentelė), kad akcininkas suteiktų – arba pirkėjas mokėtų (proporcingai) – EDF kvazinuosavo kapitalo, kuris 1997 m. įvertintas atsižvelgiant į objektyvią apskaičiuotą EDF vertę, neatsižvelgiama į tai, kad tam tikras nuosavas kapitalas (rezervai) yra reglamentuojamas. Ši su dividendų diskonto modeliu susieta prielaida taip pat yra optimistinė, nes ja remiantis akcininkui būtų skirta (atitinkamai 11 %) kvazinuosavo kapitalo (išskyrus pasirašytąjį), ir tai padėtų įmonei padengti galimus nuostolius ir ilguoju laikotarpiu pajėgti reguliariai mokėti akcininkui dividendus bei atlygį. Pagal šią prielaidą 1997–2000 m. nustatytas EDF kvazinuosavas kapitalas būtų naudojamas visą laiką, nors taikant dividendų diskonto modelį neatsižvelgiama į kitą atlygį už investicijas, išskyrus dividendus. Taigi ši prielaida nelabai pagrįsta. Apibendrinus abi prielaidas (trečiasis jautrumo rizikai vertinimas, 6.4 lentelė), jų trūkumų ar silpnųjų vietų atitinkamai padaugėja, todėl skaičiavimo rezultatai tampa dar mažiau tikėtini ir rizikingesni.

- (193) Todėl dėl ekonominės naudos iškraipyta konkurencija pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Suteikus naudą įgytas atrankusis pranašumas, nes nuo dalies į apskaitą įtrauktų atidėjinių nesumokėjus pelno mokesčio pritaikyta apmokestinimo tvarkos, kuri paprastai taikoma tokio pobūdžio operacijoms, išimtis; šiuo atveju tokia išimtis pritaikyta vien įmonei EDF.

9.2. VALSTYBINIAI IŠTEKLIAI

- (194) Pagalbos sąvoka apima ne tik tokias teigiamas išmokas kaip subsidijos, bet ir įvairių formų valstybės institucijų intervenciją, kuria sumažinamos paprastai įmonės biudžetui tenkančios išlaidos ir kuri daro tokį pat poveikį kaip subsidijos ⁽¹⁾. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką ⁽²⁾ tai, kad valstybė nesurinko mokesčio, kuris turėjo būti surinktas, prilygsta valstybinių išteklių naudojimui.
- (195) Visas privalomas 1997 finansinių metų pelno mokestis nesumokėtas tiesiogiai remiantis mokesčių nuostatomis, kurias Prancūzijos institucijos priėmė siekdamas įgyvendinti valstybės teisės aktą – 1997 m. lapkričio 10 d. Įstatymą Nr. 97–1026.

9.3. KONKURENCIJOS IŠKRAIPYMAS IR POVEIKIS VALSTYBIŲ NARIŲ TARPUSAVIO PREKYBAI

- (196) Nuo pat EDF įsteigimo 1946 m. iki Direktyvos 96/92/EB įsigaliojimo EDF, turėdama visas išimtinės teises perduoti, paskirstyti, importuoti ir eksportuoti elektros energiją, Prancūzijos rinkoje naudojosi monopoline padėtimi. Tačiau EDF dar iki Direktyvos 96/92/EB įsigaliojimo jau konkuravo su kitų valstybių narių gamintojais. Be to, laisvai buvo konkuruojama ir susijusiose rinkose, kuriose netaikytos išimtinės teisės ir EDF savo veiklą jau buvo išplėtusi tiek, kad ji apėmė platesnę sritį negu išimtinės teisės (tiek geografiniu, tiek sektoriaus požiūriu). Todėl poveikis konkurencijai ir tarpusavio prekybai buvo daromas gerokai prieš tai, kai pagal Direktyvą 96/92/EB liberalizuotos rinkos.
- (197) Elektros energija valstybės narės tarpusavyje prekiaavo stambiu mastu, ir šis mastas vis didėjo, o EDF šioje prekyboje aktyviai dalyvavo. Prekyba, kuri dar labiau suintensyvėjo priėmus Tarybos direktyvą 90/547/EEB ⁽³⁾, buvo vykdoma remiantis įvairių aukštos įtampos elektros tinklų operatorių, veikiančių valstybėse narėse, prekybos susitarimais. Elektros energijos importas į EBPO priklausančias Europos šalis 1980–1990 m. vidutiniškai per metus augo daugiau kaip 7 % 1981–1989 m. EDF elektros energijos prekybos balanso perviršis padidėjo 9 kartus – grynasis eksportas sudarė 42 TWh, t. y. 10 % visos produkcijos. 1985 m. EDF į kitas valstybes nareis jau eksportavo 19 TWh.
- (198) Dar prieš tai, kai 1999 m. vasario mėn. įsigaliojo Direktyva 96/92/EB, kai kurios valstybės narės jau buvo vienašališkai priėmusios priemones, skirtas elektros energijos rinkai atverti. Visų pirma 1990 m. visą savo rinką stambiems pramoniniams klientams atvėrė Jungtinė Karalystė. 1996 m. visą rinką atvėrė Švedija; Suomija rinką pradėjo atverti 1995 m. ir ją visą atvėrė 1997 m., o Vokietija – 1998 m., kaip ir Nyderlandai (kurie visą rinką atvėrė pramoniniams klientams). Šiomis aplinkybėmis dėl valstybės pagalbos, kuri dar iki direktyva nustatytos atvėrimo konkurencijai dienos buvo suteikta įmonėms, turinčioms monopolį valstybėje narėje, kuri aktyviai dalyvavo vykdamas Sąjungos vidaus prekybą (kaip EDF atveju), galėjo būti daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- (199) Savo metinėje 1997 m. ataskaitoje EDF nurodė, kad „yra viena iš pirmaujančių tarptautinių veiklos vykdytojų elektros energijos sektoriuje – už Prancūzijos ribų ji investavo daugiau kaip 13 mlrd. FRF ir turi jėgainių parką, kurio pajėgumas sudaro apie 11 % viso Prancūzijos jėgainių parko pajėgumo, taip pat daugiau kaip 8 mln. klientų“. Ataskaitoje taip pat pabrėžta, kad 1997 m. EDF „padidino ir sustiprino investicijas Europoje, išplėtusi savo veiklą Austrijoje ir Lenkijoje,“ ir „eksportavo į Europą daugiau kaip 70 TWh“. Ši elektros energija eksportuota konkuruojant su alternatyviais atitinkamų rinkų tiekėjais.
- (200) 1997–2000 m. valstybės ir EDF sutartyje, pasirašytoje 1997 m. balandžio 8 d., nustatyta, kad tarptautinėms investicijoms EDF skirs apie 12–13 mlrd. FRF, pirmenybę teikdama Europos regionams. 2000–2002 m. EDF įsigijo trečdalį Vokietijos įmonės EnBW kapitalo, padidino Didžiojoje Britanijoje veikiančios savo

⁽¹⁾ Sprendimas *Gezamenlijke Steenkolenmijnen prieš Aukščiausiąją valdžios instituciją*, 30/59, ES:C:1961:2, Sprendimas *Banco de Crédito Industrial*, C-387/92, ES:C:1994:100; Sprendimas *SFEI*, C-39/94, ES:C:1996:285; Sprendimas *Prancūzija prieš Komisiją*, C-241/94, ES:C:1996:353; Sprendimas *FFSA prieš Komisiją*, T-106/95, ES:T:1997:23.

⁽²⁾ Visų pirma žr. Sprendimo *Ladbroke prieš Komisiją*, T-67/94, ES:T:1998:7, 109 punktą.

⁽³⁾ 1990 m. spalio 29 d. Tarybos direktyva 90/547/EEB dėl elektros energijos tranzito elektros perdavimo tinklais (OL L 313, 1990 11 13, p. 30).

patronuojamosios bendrovės *London Electricity* gamybos ir paskirstymo pajėgumus, ėmė tiesiogiai kontroliuoti Italijos įmonę *Fenice* ir sudarė partnerystės sutartį su bendrove *Fiat*, kad galėtų nupirkti įmonę *Montedison* (vėliau tapusią *Edison*).

- (201) 1997 m. SDS – patronuojamoji bendrovė, kurios visas kapitalas priklausė EDF, – teikė paslaugas individualiems klientams, įmonėms ir vietos valdžiai. SDS vykdė veiklą atliekų perdirbimo ir gatvių apšvietimo srityje, taip pat teikė kitas su energetika susijusias paslaugas; 1998 m. jos apyvarta buvo 685 mln. EUR, o 1997 m. – 650 mln. EUR. 2000 m. EDF, tarpininkaujant bendrovei *Dalkia*, kuri yra Europos lyderė energetikos paslaugų teikimo įmonėms ir įstaigoms srityje, sudarė partnerystės sutartį su bendrove *Veolia Environnement*. *Dalkia* siūlo inžinerijos ir energetikos sistemų priežiūros paslaugas, administruoja šilumos įrenginius ir technines paslaugas, susijusias su pastatų eksploatavimu, ir užtikrina šilumos tinklų, kogeneracinių jėgainių, energijos gamybos ir pramoninės elektros srovės kompleksų eksploatavimą.
- (202) EDF taip pat plėtojo veiklą atsinaujinančiosios energijos rinkoje. 1997 m. kontroliuojančioji bendrovė CHART – EDF kontroliuojamoji bendrovė, kurios visas kapitalas priklausė EDF, – vykdė veiklą atsinaujinančiosios energijos, kaip antai geoterminės ir vėjo energijos, srityse. Taigi ši įmonė prie konsoliduotų pardavimų prisidėjo 70 mln. EUR.
- (203) Galiausiai EDF, būdama elektros energijos gamintoja ir skirstytoja, tiek šalies, tiek tarptautinėse rinkose konkuravo ir šiuo metu konkuruoja su tiekėjais, tiekiančiais kitų alternatyviųjų energijos šaltinių, tokių kaip anglys, nafta ir dujos, energiją. Pavyzdžiui, Prancūzijoje EDF sėkmingai pradėjo kampaniją, kuria siekiama skatinti elektros energiją vartoti šildymui. Taip ji padidino savo rinkos dalį, palyginti su alternatyviųjų energijos šaltinių, tokių kaip nafta arba dujos, energiją tiekiančių konkurentų dalimi. Plieno sektoriuje elektrinės krosnys konkuruoja su krosnimis, kurios kūrenamos dujomis ir naftos produktais. Todėl taikant tokią priemonę, kaip nagrinėjama šiuo atveju, iškraipoma konkurencija su alternatyviais tiekėjais, kaip antai *Gaz de France*.
- (204) Taigi 1997 m. EDF užėmė svarbią vietą valstybėms narėms tarpusavyje prekiaujant elektra, nors šiuo metu Prancūzijos elektros energijos rinka visiškai atvira, ir joje veikia daug Europos tiekėjų. Akivaizdu, kad 1997 m. EDF jau buvo gerai išsitvirtinusi kai kuriose kitų valstybių narių rinkose, o pagalba, suteikta EDF nesumokėjus pelno mokesčio nuo dalies į apskaitą įtrauktų neapmokestintų atidėjinių, skirtų pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti, nebeįmanoma galėję daryti poveikį konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (205) Išdėstyti argumentai buvo pateikti sprendime išplėsti procedūrą. Nei Prancūzija, nei EDF savo pastabose neginčijo, kad pagalba galėjo daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (206) Taigi kadangi įgyvendinti keturi SESV 107 straipsnio 1 dalyje nurodyti kriterijai, tai, kad EDF nesumokėjo pelno mokesčio nuo dalies į apskaitą įtrauktų neapmokestintų atidėjinių, skirtų pagrindiniam tiekimo tinklui atnaujinti, reiškia, kad buvo suteikta valstybės pagalba. Dabar reiktų išnagrinėti šios pagalbos suderinamumą su vidaus rinka.

10. PAGALBOS SUDERINAMUMO SU VIDAUS RINKA VERTINIMAS

- (207) SESV 107 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad pagalba, atitinkanti Sutartyje nustatytus kriterijus, yra iš esmės nesuderinama su vidaus rinka. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką valstybė narė privalo nurodyti bet kokio pobūdžio priežastis ir informaciją, kodėl valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka⁽¹⁾. Šiuo atveju Prancūzijos Respublika nenurodė jokios priežasties ir nepateikė jokios informacijos šiuo klausimu.
- (208) SESV 107 straipsnio 2 dalyje nustatytos išimtys šiuo atveju netaikomos dėl pagalbos pobūdžio – pagalba nėra skirta 2 dalyje išvardytiems tikslams įgyvendinti.
- (209) Atitinkama pagalba taip pat neatitinka sąlygų, kuriomis taikomos SESV 107 straipsnio 3 dalies a ir c punktuose nurodytos išimtys, susijusios su tam tikrų regionų ekonominei plėtrai skatinti skirta pagalba, juo labiau kad ji atitinka veiklos pagalbą. Iš tiesų jai nekeliami sąlyga, kad būtų skirta investicijų arba sukurta darbo vietų, kaip nustatyta regioninės valstybės pagalbos gairėse⁽²⁾.

⁽¹⁾ Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-364/90, ES:C:1993:157, 20 punktus.

⁽²⁾ Regioninės pagalbos gairės (OL C 209, 2013 7 23, p. 1).

- (210) SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte taip pat nustatyta išimtis, susijusi su pagalba, skirta tam tikrų rūšių veiklos plėtrai skatinti, jei pagalba netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui. Šiuo atveju nagrinėjama pagalba priemonei tokia išimtis netaikoma. Ši tik vienai įmonei naudinga mokesčių teisės išimtis negali būti laikoma skirta veiklos plėtrai skatinti. Iš tikrųjų vienintelis jos tikslas yra padėti įmonei, mažinant jos veiklos sąnaudas.
- (211) Aptariant išimtis, nustatytas SESV 107 straipsnio 3 dalies b ir d punktuose, pažymėtina, kad atitinkama pagalba priemonė nėra skirta nei bendriems interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, nei dideliems Prancūzijos ekonomikos sutrikimams atitaisyti, nei kultūrai remti ir paveldui išsaugoti.
- (212) Taigi SESV 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse išvardyti suderinamumo kriterijai neįgyvendinti. Be to, dėl viešųjų paslaugų sąnaudų kompensavimo pažymėtina, kad aptardamos mokesčinę naudą Prancūzijos institucijos nenurodė, jog taikoma SESV 106 straipsnio 2 dalis, tačiau pabrėžė, kad EDF vykdo su viešosiomis paslaugomis susijusius uždavinius. Vis dėlto Prancūzijos institucijos nepateikė jokio sąnaudų, kurias EDF patyrė vykdydama šiuos uždavinius, vertinimo. Todėl Komisija negali nustatyti, ar suteikus aptariamą mokesčinę naudą kompensuotos galimos papildomos išlaidos, patirtos vykstant įmonei patikėtus su viešosiomis paslaugomis susijusius uždavinius. Bet kuriuo atveju jeigu mokesčio nesumokėjimas ir būtų laikomas kompensacija už suteiktas visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, neįrodyta, kad tokia kompensacija buvo nustatyta iš anksto, taikant skaidrius ir objektyvius kriterijus, ir apskaičiuota atsižvelgiant į veiksmingai veikiančios įmonės sąnaudas.
- (213) Todėl šiuo atveju negalima nagrinėti, ar laikytasi Sprendime *Altmark* ⁽¹⁾ nurodytų sąlygų, dėl kurių SESV 107 straipsnio 1 dalies galima netaikyti, taip pat negalima nagrinėti SESV 106 straipsnio 2 dalies taikymo kriterijų (beje, Prancūzijos institucijos šiais kriterijais nesiremia).
- (214) Atsižvelgiant į pateiktus argumentus akivaizdu, kad nagrinėjama pagalba yra veiklos pagalba, dėl kurios sustiprėjo EDF konkurencinė padėtis, palyginti su jos konkurentais. Šiomis aplinkybėmis pagalba yra nesuderinama su vidaus rinka.
- (215) Komisija taip pat mano, kad šiuo atveju senaties termino taisyklė netaikoma, kitaip, nei teigia Prancūzijos institucijos. Nors 1987–1996 m. EDF ir sudarė į apskaitą įtrauktų neapmokestintų atidėjinių, vis dėlto pažymėtina, kad, viena vertus, Valstybinė apskaitos taryba teigia, jog ištaisyta klaida, kuri pagal savo pobūdį susijusi su ankstesnių operacijų įtraukimu į apskaitą, priskiriama finansinių metų, kuriais ji nustatyta, pelnui arba nuostoliui, kita vertus, įstatymas, pagal kurį perleidimo mokesčiai priskiriami kapitalo injekcijoms jų neapmokestinant pelno mokesčiu, yra priimtas 1997 m. lapkričio 10 d. Taigi mokestinė nauda suteikta 1997 m., ir senatis negalioja naujai tuo metu suteiktai pagalbai, nes pirmasis Komisijos dokumentas dėl šios priemonės priimtas 2001 m. liepos 10 d. Be to, pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 15 straipsnį senaties terminas sustabdomas, kol vyksta teismo procesas.

11. IŠVADOS

- (216) Komisija pažymi, kad Prancūzija aptariamą pagalbą suteikė neteisėtai, pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį. Komisija mano, kad į apskaitą įtrauktų atidėjinių, skirtų pagrindinio tiekimo tinklo atnaujinimo darbams, kurių jau atlikta už 14 119 065 335 FRF, neapmokestinimas 5 882 849 762 FRF sumai lygiu pelno mokesčiu, šiuos atidėjinius priskyrus kapitalo injekcijai, kaip nurodyta Įstatyme Nr. 97–1026, yra neteisėta ir su vidaus rinka nesuderinama pagalba.
- (217) Pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį Komisija, nustačiusi, kad pagalba nesuderinama su vidaus rinka, gali įpareigoti atitinkamą valstybę narę šią pagalbą panaikinti arba pakeisti. Reglamento (EB) Nr. 659/1999 14 straipsnyje nurodyta: „Jeigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota iš gavėjo (toliau – sprendimas išieškoti pagalbą). Komisija nereikalauja išieškoti pagalbos, jeigu tai prieštarautų bendrajam Bendrijos teisės principui.“

⁽¹⁾ Sprendimas *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, ES:C:2003:415.

- (218) Tikslas, kurio Komisija siekia reikalaujama, kad atitinkama valstybė narė susigrąžintų su vidaus rinka nesuderinamą pagalbą, yra atkurti ankstesnę padėtį ⁽¹⁾. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas mano, kad tikslas pasiektas, jeigu gavėjai grąžino neteisėtai suteiktą pagalbą ir taip prarado turėtą pranašumą, palyginti su konkurentais. Taip atkuriamą iki pagalbos suteikimo buvusi padėtis ⁽²⁾.
- (219) Šiuo atveju akivaizdu, kad nustatytos neteisėtos pagalbos susigrąžinimas neprieštarauja jokiame bendrajame Sąjungos teisės principui. Visų pirma nei Prancūzija, nei suinteresuotosios trečiosios šalys argumentų šiuo klausimu nepateikė.
- (220) Todėl Prancūzija turi imtis visų būtinų priemonių, siekdama iš EDF susigrąžinti neteisėtą pagalbą, suteiktą atleidus nuo 5 882 849 762 FRF pelno mokesčio, kai dalis atidėjinių (14 119 065 335 FRF) buvo priskirta kapitalui.
- (221) Be to, siekdamas susigrąžinti šią sumą Prancūzijos institucijos prie pagalbos sumos turi pridėti susigrąžinimo palūkanas, skaičiuojamas nuo dienos, kurią nesuderinama pagalba buvo suteikta įmonei (t. y. dienos, kurią turėjo būti sumokėtas 1997 finansinių metų pelno mokestis), kol pagalba bus iš tikrųjų susigrąžinta ⁽³⁾ pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004 ⁽⁴⁾ V skyrių.
- (222) Vykdamas Prancūzijos lojalus bendradarbiavimo pareigą, ši suma įgyvendinant susigrąžinimo procedūrą tiksliau turės būti nustatyta pagal informaciją, kurią pateiks Prancūzijos institucijos ir kurioje bus atsižvelgta, be viso kito, į Europos piniginio vieneto (ekiu) ir (arba) euro ir Prancūzijos franko (FRF) kursą, kuris galėjo būti taikomas mokėjimo dalims, 1997 m. bendrovei EDF mokant pelno mokestį, ir į 2009 m. panaikinus pirmąjį neigiamą sprendimą bendrovei EDF grąžintą pagalbą. Iš tikrųjų šiuo atveju palūkanų nereikia mokėti už laikotarpį, kuriuo įmonė pagalbos nebeturėjo, t. y. laikotarpį nuo dienos, kurią Prancūzija faktiškai susigrąžino pagalbą, iki dienos, kurią pagalba vėl skirta EDF. Vis dėlto reikės atsižvelgti į palūkanas, kurias Prancūzija galėjo išmokėti EDF.
- (223) Prancūzijos institucijos nurodytą sumą turi išieškoti per keturis mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos.
- (224) Pagal nusistovėjusią teismų praktiką tuo atveju, jeigu valstybė narė patiria nenumatytų sunkumų arba susidaro Komisijos nenumatytos aplinkybės, apie šiuos sunkumus gali būti pranešta Komisijai; jai taip pat gali būti pateikta pasiūlymų dėl tinkamų pakeitimų, kad Komisija juos įvertintų. Tokiu atveju Komisija ir valstybė narė geranoriškai bendradarbiauja, kad įveiktų šiuos sunkumus, visiškai laikydamosi SESV nuostatų ⁽⁵⁾.
- (225) Todėl Komisija prašo Prancūzijos nedelsiant pranešti jai apie visus sunkumus, kuriuos Prancūzija gali patirti vykdydama šį sprendimą.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį bendrovės *Electricité de France* atleidimas nuo 5 882 849 762 FRF pelno mokesčio, kapitalui priskyrus atidėjinius, prilygstančius koncesijos sutartimi perleistam pagrindinio tiekimo tinklo turtui natūra, yra valstybės pagalba.

⁽¹⁾ Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-278/92, C-279/92 ir C-280/92, ES:C:1994:325, 75 punktas.

⁽²⁾ Sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-75/97, UE:C:1999:311, 64 ir 65 punktai.

⁽³⁾ Žr. minėto Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 2 dalį.

⁽⁴⁾ 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).

⁽⁵⁾ Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-94/87, ES:C:1989:46, 9 punktas ir Sprendimo *Komisija prie Italiją*, C-348/93, ES:C:1995:95, 17 punktas.

2. 1 dalyje nurodyta pagalba, kurią Prancūzijos Respublika suteikė neteisėtai, yra nesuderinama su vidaus rinka.

2 straipsnis

1. Prancūzijos Respublika susigrąžina iš pagalbos gavėjo 1 straipsnyje nurodytą pagalbą, kurios vertė išreiškiama eurais.
2. Susigrąžintinioms sumoms taikomos palūkanos, skaičiuojamos nuo sumų išmokėjimo pagalbos gavėjui dienos iki jų faktinio susigrąžinimo dienos.
3. Palūkanos apskaičiuojamos pagrindinei sumai ir susikaupusioms palūkanoms pagal Reglamento (EB) Nr. 794/2004 V skyrių.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodyta pagalba susigrąžinama nedelsiant ir veiksmingai.
2. Prancūzijos Respublika užtikrina, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie jį dienos.

4 straipsnis

1. Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą Prancūzijos Respublika pateikia Komisijai šią informaciją:
 - a) iš pagalbos gavėjo susigrąžintiną bendrą sumą (pagrindinę sumą ir susigrąžinimo palūkanas);
 - b) išsamų priemonių, kurių jau imtasi ir kurių ketinama imtis siekiant įvykdyti šį sprendimą, aprašą;
 - c) dokumentus, įrodančius, kad pagalbos gavėjas buvo įpareigotas grąžinti pagalbą.
2. Kol visa 1 straipsnyje nurodyta pagalba susigrąžinama, Prancūzijos Respublika nuolat informuoja Komisiją apie nacionalinių priemonių, kurių imtasi įgyvendinant šį sprendimą, pažangą. Komisijai pateikus paprastą prašymą Prancūzija nedelsdama pateikia informaciją apie priemones, kurių jau imtasi ir kurių ketinama imtis siekiant įvykdyti šį sprendimą. Ji taip pat pateikia išsamią informaciją apie pagalbos sumas ir susigrąžinimo palūkanas, jau susigrąžintas iš pagalbos gavėjo.

5 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Prancūzijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2015 m. liepos 22 d.

Komisijos vardu
Margrethe VESTAGER
Komisijos narė
